

Світлана ПИРКАЛО

ЗЕЛЕНА МАРГАРИТА

Присвячується партнерам усіх ступенів стратегічності

Усі імена, прізвища та адреси справжні.

*Усі описані події вигадані, і за їхню життєву правдоподібність
автор відповідальності не несе.*

*Інформація в рекламних оголошеннях
ніякої цінності собою не являє і саме тому тут вміщена.*

Я йду по вулиці і жую.

Що я жую, ви хочете знати?

Жую я чізбургер. А у паперовому пакуночку в мене ще один чізбургер.

Парадокси нашого життя включають і такий: два одинарні чізбургери – принаймні зараз це так – коштують куди менше, ніж один подвійний. Який сенс після цього купувати подвійні чізбургери? Кому це може спасти на думку?

Але все по порядку.

День 1

КОФЕ ТОЖЕ ЧИМСЬ ПРИРОДА

Я збираюся розповідати про себе, і практично більше ні про кого. Ця історія – не гостросюжетний роман, а просто оповідь про пару-десять днів, проведених мною, – кілька звичайних днів. Вам трапиться багато занудства, тупих приколів, нікому не цікавих шматків (чи огризків?) моїх думок. Тому не шукайте в моїй розповіді детальних описів весняного Києва – просто вийдіть на вулицю й подивіться самі. Зовсім зайве вам знати щось про мого коханого – досить того, що я його люблю і він – моє сонечко. Не потрібно вам занадто багато знати і про Небелюка, Друма, Рому та Семена – рано чи пізно ви з ними самі познайомитеся і побачите, що слова тут безсилі. Також ви не дізнаєтеся, чи переспала я з Кірілом, – я сама цього точно не знаю. А ось що варто запам'ятати: мене звуть Марина Погрібна, я розумна і красива, як ворона в анекдоті, і шибздонута, як та ж ворона в тому ж таки анекдоті. До того ж єдина людина, яка може вам про мене розповісти щось не просто цікаве, а правдиве, – це я сама. Щоправда, не знаю, для чого вам все це.

Сьогодні вночі мені наснилася підземна ріка мертвих. Я бачила там багатьох знайомих. Мене пригощали тими самими грибами з червоними капелюхами. Якщо на тому світі дійсно харчуються самими грибами, я хочу пожити подовше.

Тому я йду на кухню і їм дві вітамінки, у яких безліч вітамінів і повно надзвичайно корисних мінералів. Мені казали, що ці мінерали виводять з організму шкідливі речовини, якщо людина багато п'є, палить і нервується. Ну, палю я небагато, якщо говорити про тютюн, але все одно: вітаміни, люди, – це просто супер. Вітаміни вбивають прищі. Знаєте, що таке прищі? Я знаю. Це капец. Зараз по Києву ходить один самозваний філософ, який стверджує, що прищі є найбільшою

філософською проблемою людства. І побий мене грім, якщо це не так. Почнеш дружити з хлопчиком – ти йому подобаєшся, у вас усе нормально, але ж... а ну як він помітить, що у тебе прищі? (Хоча цвітіння на піці різнобарвних плям видно за версту). Це вже зараз я знаю, що нікому немає діла до чужих прищів, а тим більше в підлітковому віці, коли від одного вигляду іншого підлітка протилежної статі котиться слина і тьмяніє в очах. А ще два роки тому...

Отож з того часу, як я почала приймати вітаміни, мій зовнішній вигляд набагато покращився. І спати я стала менше, і менше запізнююся на роботу. Але коли менше спиш, то і снів сниться менше. А мої сни... о, дехто за все життя стільки пригод не переживе, як я іноді за одну ніч. Вам траплялося за горою порожніх ящиків спостерігати епохальну битву Бога з дияволом, яка буває лише раз на десять тисяч років? Для мене це не проблема. Якщо ж мені декілька днів не сняться короткі сни і хоча б півтора тижні – довгий, великий і барвистий сон, навколо починає потроху все бліднути.

Варю собі величезну чашку кави, аж на чотири порції. Дуже зручно мати в хаті яйця, масло, сир і каву. З цього можна швидко зварганити сніданок, причому ситний. На перший погляд одноманітне меню, проте треба враховувати, що у мене в кухні стоїть тридцять різноманітних приправ, шість із яких – різного виду перці, тому я можу протягом місяця щодня посипати смажене яйце іншою приправою, і воно вже буде не таким, як учора. Якщо до того ж є шинка – вийде справжній *English breakfast of bacon & eggs*¹. Пообідати можна на роботі, а вже повечеряти знайдеться чим. Можна також на роботі, можна в місті з кимось, можна й дома зготувати щось смачне і почитати книжку за столом, смачно плямкаючи і бризкаючи на сторінки їжею. Тільки треба, щоб ніхто при цьому не був присутній, а то незручно: поводишся як свиня, псуєш книжку. Чомусь кожен, хто бачить, як я їм за столом, вважає за необхідне прочитати мені нотацію, причому за останні вісімнадцять років ця нотація геть не змінилася. Особливо стараються ті, хто дає мені почитати книжки, після чого я повертаю їх заляпанними. Але я знаю точно: неможливо їсти настільки акуратно, щоб не заляпати бодай сторінку. Вісімнадцять років досвіду дають мені право на впевненість у цьому. Тому треба просто приймати речі такими, якими вони є. Книжка для людини, а не людина для книжки. А то ще дехто любить курити й читати в туалеті. Є навіть такий вислів: срать без цигарки – як чай без заварки. Я особисто цього не розумію, але якщо людям приємно – хай собі. Хоча в моєму суміщеному санвузлі курити заборонено з того часу, як

¹ Англійський сніданок з бекону і яєць.

Небелюк покурив там свою «Ватру»; тоді мені довелося прати заново увесь одяг, вивішений для сушки, і мити стіни, бо небелюківська «Ватра» – не знаю, де він її бере – це просто якийсь іприт. Гірше буває тільки тоді, коли він роззувається.

І за сніданком я також люблю читати. Оскільки природна лінь не дозволяє мені збігати за вранішньою газетою, а замовляти доставку мені не по кишені, я читаю недочитане з суботи «Дзеркало тижня». Щоб його прочитати повністю, йде ціла доба. Не уявляю собі, як оце хтось умудряється її видавати. Хоча ось у мене валяється на дивані *The Sunday Telegraph* річної давності, так ніби нічим не більший. Щоправда, і його я не прочитала до кінця, коли він був свіжий, а зараз нецікаво.

Що в мене на дивані робить *The Sunday Telegraph*, спитаєте ви? Я практикуюся в англійській мові. Теоретично мені це потрібно по роботі: я багато інформації краду з Інтернету, коли роблю колонку культурних новин, тому постійно перекладаю тексти з англійської та на англійську, а також редагую вкрадене кимось іншим. Та насправді причина цього навчального ентузіазму в тому, що я хочу виграти грант на навчання в Штатах. У неависних усім Штатах, що доводять свою войовничу чоловічість, як сказала б Забужко, херячачи ракетами направо й наліво. Ну й начхати. Я хочу повчитися в країні чізбургерів. Я думаю, якщо туди приїхати, то виявиться, що там живуть майже такі самі люди, як ми, тільки набагато товстіші, і деякі з них – чорні, точніше темно-коричневі.

Щоправда, мені стає розуму не говорити про це вголос, бо мене відразу б затюкали усі навколо.

Всі американці, яких я знаю, трохи хворі на голову. Правда, один мій приятель каже, що вони тому й сидять у Києві, що хворі. Якби вони були там комусь потрібні, що б їх змусило набиратися тут радіонуклідів? Може, й так. Іноді мені здається, що моє бажання поїхати до Штатів із того ж розряду мазохізму, що й бажання покорписатися у рані на власному тілі, зацікавлено здираючи з неї шкірку.

Коли я кажу комусь, що хочу повчитися в Штатах, мені ніхто не вірить. Кажуть, що всі американці тупі. Ну, не думаю. Принаймні, змайструвати ядерну бомбу вони додумалися.

Дитячий садок
АЛСКО
запрошує дітей від 2 до 6 років

У програмі: економіка, право, комп'ютерна грамота,
математика, письмо, читання, англійська мова, логіка,
шахи, орігамі, міфологія, екологія та ін.

Режим роботи: з 7-00 до 21-00.

Можливість перебування у вихідні, свята та нічний час.

ВАША ДИТИНА БУДЕ ВАМ ВДЯЧНА!

Іноді я думаю таке: якщо мені дадуть стипендію, то у мене врешті з'явиться можливість хоч трошки повчитися нормально, не бігти після пар на роботу як скажена, а піти в бібліотеку, почитати спеціальну літературу, походити на зустрічі з видатними людьми – там, я знаю, часто бувають зустрічі з видатними людьми. І не думати про гроші хоч трошки, перестати маніачитись із думкою, що не вистачить заплатити за квартиру і таке інше. Невже я не заслуговую хоча б рік нормально повчитися, не думаючи під час лекції, як викроїти гроші на кілограм оселедців? Невже хтось заслуговує цього більше, ніж я? No way! А потім, уже після повернення в Україну, всі проблеми вирішуватимуться самі собою. Уявіть собі – я приходжу найматися до вас на роботу, у красивому костюмі, з білозубою американською посмішкою, вивченою за рік навчання напам'ять, і кажу: «Я закінчила Гарвард, чи що-небудь – хай навіть університет штату Алабама». Ну, ви тоді мені – о'кей, на випробувальний термін ми вам можемо запропонувати всього вісімсот... ну тисячу доларів, але, як цінному співробітнику, обіцяємо швидке зростання суми винагороди за вашу високо-превисококваліфіковану працю. Власне кажучи, я й зараз не бідую. Але ж це щось інше, а то – щось інше.

Нарешті я допиваю каву й доїдаю розтоплений уній сир. Надягаю білу блузку та свій красивий синій костюм – піджак і брюки, що сидять на мені просто ідеально. У цьому костюмі я справляю враження ділової дами – поки не розтуляю рота. Мені важко говорити щось нейтральне і підтримувати враження інтелігентної людини. Як ото в казціз рота красуні, коли вона говорила, сипалися троянди, з очей, коли плакала, сипалися перли, а зі щік, коли вмивалася, падали золоті зливки, так у мене з усіх можливих місць сипляться судження: частина розумних, частина дотепних, частина цинічних, частина дурнувятих, але завжди залишається враження, принаймні у мене, що краще б мені було промовчати. Коріння цього лежить у дитинстві. Коли у мене ще не було власної думки з багатьох життєво важливих питань, наприклад, яка кавка краща - розчинна чи натуральна, і що крутіше – імажинізм чи імпресіонізм, - я страждала на комплекс неповноцінності, бо у всіх моїх старших приятелів були

Formatted: Russian (Russia)

усталені життєві переконання. Мені тоді здавалося, що у всіх є така здатність – мати судження, а у мене нема. Зате коли вона з роками з'явилася, стало важко закривати рота вчасно. Ну, звісно, я намагаюся не триндіти зайвого, і над робочим столом у мене висить табличка *“Don't miss a good chance to shut up”*². Правда, я поки що не помітила, щоб це допомогло, але, зрештою, табличка висить усього тільки два дні.

Моє начальство десь поїхало у закордонне відрядження, тому я спокійно збираюся займатися на робочому місці Інтернетом і пресою. (Здавалося б, журналіст мусить читати чужі видання і знати, що робиться у світі, та у нас якось заведено тільки те й робити, що писати. І ніхто не думає про те, що творча людина звідкись має брати натхнення.) Хоча майже повністю я прочитую лише напівбульварні «Киевские Ведомости», мені не хочеться, щоб інші пасажири в маршрутці, якою я їду на роботу, мене з ними бачили. Ні, я люблю скрутити кілька газет у рурку, щоб згори там було щось більш-менш солідне, і виглядати при цьому як серйозна сучасна людина. Іноді мені доводиться (я все-таки займаюся світським, звиняйте на слові, життям) купувати й прочитувати жіночі журнали. Їх я намагаюся прикрити газетою, щоб не побачив ніхто зі знайомих, бо засміють. Насправді ж удома я прочитую їх з цікавістю, щоб потім зітхнути і авторитетно сказати: «Все жахливіше й жахливіше. Скоро геть зйдуть на пси». І це буде щира правда.

Але насправді, хто ж не любить жіночих журналів? Кому не подобаються душещипальні розповіді про те, як він її той, а вона його любила, а він, козел, ну, а потім вона почала нове життя і виграла з горя в казино десять, а краще сто тисяч доларів (не може ж вона їх заробити, справді), а він прийшов, а вона йому – пішов ти, а потім вийшла заміж за тенісиста, а потім – на їм усім, на! Поняли, казли?

Особливо, знову ж таки, коли у мене були прищі, я любила читати в таких журнальчиках, що головне – це душа. А потім виробила свій власний спосіб підтримання на висоті свого самолюбства: я навчилася закохувати в себе чоловіків. Це неважко, коли вмієш. Пригадуєте, один час любили у попсових газетках писати про магичні погляди, аури і таке інше? Практика показує, що будь-який прямий погляд у вічі чоловік сприймає як магичний. Образно це виглядає так: прижмурюєшся, дивишся чоловіку в очі і уявляєш, що залізаєш у його голову і відкручуєш там уявний кран. Я давно переконалася в дієвості цього способу, але впевненість у тому, що я можу задурити голову кому завгодно, все життя прекрасно уживалася в мені з відчуттям, що я гидке каченя і

² Не втрачай нагоди заткнутися (англ.)

мене ніхто не любить. Дивно: я вже давно не гидке каченя. Я досить приваблива, особливо коли висплюся і не з перепною. Атож, можете в цьому не сумніватися, навіть якщо ніколи мене не бачили. Але внутрішнє самовідчуття зовсім не змінилося.

Відтоді, як я направо й наліво тренувалася закохувати в себе чоловіків, у мене залишився лише один залицяльник з тієї серії – інших мені вже вдалося позбутися. Час від часу він вистежує, коли я виходжу з метро і йду в напрямку роботи, і тоді підходить до мене, вітається і дарує букетик, як то кажуть, «полевих цветів» із розряду «головне не букет, головне увага». Я роблю вигляд, що рада його бачити, але кудись запізнююсь (часто так воно і є). Цей чувак завжди гарно вбраний, носить модні туфлі *Gucci*, але досі неодружений. Не думаю, що це ознака стопроцентної гетеросексуальності. В такі дні я заходжу випити ще чашечку кави у недорогу кав'ярню по дорозі, там ставлю букетика в вазочку на столі, ну, і вже для повного кайфу читаю газети. Це займає хвилин п'ятнадцять, бо новини, як правило, одні й ті ж самі, а події на кшталт «божевільна бабуся пробила цвяхом голову онуці» я пропускаю.

Приємно, коли хтось «питаєт чувства». Навіть якщо він просто з букетиком «полевих цветів». Не дай собі засохнути, як то кажуть. Ну, хоч акуратний і добре вдягається, це теж нечасто трапляється.

Вигрібаю свою електронну пошту. Один лист просто змушує мої очі вилізти на лоба, і я одразу біжу телефонувати мамі.

– Ма! Прикинь, що мені написали тільки що! Моя книжка є в Бібліотеці конгресу Штатів у Вашингтоні! по електронній пошті! ...та один знайомий по Інтернету! Ну просто чувак, він там працює! ...та я не знаю, як його і звать, ну ти уявляєш, який кайф! ...у відділі довідників.

Мама висловлюється у тому плані, що нехай тепер ця бібліотека дасть мені грошей.

– А потім дожене і ще раз дасть, – пояснюю я. – Бібліотеки таким не займаються. Цим займаються злодії й кровопивці, щоб очистити свою буржуйську совість. Ну пока, передзвоню увечері.

Ми попрощалися, і я повернулася до комп'ютера. Хвилину розмірковувала, чи не повносити доповнення до довідника, про який ішлося (вони лежать у мене вже більше місяця), але мені облом. Все одно нікому займатися наступним виданням, а мені самій уже не хочеться. Тому я зайшла в Інтернет, і наступні дві години померли у безцільному обміні беззмістовними повідомленнями: зараз розпал робочого дня, і в онлайні лише нероби. Переконавшись, що в жертву ліні

принесено вже достатньо часу, я зітхнула, тут же пошкодувала про нього і взялася за статтю, що її мала здати тільки за тиждень. Але вона вже готова в голові, тому, поки в офісі спокій, краще зайнятися нею зараз. Отож, відкриваю новий файл і...

НАРАДА: ЯК СТАТИ ЗІРКОЮ

Посібник для бізнес-леді

Майже всі ми любимо наради, приблизно як ранкову гімнастику чи візити до косметолога. Та хіба хочеш – мусиш! І от чергова година спливає у понурому вислуховуванні начальницьких самодурств і мріях про чашку кави за прочитанням нашої чудової газети на робочому місці. А тим часом цю годину можна – і треба – використовувати для: а) владнання безлічі дрібних питань, наприклад, чіткого визначення своїх і чужих обов'язків; б) пропозицій та ідей, що їх забігане з прийому на прийом начальство неспроможне сприйняти в інший час; в) своїх справедливих вимог купити вам, врешті, новий комп'ютер; г) наочної демонстрації новому співробітникові, що ви – людина цінна й до вас прислуховуються і таке інше.

Проте це тільки, так би мовити, побічні явища. Насправді ж наради і зустрічі – саме те місце, де робиться кар'єра. Якщо ви не просто протираєте спідницю (штани) на робочому місці, то вже пригледіли собі симпатичну посаду, на якій врешті зможете реалізувати бодай частину своїх можливостей.

Отож з чого почати?

ВИ – ВРОДЛИВА...

Почнемо, як завжди, з малого. Із зовнішнього вигляду.

Жінки, які часто виступають на наукових конференціях, знають: якщо чоловіка спочатку слухають, а потім уже на нього дивляться, то на жінку спершу пильно поглянуть, а вже потім вирішать – слухати її чи ні. Наші колеги-чоловіки підсвідомо вважають, що без смаку одягнена жінка мало що путнього може сказати по ділу. Звісно, практика показує, що про гарно вдягнених вони також думають не по-діловому, але ж навіщо давати зайвий привід? Витягніть із шафи сукню, яку ви тримаєте на незрозуміло який особливий випадок (звісно, якщо це не декольте до пупа), приведіть до ладу свою зачіску, не забудьте про нігті. Упевненість у собі прямо пропорційно залежить від зовнішнього вигляду. Коли ви виглядатимете як успішна бізнес-леді, перед вашою пропозицією, що її ви проштовхуєте крізь зашкарублу шефську свідомість, хвилі розступляться самі собою.

ПУНКТУАЛЬНА...

Проте не піддавайтеся спокусі звернути на свою красу додаткову увагу, запізнившись на нараду і протискуючись до свого місця з голосними вибаченнями. Прийдіть на кілька хвилин раніше, коли в кімнаті для нарад сидітиме тільки шеф(-иня): ще не розлючений тупими працівниками, він буде налаштований позитивно; тут ви й закинете першу вудку з приводу своїх ідей, zarazом показавши готовність успішно

працювати. Крім того, він поділиться з вами (якщо правильно повестися) планами на нараду, і ви ще встигнете продумати стратегію своєї поведінки.

СКРУПУЛЬОЗНА...

Утім, стратегію варто починати продумувати заздалегідь. Ви ж вели записи протягом минулої наради, хіба ні? Ну то перечитайте їх! Коли ви проілюструєте свій виступ згадкою про чийсь фразу, кинуту 32-го мартобря о десятій годині п'ятнадцять секунд на нараді з приводу нової бухгалтерської програми, прославитесь як людина, що знає все, і співробітники після цього трічі подумують, перш ніж намагатися вас обдурити. Тим більше що, як правило, ніхто не пам'ятає й учорашніх розмов.

ЕНЕРГІЙНА...

Важливо, щоб ви заявили про себе з самого початку, а не просто пливли в кильватері інших активних учасників. Ви з нетерпінням чекали цієї наради, адже кому, як не вам, краще знати, як зменшити видатки фірми (знайти нового клієнта, запровадити нову схему документації і таке інше). Ну то не чекайте, доки в шефа зів'януть вуха від маразмів, запропонованих іншими його підлеглими, – говоріть!

ВПЕВНЕНА В СОБІ...

Проте не заважайте самі собі, бурмочучи нерозбірливі фрази на кшталт «ну, можливо, це нереальна ідея...» або «щоправда, навряд чи це у нас вийде...». Вдається ж цьому новому нахабному менеджерів з його тупим проектом морочити голову аж трьом фірмам одразу!

До речі, подбайте, аби він не почав користуватися і вашою ідеєю заодно. Треба чітко дати всім зрозуміти, що її авторство належить вам. Якщо, викладаючи свою думку, ви скористаетесь графіком або схемою, або будь-яким іншим наочним приладдям, це приверне увагу і змусить надалі асоціювати з ідеєю саме вас, а не різних підприємливих хитропузів.

УВАЖНА...

Якщо ж нараду скликано з питань, що перебувають поза вашою компетенцією, хоча б похваліть чийсь розумний, з вашої точки зору, виступ. Тут важливо не перестаратися, щоб не подумали, що ви вискочка, і водночас звернули увагу на вашу присутність.

СПРАВЕДЛИВА...

Наприкінці наради не варто одразу тікати на робоче місце до недочитаної нашої чудової газети. Висловіть свою думку про дискусію: чи була вона плідною, чи висловлювалися вартісні ідеї, окрім вашої. Говорити це, звісно, треба начальнику(-ці) хоча б тому, що більше нікого воно не цікавить. А він усе-таки скликав нараду, щоб поспілкуватися з вами! І десь у глибині душі ви самі це знаєте.

ВИ – ПРОСТО ІДЕАЛ!!!

Статтю я пишу, здираючи почергово по шматку з двох різних журналів і щедро посипаючи своїми коментарями, так що людина, яка не спостерігала за

процесом написання, ніколи не здогадається, з ким я поділяю авторство. Хтось розумний дослідив, що навіть геній не вигадує свого більше, ніж десять відсотків, а все інше – компіляція. Я тоді тричі геній, бо третина тексту тут – моя. З точки зору формальної логіки присікатися ні до чого. Єдина проблема – я не дуже знаю, чи бізнес-леді читають нашу чудову газету. Зате вони точно читають ті журнали, з яких я здираю статтю. Підписую псевдонімом (не розмінювати ж своє славетне прізвище на такі дурниці).

Книжка в Бібліотеці конгресу... Ну що ж, користі мені це не принесе, але дуже приємно. Не поручуся, що вона є у нас у Науковій бібліотеці. Цим, врешті, можна хвалитися, тим більше що у мене є офіційна виписка з електронного каталогу. Там навіть написано: «Поки що не маємо даних з приводу другого видання». Ошизїти можна! Я сама про нього дізналася лише позавчора.

**Молодая девушка, 23–157–47,
симпатичная, добрая, без вредных привычек,
продает оптом две тонны цемента.**

Чорт забирай, невже ці Маски-шоу не дадуть мені повчитися в Мурлікандії? Якби вони знали, яка я розумна і класна, то просто вмерли б на місці і дали мені навіть докторантуру. Зразу. Але мені не треба аж таких маразмів. Просто пришліть мені папірець із запрошенням, чуєте, окупанти? Дусту в таблетках ви там чуєте. Кажуть, у всіх американців, коли вони співають свій гімн, течуть сльози.

Взагалі-то в нашій країні у всіх – і, очевидно, в мене теж – нездорове ставлення до Америки. Не знаю, на чому воно ґрунтується: я ніколи туди навіть не хотіла потрапити. А от зараз хочу провчитися там рік – може. А може, й ні. Та ну їх в баню, коротше. Прямо нав'язлива ідея. Це все винен один мій приятель – він сказав, що я дурна і таким, як я, ніколи не дадуть американської стипендії. «Такі, як ти, Соросу не потрібні», – сказав він. Чорт забирай, такі, як я, всім потрібні. Просто ніхто цього не розуміє.

Я вважаю, що працюю на роботі до ночі і заслуговую з цього приводу на вдячність начальства і на право запізнюватися на роботу. Той факт, що насправді я не працюю й половини часу, який проводжу в офісі, не муляє мені свідомість. Щоб писати статті, треба бути елітним скакуном, а не ломовою конякою. Я ж не зобов'язана штучно сповільнювати швидкість своїх розумових реакцій. Знаєте, яка у мене швидкість розумових реакцій? Ого-го! Такого в

природі взагалі не буває, от яка. А я дівчинка тендітна, маленька. Швидко стомлююсь.

Але коли справа стосується розгулу і безчинств... тут я не боюся перевтомитися. Ха-ха! Коли я розійдуся, спробуйте мене зупинити. Але про це потім.

На моїй душі висів ще один телефонний дзвінок. Уранці я була свято впевнена, що подзвонила цій людині ще півтора тижні тому. Але якраз сьогодні прийшли рахунки за телефон, і дзвінка до Харкова там не виявилось. З цього я зробила висновок, що це мені приснилося, тому, передзвонивши, поговорила зі своїм приятелем – фактично тими ж словами, що і вві сні. Він пообіцяв приїхати до Києва за три дні. Його звуть Коля, і я багато чим йому зобов'язана. Щоправда, і крові моєї він попив немало: ми майже рік прожили в одній комунальній квартирі.

Отак – раз, два, три – і пройшов день. Але на сьогодні ще не все. Увечері планується культурна програма.

Увечері до нас прийдуть приятелі. З ними дуже легко й приємно проводити час: можна навіть нічого не говорити, тільки слухати. Вони не ставлять дурних запитань на кшталт «а чого ти мовчиш, щось сталося?», «ну розкажи що-небудь, ти так прикольно розказуєш», «ну як твої справи, все нормально? розкажуй, як живеш». Нащо люди ставлять такі дебільні запитання? Проте я сама їх ставлю, коли, наприклад, зустрічаюся з колишніми однокурсницями. А про що з ними ще говорити? До того ж лише трьох-чотирьох із них я пам'ятаю на ім'я, а переважну більшість людей, з якими провчилася п'ять років, не впізнаю, навіть якщо вони мені наступлять на ногу. Я думаю, що це від поганої пам'яті на імена та обличчя; вони ж дотримуються гадки, що це від зажраності та снобізму.

По дорозі додому я зайшла в гастроном. У нас під будинком шикарний дешевий державний цілодобовий гастроном. Це одна з причин, чому ми досі мешкаємо у цьому індустріальному – не сказати гірше – районі. Я думаю, якщо купити півкілограма ковбаси, до завтра її не стане. Якщо купити двісті грамів, її теж не стане до завтра. Тому краще купити вівсянки. Вона ситна й корисна, і не виникає бажання зжертати її відразу, як з голодного краю. Просто я жлобиха – тому такі думки, та ще й перед приходом друзів, – це нормально. І сто грамів копченої мойви, і пляшку бальзаму «Тарас Шевченко». Вшануємо пам'ять пророка... Крім того, він корисний для травлення. Цікаво, чи сподобався б цей бальзам Тарасу Григоровичу?

– Ну шо, чуваки, може, давайте чисто вип'єм? – каже Саша. – Ну шо, за зустріч, за удачу!

Ми п'ємо: я – шевченківський бальзам, хлопці самогон. Вони принесли непоганий самогон, явно кращий, ніж моя горілка зі схованки, украдена на якійсь презентації одного геніального режисера (що ж він поставив? треба було б хоч поцікавитися). Але бальзаму мені хочеться, а самогону, звісно, ні.

– Хороший самогон, рижа, ти дурна. Ось візьми попробуй, – намагається мене переконати Небелюк. Він тиче мені чарку з самогоном під самий ніс, аби я могла краще відчутти його божественне амбре, але я тільки сміюся.

– Щас би розкумариться, чисто децил, – з почуттям каже Саша. – Я вчив сьогодні Канта, так задрався. Похваліть мене, чуваки, це такий подвиг. Я думав, що люблю цю філософію, а я так її ненавиджу. Прикиньте, я тут цілими днями сиджу один, з котом, втикаю в цю філософію, буття-в-собі, суще й несуще, я тут скоро чокнусь. Ну шо, може, давайте чисто между первой і второй?

Ми розливаемо по второй. Друм розповідає байку, яку чув учора.

– Насмажив чувак каші конопляної. Ну, насмажив, з'їв дві ложки столових та й пішов повтикать, із чуваками пошариться. А тут приходить батя з заводу. Приходить, дивиться – стоїть каша гречана, хороша. Ну він давай, наклав собі тарілку, з'їв. Приходить, кароче, чувак додому там через скількись часу. Дивиться, сидить батя голий у трусах, на ногах ласти, на голові маска з трубочкою підводною, дивиться по телевізору команду Кусто...

Розмова зайшла про літній відпочинок. Мені хочеться в Болгарію на море – кажуть, там дешево і смачно годують, але якось незручно про це говорити. Я спитала:

– Так що, ви йдете в похід? У Карпати?

Саша, Небелюк і Друм ідуть і вже заводять балачку, як їм там буде кльово, коли їх перериває спокійний і впевнений голос Семена:

– Я у ті походи ніколи в житті не ходив, шоб з рюкзаком. Ходив тільки з кульочком.

– У лісосмугу? – сміються хлопці.

Семен підтверджує:

– Да, чисто на природу, на шашлички. Або дома літом на кофе, воно тоже чимсь природа. Ну ми, там звонять пацани, кажуть, пішли вип'єм кофе. Ну, ми йдем у Світлану на вокзал пить кофе.

– «Світлана» – це кафе таке? – уточнив хтось.

– Ну да, так називалось кафе. Кажем, пішли в «Світлану» пить кофе. Ну, ми того кофе не те шо не пили, а й не бачили. Ну, ми вже там – синева, все дела, і тут підходить поїзд. А я такий – ой, пацани, я на поїзд опаздую, і давай я туда

бігти, так підриваюсь – і давай. Ну, пацани всі цей прикол уже знають, так сидять, втикають на мене. А то був з нами Жирний, а ми вже так давно не бачились, він опер щас у Житомирі. Сидить, і дав нам фуражки, і ми біля нього сидим, тіпа тоже менти. І я підриваюсь, кричу, що на поїзд опаздую чисто, і за мною ще двоє пацанів підривають. І ми чисто біжим, біжим, коли Жирний за нами підриває. І біжить тож за нами. Ну, й ми добігаєм, а двері одкриті не на цю сторону, а на следующу. А там дивимся, що в вагоні сидять тож такі синьолобі, і кричимо: «Пацани, відкрийте чисто двері, ми опаздуєм, дайте на поїзд сісти». А вони так – оп! – не откривають. Ми: от сволочі, не дають на поїзд сісти. А Жирний тут бере, ми замічаєм, таку здорову камінюку і хуяк – прямо у вікно, де ті синьолобі! Вилазе провідниця – гав-гав-гав, гав-гав-гав! Я давай тікати, урвав, там якісь бур'яни три метри, я – туди, заблудився нафіг, куда йти – не знаю. Я подумав, і нафіга я ото тікав, вона ж у вагоні, все одно не вийде, їй їхати нада. А то сидим ми обратно в «Світлані», коли хто-то підходе, чуваки, треба допомогти, тьолка на путях. Ну, ми давай спасать, підходимо, а вона п'яна. Сумки стоять. Їхала в Москву, поїзд пробухала. Ну, тут давай скору допомогти, визивають, я, давай, ташу туди сумки її, а пацани: «там повинні бути гроші». Я – туди, там документів куча, ліцензії, куча бумаг, ковбаси, а грошей нема. Я опять давай – нема грошей. А всі вже пасуть, що я лажу по сумках. Я опять – грошей нема.

Усі регочуть. Ми уявляємо собі Семена, п'яного, з бичком у зубах. Я п'ю бальзам. Друм, відсміявшись, перепитує:

– А що, тьотка торговка була?

– Ну да, з сумками. А гроші в неї в ліфчику оказались.

Семен, коли захоче, говорить прекрасною українською мовою, а також при бажанні іспанською і ще кількома маловідомими в Україні мовами. Але йому так нецікаво.

Далі розмова точиться на політичні теми. Післязавтра ми збираємось на пікет, тому обговорюємо поточний момент. Я розповідаю, яка продажна у нас преса, але при певному підході можна все-таки діставати інформацію – через Інтернет, наприклад, а ще читати різні газети.

– Можна просто купувати «Свободу», там іноді написана правда про Кучму. Хоча це, звісно, газета Волкова. Та це й не вихід, скоро про Кучму ми не знатимемо нічого. Мені ще подобаються новини по СТБ, хоча я підозрюю, що й з ними не все в порядку.

Саша дивується:

– Маню, ти щось таке дізналася про СТБ?

– Ні, – відповідаю я, – просто не може бути одних-єдиних об'єктивних новин при тому, що всі решта куплені.

– Тому їх і намагалися постійно то повбивати, то закрити.

– Може бути, – згоджуюся я. – Може бути й таке.

Семен, який саме допалив рідкісно смердючу цигарку (чомусь ця компанія знаходить кайф у дешевих смердючих цигарках), забичкував її і спокійно, як завжди, сказав:

– Слухайте мене, щас я вам розкажу про інформацію. Значить, їду додому в електричці, а там дед продає газету «Комуніст». І так до мене: оце настояща газета Комуністичної партії, і давай там якісь вірші розказувать. А біля мене ще один дед, і поліз у карман. А той думає, шо по гроші та хоче купить його газету, і давай ще більше віршів розказувать, шоб той купив його газету. А той рукою поліз і витавив її з сёмочками і давай лузать сёмочки, і каже мені: сука, я щас нікому не вірю. Отак кончилось. А, не, кончилось тим, шо у цього деда сумку в електричці вкрали. Який нікому не вірив. Отак кончилось усе.

Була вже друга година ночі, коли чуваки поповзли додому. У мене почала боліти голова, особливо при згадці, що завтра на роботу. Я намагалася ще годину тому лягти спати, але це не вдалося, бо поперек ліжка у мене лежить Небелюк. Я чекаю, поки пацани або заберуть його з собою, або перекладуть на підлогу – цей кабан важезний, я не маю сили його підняти. До того ж він опирається. Знічев'я я витріщаюся, у чому він вдягнений. У нього чорні з білими строчками кеди, сірі в ромбиках шкарпетки, світло-сірі брудні джинси, і пошарово виглядають з-під чорного реглана блакитна футболка і сірий гольф. Він сопе. Він сьогодні, перед тим, як прийти у гості, чотири рази дивився фільм про Робін Гуда, і разом з ним кілька чоловік випили три ящики пива по дев'яносто копійок пляшка. За таких обставин будь-хто не міг би піднятися. Його гуцульська носяра видає такі фіоритури, що з кухні приходять хлопці подивитися, у чому справа. Першим зазирає Семен і бачить мене на стільці перед Небелюком. Я приречено дивлюся на нього, сперши голову на руки, а Небелюк виводить соло. Семен сміється. На сміх заходить решта.

– Небелюк, вставай, кабаняра. Ти йдеш додому, ти знаєш про це?

Небелюк не те що відмовляється вставати – він просто не чує, як його торсають три пари рук. Врешті, через десять хвилин загальних веселощів стає ясно, що Небелюк ночує у нас. Я хочу постелити йому спальник. Але реально йому нічого не потрібно. Він зараз може спати навіть на битому склі.

– Менше ніжності, – каже Саша і турляє Небелюка на підлогу. Той ні на секунду не міняє тональності хропіння. Я підсовую йому під голову подушечку у вигляді комахи-сонечка і накриваю двома покривалами. Їх він згрібає тут же у синій від «Ватри» й пива кулак. Знаєте, взагалі я люблю Небелюка, але іноді з'являється бажання, щоб його нарешті вже забрали десь служити на флот далекого плавання, а краще – в космос.

– Ну, пока, пацани. Спасибі, що зайшли. Пока... Давай, Друм. – Я тисну руку пацанам, Саша йде їх проводити до дверей. Я швидко миюся і лізу під ковдру.

... Вилізаю я з-під ковдри вже десь у іншому місці. Швиденько одягаюся і біжу в метро, я й забула, що мені треба в аеропорт, зустрічати друзів і цінний вантаж – нові розробки у галузі інформаційних технологій. Я не знаю, як виглядатимуть ці нові розробки, але вміщені вони у двох коричневих валізах. Учора в мене перервало телефонну розмову, коли приятелі пояснювали мені, чому саме я повинна забрати ці валізи, а вони самі не можуть. Я роблю висновок, що валізи направлені мені як посилка а інформація ексклюзивна, якщо не сказати – секретна. Новий міжконтинентальний аеропорт знаходиться у півгодині їзди на метро від Святошина. Я тут ніколи не була, і мене просто-таки вражають багаторівневі ескалатори, які встановили на цих щойно побудованих станціях. На великому електронному табло написано, що багаж можна отримати, навіть не заходячи в аеропорт, прямо в станції метро він з'їжджає до власників зі сріблястої стрічки. Треба лише дочекатися свого прізвища на табло. Я сиджу на сходинці й чекаю. Зі внутрішньої кишені плаща дістаю рекомендованого листа, що його я вчора забрала з абонентської скриньки, аби пригадати точне написання прізвища моїх австралійських друзів. Але на табло висвічується моє прізвище. Ну, звісно, це ж мені посилка. Я підводжуся за валізами, але мені підносить їх Саша з відстороненим обличчям, ніби мене не знає, і тут же спускається по швидкісному ескалатору, де треба не стояти, а лежати, бо він із вертикальним спуском. І тут я розумію, що з валізами треба швидко тікати, бо якщо Саша робить вигляд, що мене не знає, значить, за мною «хвіст». Я швидко спускаюся у нижнє, надшвидкісне метро, переходжу з однієї лінії на другу, заплутую сліди... Врешті, на трьох різних таксі я дістаюся додому, лягаю відпочити і...прокидаюся від того, що на кухні радіо грає гімн. Я переступаю через Небелюка, сонно суну на кухню, попутно намагаючись пригадати, що ж було написано у рекомендованому листі, на який я з нетерпінням чекала вже давно, і чи є в нас супершвидкісне метро на глибині три кілометри. Лягаю спати далі, а коли прокидаюся, робота проспана, Небелюка вже нема, на підлозі купа

покривал, рекомендованого листа в кишені не виявляється, і я не можу зрозуміти, чи я його загубила, чи він взагалі не приходив і мені все приснилося. Зате я точно пригадала, що за Святошином ніколи не було ніяких станцій метро, а тим більше супершвидкісних і з вертикальним спуском. Це ще нічого. Колись мені приснилося, що в Полтаві є трамваї. Я після цього півгодини доводила якомусь полтавцю, що по вулиці Жовтневій у Полтаві ходить трамвай, якого там зроду не було.

День 3 СОБАКА-БАЛАБАКА

Сьогодні перший справді теплий весняний день. Я їду в маршрутці, розстебнувши плаща й піджака. Люди радіють сонцю – усі, крім мене. Я гіпотонік, від такого несподіваного сонця у мене розколюється голова. До того ж мені примандюрилося купити особливо мерзенний жіночий журнал. Я вже прогортала двадцять три сторінки і досі прочитала тільки про картоплю, запечену з сиром, і ще сто рецептів смачної картоплі. Рубрика називається «До зарплати три рубля». У мене теж не густо до зарплати, але від цього я не починаю запікати в духовці картоплю з сиром. Ой, як же тріщать мої дорогоцінні звивини. Від цього немає спасіння. Тому я не люблю сонця. Тобто я люблю його, але не стільки. І не зразу. Не таке. Не сьогодні. Хай би сьогодні був дощ. Я перегортаю сторінку з рекламою крему, який – я це знаю абсолютно точно! – викликає алергію навіть у тих, у кого її зроду не було. До того ж цей крем нібито робить шкіру вологою, і зранку ви виглядаєте як новонароджена. Насправді ж від нього просто набрякає пика, і якщо першого разу ще можна обманутися, то надалі просто доводиться викидати всю банку досить дорогого крему. Нас із вами дурять, панове, а ми плещемо в долоні. На цій пафосній думці мене особливо гостро кольнув біль над правим вухом.

Діставшись до роботи, я першим ділом повзу мочити носову хустинку, аби прикласти її до скроні. Роботи у мене багато, але вона викликає лише нудоту. Особливо дратують співробітники: вони знають, що їм від голови допомагає анальгін, і прагнуть цю думку донести до мене. Ну не допоможе мені анальгін, це що, перший рік зі мною таке? Невже я не краще знаю? Не краще? Та йдіть ви всі на три веселих букви. Це я кажу подумки.

Треба пописати що-небудь. Найгірше те, що мені до завтра треба заповнити дірку в шпальті. Чим її заповнити? Тут є лише один спосіб: коли так болить голова, треба

взяти якусь мудру книжку і з неї все списати. Але зараз я вийду з цієї скрути інакше: напишу статтю про креми, про які я сьогодні розмірковувала.

НАЙКРАЩА ПУДРА ДЛЯ МІЗКІВ: ТЕПЕР У НОВІЙ УПАКОВЦІ

Кожна жінка в наші дні страждає від зневоднення шкіри обличчя. Раніше доводилося користуватися різноманітними методами зволоження, але жоден не виявився достатньо дієвим, і шкіра залишалася сухою. Але зараз учені в своїх наукових лабораторіях спеціально для жінок усього світу розробили новий зволожуючий крем «Сльози Клітемнестри», який дозволяє шкірі залишатися сухою в будь-яку погоду. Спеціалісти з центральної паризької лабораторії стверджують, що в перший же день користування кремом ваша шкіра зволожиться на 64%, в другий – на 71%, а за тиждень зволоження досягне 98%. «Сльози Клітемнестри»: вологість та оксамитовість вашої шкіри в будь-яку погоду!»

Як ви гадаєте, чи вірить цільова група, у даному випадку жінки всього світу, в такі відвертості рекламіста? Так, вірить! Для жінки «71%» звучить як «крібле-крабле-бумс». Раз вологість виміряли з аж такою точністю, значить, справді допомагає! І зволожить мою шкіру! Те, що шкірі зволоження може бути абсолютно зайвим, уже забуто. Чули ж, що всім треба зволожувати. Тим більше, що це сказали вчені з центральної лабораторії. Цікаво знати, як це вони вимірюють вологість шкіри в процентах? Ріжуть, подрібнюють і дистилюють?

Це лише один з прийомів, розрахованих на жіночу аудиторію. Його варіантом є написання на цінниках сум, що закінчуються на 9,99: наприклад, 89 грн. 99 коп. І нібито зрозуміло, що це фактично дев'яносто, а все одно: спитають яку-небудь даму, за скільки вона купила собі капелюшок, і вона скаже – за вісімдесят. А інший прийом, можливо, набагато потужніший, побудований на жіночому ототожненні себе самої із усім якнайкращим. «Я дуже красива, бо миюся милом «Стамбул», – каже рекламна тьотя. – Значить, і я зараз куплю мило і стану красивою, причому такою ж самою блондинкою з великими грудьми. А якщо я куплю відбілювач «В-52», то у мене буде такий же привабливий чоловік, як у цієї мимри»... Йогурт «Снігуронька» є запорукою ідеальної сім'ї з економними і слухняними діточками. Завбачивши сексапільного чоловіка з волосатими грудьми в рекламі одеколону, дружина кидається купляти своєму благовірному такий самий, і ось він у її очах – хоча б частково – перетворюється з ігуани на ягуара.

Вільно чи невільно, але людина співставляє себе з рекламними образами. Тому я уникаю «найкращого в світі відбілювача»: легше знести відсутність цього засобу в домі, аніж згадувати, як жінка з реклами, що присвятила своє життя якісному пранню, відбілює чоловікові сорочки для риболовлі. Не може ж він піти ловити рибу у футболці – що люди скажуть? А для багатьох можливість асоціювати себе з рекламними ідеалами є єдиною ознакою добробуту та сімейного затишку. Тут і виникає ще один ефект, але вже загальнолюдський: люди починають подумки об'єднуватися за ознакою наявності якої-небудь рекламованої продукції. Ті, хто має новий «Комет», складають свого роду таємне

Formatted: Font: (Default) Arial, 11 pt

товариство білих раковин, а надзвичайно густий і вбивчий «Доместос» об'єднує власників бактерицидних квартир. (Я вже мовчу про протистояння прихильників тампаксів і прокладок). «Макдональдс» взагалі розбиває людей на найбезперечніші класи: тих, хто не має можливості ходити в «Макдональдс» і тому його не любить, тих, хто має цю можливість і ходить, і тих, хто має цю та багато інших можливостей, але не ходить.

Чи думав про такі тонкощі доктор Пембертон, коли наварив у аптекарському котлі брунатного сиропу із листя коки та горіхів кола і розмістив в «Атланта джорнел» оголошення про свій новий «смачний і освіжаючий напій»? Ні, батько кока-коли і першопроходець реклами просто хотів, щоб якомога більше народу стікалося до його аптеки освіжитися за п'ять центів, а разом купити аспірину.

От я й виконала план. Перечитувати не буду, а то від такої маячні стане погано.

Кава, як і цитрамон, уже викликає нудоту, і мені залишається два варіанти: пити коньяк або йти додому. Думка про коньяк теж викликає нудоту. Доведеться піти додому і там шукати рятунок від розпечених голок у мозку. Але як піти додому, коли робочий день іще в розпалі? Треба прикинутися, що йдеш на прес-конференцію, причому одразу на три. Тому я телефоную своїй подрузі й колезі, яка з неприхованим задоволенням, властивим кожній важко робочій людині, допомагає мені знайти фактичний матеріал, щоб злиняти з роботи. Я з незворушним виглядом збираюся і йду. Якась випадкова в нашій редакції людина – здається, реліктовий рекламодавець – намагається подати мені плащ. Оскільки рекламодавець має на зріст мінімум метр вісімдесят і переповнений ентузіазмом, плащ він мені подає на рівні своїх очей, і вдягання перетворюється на болісну процедуру. Треба ухитритися якось стати навшпиньки чи підстрибнути, аби потрапити рукою в рукав. У другий рукав потрапити важче, бо стрибки стримуються напіводягненим плащем. Я відзначаю про себе, що проблему подавання плаща дамі ще начебто в нашій газеті ніхто не висвітлював. От і тема для статті, – подумала я, – і нескладна, і досить важлива для нашого суспільства.

Дорога додому наче облита палаючим бензином, сонце ріже в запалені очі. Я човгаю високими підборами по бруківці: ноги дуже важко підіймаються. Трохи прохолодніше в метро... Але ось настає черга тролейбуса, бо я, виявляється, вранці забула вдома гроші, і на маршрутне таксі не вистачає нещасних п'ятнадцять копійок. Перші ластівки мужичої статі у сорочках легким повівом весняних гормональних бур обіцяють, що за кілька днів громадський транспорт заповнить нестерпний мускусний аромат. Кілька дам середнього віку в

Formatted: Ukrainian (Ukraine)

босоніжках і з ретельно нафарбованими червоним нігтями на ногах щебечуть про свою контору й суку головну бухгалтершу. Сідаю і приречено їду.

Оскільки я намагаюся звести контакти з навколишнім світом до мінімуму, то дивлюся у власні туфлі. В результаті, звісно, проїжджаю зупинку. Одної прекрасної миті піднявши очі, у вікні я завважую дивний величезний кіоск, на якому значиться:

бл

дл

до

Далі своєї зупинки по цьому маршруту я ще не їздила, проте до неї місцевість мені більш-менш знайома. Поява «лівого» кіоску означає, що терміново треба виходити. Пробравшись між двома скунсами, що трималися за поручень вгорі, я зістрибую на асфальт. Що ж це за покруч такий – «бл дл до»? Розміркувавши логічно, як у тесті на IQ, я збагнула – «Меблі для дому».

Одну зупинку назад я йшла пішки, між іншим зауваживши, що по сусідству містяться господарчі товари і галантерея.

Ноги ледь переставлялися, тому питання про прогулянку за ще сто метрів по хліб та газети відпало саме собою.

Яка насолода скинути туфлі... Як у нас у квартирі прохолодно... Прощаю господарям тримісячну відсутність гарячої води, перший поверх і виплату квартплатні в доларах... Прощаю все всім...

Суркіс на прес-конференції перед букетом мікрофонів. Суркіс на футбольній трибуні. Суркіс у футболці «Динамо». Суркіс шепоче щось на вухо Президенту. Суркіс та молодь. Суркіс та народ. Суркіс. Суркіс. Медведчук. Шматок Кравчука. Медведчук у кріслі спікера. Суркіс, Кравчук, Медведчук... У мене ще всі вдома? Де моє дистанційне управління?

Форвард команди супротивників пробиває з центра поля... Невеличка суперечка біля воріт – і ось суддя показує «гірчичник»... хоча я не бачу ніякого порушення правил... У повторі ми бачимо, що наш гравець змушений був оборонятися... Ви подивіться, з яким нахабним виразом обличчя дивиться на нього француз...

Клацаю дистанційним управлінням, на якому всього три канали.

«...Вот и окончена погоня. Нельзя так поступать с американской полицией! Ему давали шанс... Да, и теперь он прошит как минимум десятком пуль. Машина в крови, полицейские окружают ее. Все-таки полиция настигла

преступника буквально в сорока метрах от мексиканской границы. Не хочу комментировать эти кадры. Посмотрим их еще раз. Какой ужас...»

Всі книжки вже вивчені напам'ять, у хаті нічого читати. Залишається дивитися ТБ.

Хай живе телебе, телебачення.

...Добрий вечір, у наступні чверть години ТСН розгляне події сьогоднішнього дня.

Виконуючий обов'язки президента Росії Володимир Путін заявив, що не бачить подальшої необхідності в утримуванні кореспондента радіо «Свобода» за ґратами.

Всіх об'єднаєм, бо ми все знаєм. Все знаєм! Вони назвали зустріч плідною, але про нові мирні пропозиції не згадали.

Formatted: Russian (Russia)

Довгоносики ждуть на побачення.

Незалежні спостерігачі стверджують, що переговори про реструктуризацію українського зовнішнього боргу...

Це побачення тут називається шоу.

Треба переключитися з цього дурного телевізора. Ну, оскільки я вже сьогодні висловила своє ставлення до роботи, змившись із неї, можна для різноманітності й попрацювати.

Якраз і є тема, котра не вимагає жодної додаткової підготовки.

Я морально налаштувалася, увімкнула комп'ютер і почала висловлюватися.

ПАЛЬТО ЯК МІРИЛО ЛЮДЯНОСТІ

Освіченість нашого суспільства, яка невпинно зростає, внесла деяку дисгармонію в питання про подачу чоловіками пальто з вішалок дамам. Чоловіки, які про таке ніколи не чули, активно захопилися новою ідеєю; ті ж, що практикували подавання пальт і раніше, зустрічають усе лютіший опір з боку феміністок. Але це питання, як і все в нашому житті, багатогранне й потребує всебічного висвітлення.

Моє перше зіткнення з пальтовою проблемою відбулося в юності, коли в мене було двоє залицяльників і обидва намагалися показати себе джентльменами. Тому при першому ж моему русі в бік вішалки вони з усіх ніг бігли туди ж. Якимось чином вони добігли одночасно і посварилися через право подати мені пальто. В результаті я помилково отримала відчутного копня, а в пальта ззаду тріснув шов. Не пам'ятаю, як мені вдалося одягнутися і вислизнути з приміщення, – а тим часом розбори тривали. З того часу я намагаюся одягатися самотужки. Отож моє ставлення до проблеми могло б бути дуже суб'єктивним, але... теоретично я, як не дивно, виступаю за подавання пальта.

Звичай подавати пальто має під собою не лише культурні, а й біологічні та соціальні підстави. Адже чоловік часто вищий на зріст, і йому легше дістати пальто з вішалок, які, власне, чіпляються так високо з розрахунку саме на те, щоб чоловіки отримували додаткове «погладження», діставши дамське пальто. Звичайно, в цьому випадку ми маємо явну дискримінацію – жіночі інтереси не враховуються при прибиванні вішалок. Але, як то кажуть у мультику, «используй то, что под рукою, и не ищи себе другое». Якщо під рукою є чоловік, мучитися ні до чого. Щоправда, переважно вони не задовольняються простим діставанням пальта і неодмінно хочуть його на вас надягти; тоді загалом нескладний процес часом перетворюється у затяжну виставу: джентльмени схильні тримати пальто, як знамено, – якомога вище. Стоячи спиною, нелегко без спеціальної легкоатлетичної підготовки стрибнути і потрапити руками в рукави. Тут варто ввічливо, намагаючись не образити гарну людину, відібрати пальто і вдягнути його звичайним способом.

Якщо ви волієте від самого початку не допускати мужчину до свого пальта, остерегаючись мікробів та кишенькових злодіїв, – що ж, тут є раціональне зерно, але не одними ж раціональними зернами живе людина. Незручність від того, що сторонній чоловік витрачає на вас сили, легко нейтралізувати: почистіть йому чоботи і виперіть носову хустинку – і ви розраховалися.

Звісно, ваше рішення ще залежить і від самого пальта. Якщо це норкова шуба, а чоловік дещо підозрілий (до того ж вам його ніхто не представив), краще, напевно, відмовитися від такої послуги. Якщо ж верхній одяг небагатий – краще акуратно заштопаний, – а вам треба вибити сльозу у роботодавця, який давно мав би підвищити платню, тоді відмовлятися не варто. А от якщо пальто, скажімо, від *Max Mara* – звісно, потрібно, щоб усі це збагнули, адже саме для цього воно й купувалося. Тоді вашою метою буде продемонструвати фірмову лейбл, і це теж легше зробити зі сторонньою допомогою, хоча тут пригодиться і завбачливо прихоплена з собою подруга.

Незважаючи на всі попередні роздуми, це питання доведеться вирішувати залежно від конкретної ситуації. Але якщо людині подобається подавати пальто і це приносить їй невинне задоволення, не можна бути таким монстром, щоб їй у цьому задоволенні відмовляти.

Перечитавши статтю, я залишилася задоволена. По-моєму, досить по-доброму і взагалі повний заклик до всесвітнього братства і сестринства.

Зазираю в холодильник. Там лежать сметана й редиска, і ще є вчорашня мойва, а в морозилці купа замерзлого на кістку м'яса. Але в мене абсолютно немає апетиту й бажання вигадувати щось смачне. (Хоча застерігаю неминучий у цьому місці скепсис декого з вас – я вмію смачно готувати і прошу на цю тему при зустрічі зі мною не відпускати плоских жартів. А то дехто може отримати вагомим томом «Книги про смачну і здорову їжу» сталінських часів.) Оглядаю вміст полицок чисто за звичкою. Пів італійської жерстяної банки томатної пасты.

Зараз зварю вермішель, хай буде про всяк випадок. Щойно я вкинула смажену цибулю з томатною підливою у зварену вермішель і приправила її орегано та білим перцем, телефонує Друм. Вони з Сашею йдуть до нас додому, тому я прошу купити кременчуцької напівкопченої ковбаси і пляшечку або навіть дві холодного пива для лікування мігрені.

Ми вечеряємо. Друм доїв тарілку, задоволено відсунув її, п'ятірнею розчесав волосся, почухав шию й сказав:

– А зараз, дітки Саню й Маню, я розкажу вам казку про собаку-балабаку. У одного чоловіка щоночі вовки задирали овець. Що ніч – то вівця, що ніч – то вівця, що ніч – то вівця. Він уже й капкани ставив, і отруту підкладав саму хитру, і сторожував – нічого не помагає: що ніч – то вівця, що ніч – то вівця. Він уже не може, це ж втрати такі, і то щоночі. Тоді він іде до мольфара...

– А що таке мольфар? – з'ясовую я.

– Ну, це десь було у Коцюбинського, здається, в «Тінях забутих предків». Мольфар – це такий чувак, що от якщо мужик посварився з сусідом і хоче йому зробити неприємність, то бере викрадає якусь річ, що належала б цьому сусіду і пам'ятала господаря. І той мольфар, якщо його про зле попросити, наговорить щось на ту річ, і треба буде покласти її так, аби той сусіда переступив через неї. І тоді на що наговорено, те й почнеться. Якщо наговорено на сварки й розбрати, то й почнуться в родині сварки й розбрати. А якщо на щось добре, то щось добре почнеться, бо може бути й білий мольфар.

Ну так от, приходить цей чоловік – а він уже не може, у нього що ніч – то вівця – до мольфара, що жив у центрі села. А той йому й каже: ну що, чоловіче, не допоможе тобі нічого, крім одного. Іди в Київ золотoverхий, дійди там до Контрактової ринкової площі, там будуть торгові ряди. Там знайди третій ряд, відрахуй від кінця сьоме місце, і там стоятиме чоловік і продаватиме собаку-балабаку. І купи цю собаку у нього.

Ну, чоловік – що робити, адже щоночі пропадає вівця! – йде до Києва, а там купили лаврські, Золоті ворота, всі діла. Він так дивиться на все це, – витріщає очі Друм, ніби дивиться на все це. – Приходить нарешті, добирається до Контрактової площі, а там базар, шум, крики! – Друм махає руками, щоб показати базарні крики і скидає з полиці білий перець і кардамон. – Ну, знаходить він третій ряд, а там стоїть такий чоловічок плюгавенький, маленький, чухається, обідраний весь. І в мішках у нього щось таке ворухиться, як ото молочні поросята. І питає: це ти продаєш собаку-балабаку? Той каже: я. Ну, продай. Заплатив ціну, що той запросив, не торгуючись, мовчки, а ціна то велика

була. Купив, узяв того мішка і йде з ним додому. І не глянув ні разу, поки додому не дійшов. А тоді, вже, як зайшов у двір, витрусив мішка, а відтіля випадає таке миршаве цуценя, засмоктане, що нормальній собаці на один зуб. Ну, чоловік махнув рукою, плюнув і пішов напився чорно. І десь завалився спати. А цуцик той пішов межи вівці, зарився там десь між ногами, вони на нього й уваги не звертають, таке щось мале крутиться по кошарі.

А тут надходить вечір, і з лісу виходять два вовки йти до овець. І один такий уже старший, матюрий, а другий юний, молода кров нуртує. І той юний так стрибає, бігає, і до старшого:

– А що, братику, поїмо ми з тобою сьогодні вівчатини?

– А поїмо, – розважливо відповідає старший.

– А що, старий, поп’ємо ми сьогодні гарячої крові овечої? Га?

– А поп’ємо, – неспіхом відказує старий.

Підбігають вони до кошари, і молодий уже хоче забігти, а старий став і стоїть. Молодший питає:

– Чого ти стоїш? Ходімо до кошари, задеремо вівцю!

– Е ні, – відпровідає досвідчений, – не піду я сьогодні в кошару.

– Чого це? Що тебе налякало? Капкани хитрі? Та скільки ми цих капканів уже обійшли!

– Та ні, не боюсь я капканів. Але все одно не піду до овець.

– А що ж таке? Та давай заїдемо швидше, вівцю задеремо! Скільки ми вже разів забирали овець у мужика – і нічого не боялися! Чи ти боїшся чого?

– Ні, нічого я не боюсь, лишень не піду я до кошари. Ти як хочеш, а я не піду.

– А в чому ж причина, чому не хочеш ти заходити? Що ти побачив чи почув там?

– Нічого я не боюсь, лише відчуваю, що є там собака-балабака. Он подивись у дірочку на неї.

Зазирає молодий і бачить таку маленьку шавочку, що одну лапу на неї покласти, а другою приплюснути. І сміється:

– І оцього нещастя ти злякався? Скільки ми у цього мужика вовкодавів перегризли! Та я його одною лапою перешибу!

– І не перешибеш, – відповідає старший, – бо ще й не попадеш, а крім того, воно живуче, як кіт, і сім життів має.

– То що ж вона мені зробить?

– А вона прив’яжеться до тебе й ходитиме за тобою скрізь. Ти в ліс – і вона в ліс, ти в поле – і вона в поле, ти в гори – і вона в гори. Ти в нору – і вона в нору.

– То й що? Хай собі ходить, мені на неї по хер! Нехай лазить за мною, нехай хоч у сраку мене поцілує!

– Ага, – відказує йому старший, – а знаєш, які у неї холодні губи?

День 4 БУХАРА

Я працюю рестораним критиком, а разом і оглядачем світської хроніки в одній газеті. Роботи, як на мене, не надто багато. Здається, поки що мною задоволені. Платять не те щоб стільки, як я по суті заробляю, але й не стільки, щоб нарікати на долю. Мені є чим платити за квартиру і з чим ходити на базар.

Перший місяць роботи в газеті пройшов у стані ейфорії. Спокій, відносна тиша, скільки хочеш комп'ютерів, доброзичливі співробітники.

Але через деякий час мене почало дещо й дратувати. У відділі культури для мого столу не вистачило місця, бо я прийшла пізніше за всіх. Тому мене посадили в бухгалтерію. У кімнаті я сиджу не сама, зі мною ще троє, іноді четверо чоловік. Лише одна трохи старша за мене. Всі решта старші аж удвічі, причому отримують меншу зарплатню. Крім того, у них усіх чоловіки, у двох – діти. Вони цілими днями переймаються, як заощадити гроші, купивши щось дешеве, але «хароше». Мене так і підмиває сказати їм, що у мене мільйон у швейцарському банку, щоб вони дали мені спокій з постійними теревеннями про київські розпродажі і барахолки. Щоб зекономити на обіді, вони постійно носять з собою якісь баночки, кульочки, булочки. Всі між собою говорять по-російськи, а з чоловіками по телефону – суржиком. Не знаю, що це за дивний рудимент радянської свідомості, чому вже й між собою не говорити суржиком.

І ось я прочитала сьогоднішні газети й чекаю, доки зверстають черговий матеріал, аби я могла продовжити над ним роботу. Мої співробітниці заводять свою безкінечну заобідню розмову.

– Ходили мы в эту «Дану», и знаете, там можно подобрать себе приличную одежду.

– В какую «Дану», куда вы ходили? Ты мне объясни, шо за «Дана».

– А вот тут магазинчик, наши фабрики шьют по немецким технологиям. Можно подобрать себе там костюмчик за сто пятьдесят – сто восемьдесят гривен. Ничего такие костюмчики. А вчера я видела, Маша, на тебя брючки, такие хорошие, распродажа была в Дарнице на базаре, там павильон, и такие

хорошие вещи недорогие. Я еще и подумала – вот как раз на Машу, ты же у нас такая маленькая, худенькая.

До розмови приєднується ще одна співробітниця. Вона постійно нервується від моїх екстремістських заяв з приводу сучасної політичної ситуації в Україні й боїться, щоб чого не вийшло. Але все одно намагається ставитися до мене по-доброму.

– Ага, Марино, що це ти така худенька, і тільки худеш і худеш. Тобі треба поправлятися, а то ти так довго сидиш на роботі, мабуть, і голодна остаєшся? Хочеш, може, їсти, то ось у мене є капуста з гречкою, давай я з тобою поділюся. Мені треба, щоб ти була сита, тоді в тебе буде гарний настрій, і буде працювати краще.

Тут вона права, бо коли я голодна, можу й гавкнути за зайві балачки на роботі. Щоправда, я намагаюся поводитися чемно і завжди кажу так: «Ну все, скільки можна говорити. Я мовчу, бо тут усім треба працювати, і в мене теж є дуже термінова робота».

– А може, хочеш булку? Я розмочую в молоці, у мене трагедія з зубами, що пломби повипадали, так я у молоці. Ось давай, я дам тобі.

– Ой, дякую, Тетяно Василівно, я зараз піду куплю собі йогурту. Щось у мене болить шлунок.

З самого ранку я побувала на пікеті, про який ми говорили чотири дні тому. Рештки розкольного Руху щось намагалися задекларувати. Одні в одному місці, інші, казли, в іншому... Сама згадка про цих гекачепістів викликає у мене сильне почуття злості. Підараси, запродавці, відщепенці... Ненавиджу. І коли я про них думаю, іноді трапляється таке, як печія чи біль у шлунку.

При думці про каву мене нудить. Не знаю навіть, чи вийде поїсти йогурту, а через дві години мені ще йти в японський ресторан, про який потім треба буде написати розлогу статтю. Бог його знає, чим мене там годуватимуть. Може, зміями, або ящірками, або рибою фугу. Кажуть, від неї кайф, як від антидепресанта, бо там є така речовина, яка у великих дозах смертельно отруйна, а у малих має наркотичну дію. Але ця риба псується протягом кількох годин, тому, мабуть, мене годуватимуть зміями. Змії – це ще нічого, а то я десь читала, що один із далекосхідних делікатесів готується з черв'ячків, які заводяться в... бррр, та ну його на фіг, і так недобре.

По офісу розповзається стійкий запах квашеної капусти. І я йду по йогурт у сусідній супермаркет. Шикарний йогурт. На дні пластикової скляночки – шматочки ананаса чи персика. Вітчизняний товаровиробник.

По дорозі назад з йогуртом, який я намагаюся видряпати зі скляночки складаним ножом, мені трапляється мій залицьник. Він не думав мене зустріти, тому без «букета польових цветів». Зате він, виявляється, ішов і мріяв випити зі мною кави. А тут – який щасливий випадок! – я назустріч. Ну, проти лома нет прийома. Цей фраєр – його звать Кіріл, у мене язик не піднімається назвати його Кирилом – вважає своїм священним обов'язком платити за мене. Спочатку мене це дратувало, і я намагалася з цим боротися, а потім звикла. Але у мене є ще хлопець і друзі, краще я з ними поділюся, якщо раптом захочеться. А у нього, вочевидь, немає особливих друзів, і, сподіваюся, хлопця теж. Крім того я, як уже згадувалося, жлобиха, і мені приємно зекономити трохи грошей. Чим більше грошей, тим приємніше.

Тому ми йдемо в ресторан «Луї XVI».

Пора обіду, тож я погоджуюсь на пропозицію пообідати. Раз я вже тут витрачаю свій час.

– Печёнка по-швейцарски, тегаский стейк, свиная отбивная, телячья отбивная, котлета куриная... Что будешь?

– Печінку по-швейцарськи.

– А что это, просто жареная печёнка?

Я повідомляю:

– Ні, це не «просто», а попередньо відбита, три години маринована в гірчиці й майонезі зі спеціальними гірськими травами печінка, загорнута в тоненький шматочок копченого бекону, покладена на велике кільце моченого яблука-антонівки і підсмажена на грилі.

Кіріл під враженням від моєї професійної підготовки замовляє аж дві порції. Мені завжди було шкода, що треба дотримуватися якихось правил пристойності і жерти кожен зі своєї тарілки. А то однієї цієї порції з горою вистачило б на двох. Хоча... не мої ж гроші.

Запах надзвичайно смачної й ніжної печінки пробудив у мені згадки студентської юності. Я вирішила поділитися ними.

– Колись – я тоді ще вчилася в університеті – я писала ресторанну критику для іншого тижневика. Гарні, до речі, були часи – давали грошей на кабак і платили пристойні гонорари. Не те що зараз: рекламний ринок наворачується, власники газет почали вимагати від власників ресторанів грошей за огляди... А я виглядала жакливо: в мене був такий светр із в'язаною жилеткою, і ще я пошила собі спідницю, перешила зі старої, і в такому вигляді ходила в ресторани. І окуляри біленькі пластмасові, та, мабуть, ти їх колись бачив. І от, якраз тут,

приходжу я, сідаю за столик, розкладаю блокнот і починаю переписувати меню. Спочатку я з диктофоном ходила, але це занадто просто. Переписую і не даю забрати офіціантці. Щось там ми замовили, якихось омарів чи кальмарів із салатом, а вона так дивиться на мене зверхньо. Я кажу: «Я ресторанный критик із такої-то газети». А вона, видно, думає: «Знаємо ми таких критиків, які потім тікають і рахунок не сплачують». Ну, ми поїли, я запитала, чи приймають кредитні картки (хоча на дверях про це висіло оголошення), як звуть директора, з ким я можу домовитися про бесіду з шеф-кухарем, бо на кухню мене не пустили, записала телефон і пішла. Через два дні нам потрібно було сфотографувати інтер'єр. Я потелефонувала директору, а того вже, певно, попередили, що приходило якесь чортзна-що й називалося критиком. Він згодився прийняти фотографа, очевидно, подумавши, що тупий жарт затягнувся. Фотограф прийшов і все те відзняв. Каже, вони так здивувалися мені. А коли вже майже все було готово, стаття зверстана з фотками, редактор змусив мене пояснити суть двох незвичних страв, які я не замовляла, а просто переписала з меню. Я дзвоню директору і сухим голосом кажу:

– Вибачте, що вас турбую, але мені не хочеться припускатися неточностей у статті про ваш достойний ресторан. Ви не поясните технологію приготування морозива-фрі?

І він трохи не заридав у трубку, благаючи мене з фотографом прийти і все попробувати:

– Я вас ОЧЕНЬ прошу, ми всьо вам покажем, покажем ресторан, ведь ви почти нічого не видели и не кушали, как же вы будете писать? Мороженое-фрі – это шарик мороженого опускается на секунду во фрітюр. Пріезжайте прямо сейчас, вы посмотрите, ми зделаем для вас всьо, шо ви захотіте.

Але я так холодно йому відказую:

– Нет, к сожаленію, я даже при желаніи не успеваю под'ехать. Спасибо большое. Я думаю, у міня дастаточна матеріяла.

Ось так він пережив кілька страшних днів. Хоча, я думаю, після виходу статті він був навіть задоволений: я тоді була добра і писала тільки хороше. А тієї офіціантки, яка не змогла розгледіти в мені страшного критика, я більше ніде не бачила. Мабуть, їй довелося змінити професію.

Кіріл, вислухавши мій екскурс до історії, раптом згадує:

– Кстати, о ресторанах. Я недавно с одной дамой заходил в одно приятное местечко на Подоле, там готовят просто великолепную «Маргариту». Если ты

ценитель «Маргариты», ты должна обязательно пойти со мной. Скажем, сегодня или завтра, я как раз хотел туда зайти.

– Добре, – відповідаю я, як завжди, – але до кінця тижня вечорами я вже маю заплановані зустрічі. Давай ти зателефонуєш мені, скажімо, в неділю додому або краще з понеділка на роботу. Або, якщо я раптом звільнюсь, я сама тобі потелефоную.

Таку стандартну відповідь я даю майже на всі пропозиції кудись сходити. Іноді, але дуже рідко, буває, що ми і правда десь увечері п'ємо пиво, і це відбувається у громадських місцях на лавочках. Так дешевше. Я ж не можу дозволити, щоб на мене витрачалися великі гроші. Але цього разу він мене заінтригував. «Маргарита» (дуже смачний коктейль, на який до того ж мені завжди шкода грошей), ресторан на Подолі, куди він ходив з дамою... Виходить, що, крім мене, у нього є й інші знайомі дами. До того ж раптом він сказав: «Ой, я же забув, мне нужно перезвонить. Подожди секундочку, я сейчас».

Він повернувся за хвилину із довжелезною чорною трояндою.

– Это тебе, а то ещё подумаешь, что я, кроме фиалок, никаких цветов не знаю. Моя невеста, от которой я сбежал в предсвадебном путешествии на море, обожала маленькие букетики. Почему-то запомнилось.

Ну, троянда – це вже хоч на щось схоже. А тим більше ресторан на Подолі. Я не дуже багато про нього знаю насправді, та мене не дуже й цікавить. У мене є хлопець, я його люблю. Навіщо мені забивати голову зайвою інформацією про своїх стародавніх залицяльників? Але ж я навіть не знаю, де він працює, а це вже й недобре. Все-таки я з ним спілкуюся, незручно виходить. Ми познайомилися на музичному фестивалі кілька років тому. Я там виступала в якості учасника, а він... чорт його знає, що він там робив. От яка буря думок може здійснитись у моїй голові лише через те, що хтось запросить мене на коктейль. Тільки б не виявилося, що він геніальний митець. Це таке занудство, наші геніальні митці! Хоча навряд, занадто добре він одягається як на митця. Та й він би повідомляв через кожні п'ять хвилин, що створив шедевр. Соромно спитати, але треба ж якось почати.

– Слухай, дай мені свій робочий телефон про всяк випадок. Можливо, у четвер в обід вирішиться, чи буде в мене зустріч, – недбало кажу я, хоча зустрічю в мене не пахне і в четвер, і тепер. Лізу до сумки по записник, але Кіріл уже простягає мені візитівку. Він явно задоволений, що я чимось поцікавилася. Дивлюся на візитівку... о, тю. Він креативний директор рекламної

фірми, що належить конкурентам наших видавців. Що ж він там може створити, це ж треба принаймні фантазію мати... Ховаю візитку до решти.

– О'кей, дякую за гостину. Піду, бо до мене має підійти журналіст о пів на третю.

Ми прощаємося, я відчалюю в офіс.

А раптом я продала якісь секрети фірми? Ти глянь, який хитрий, і словом не обмовився. А рекламисти, вони ж такі... балакучі... Починаю згадувати, чи не могла я видати якісь рекламні ідеї. Здається, ні, бо я про них уявлення не маю.

Я повернулася до офісу. За сьогодні мені треба написати ще пару тисяч знаків, щоб заповнити дірку в шпальті. Як на зло, після ситного обіду в голові жодної путньої думки. Я сіла за комп'ютер і красиво змахнула руками, ніби зіграла арпеджіо до мажор. Вийшло «фвпл, іард». Мені сподобалося – клавіатура видала характерне приємне постукування. (Не для всіх воно, звісно, приємне, але мені подобається.) Я зіграла гаму, також до мажор. Вийшло «мчускмпе, интгышбд». Уявляєте, до яких маразмів доходить людина, якій нічого писати. В результаті я почала писати якісь умовиводи, нав'язні недавнім прочитанням жіночих журналів.

ЧОЛОВІК ЯК ІСТОТА НАДЗВИЧАЙНО КОРИСНА

Зараз стало дуже популярно прикрашати сторінки періодики роздумами, як краще поставити на місце знахабнілого чоловіка, як прекрасно можна прожити без нього взагалі, як завести дюжину коханців і всіх їх обманювати, а насправді любити свою собаку.

Але, як то кажуть, маленька практика варта великої теорії. І до чоловічого питання теж треба підходити з практичної точки зору. Ніякої користі від подібних знань немає. Усім і так прекрасно відомо, що світ тримається на жінках. Звісно, можна роздумувати, як краще позбутися морально застарілого чоловіка – завести нового і вигнати старого чи завести нового й догодувати старого у вдячність за вірну службу. Але куди корисніше проаналізувати, як цього чоловіка можна використати і як він може вам прислужитися.

Перша і найбезсумнівніша користь від чоловіка полягає в перенесенні важких вантажів. Сюди ж можна віднести закривання погано підігнаних вікон та балконних дверей, виламування замків, що заїли, пересування шаф, вибивання килимів. І коли вже один із них вирішив при конструюванні, що невелике (!!) мускульне зусилля при зачиненні дверей не завадить, хай другий це зусилля і робить. Зекономлений час витратьте на прочитання Сімони де Бовуар.

Друга користь – спеціально навчений чоловік прекрасно охороняє дім. Після тренування ви зможете без найменшого хвилювання залишати дім під його наглядом

на вихідні й відпустку. (Але не забувайте регулярно його вигулювати: якщо цього довго не робити, чоловік з почуття помсти починає псувати й мітити домашній скарб.)

Третя користь – це приготування їжі. Особливо добре чоловікам вдається вранішня кава і бутерброди з салом. Якщо чоловік гарної породи, він буде цінувати ваш вранішній сон, вставати й готувати вам сніданок. Окрім того, чоловік годиться для миття посуду, прибирання та прання постільної білизни.

Четверта користь – чоловіка можна використати в якості шофера та опори, якщо вам спав на думку блаж одягнути вузьку спідницю і туфлі на високих підборах, а також як компанію при розпитті шампанського та в якості дистанційного управління замість загубленого. Супроводжуючи, він може вас фотографувати – адже самостійно це зробити нелегко.

П'ята – його можна послати за мінералкою чи сигаретами, а також на базар за продуктами та запчастинами.

Шоста, досить рідкісна користь. Є такі чоловіки, які вміють читати. Це позбавить вас від необхідності перетрушувати гору макулатури в пошуках чогось цікавого: він сам це зробить. Такий чоловік – радість у домі: він уміє й пожартувати, і розповісти віршик чи повчальну історію. Він – окраса святкового столу. Його можна і треба показувати гостям.

Сьома, сумнівна користь. Деякі породи чоловіків уміють заробляти гроші. Але це вже хто яку любить. Як правило, чоловік, що заробив грошей, сповіщає про це всім голосним виттям і гавканням, а це може не сподобатися любительці тиші.

Восьма, інтимна користь. Чоловік може слугувати подушкою, гладити вас по голові, приносити вранці капці, цілувати і таке інше. Деякі дуже добре вміють займатися коханням; такі чоловіки особливо цінуються. Не викидайте такого чоловіка – якщо він вам набридне, подаруйте його подрузі.

І, нарешті, дев'ята користь. Чоловік – це відданий друг людини, а друг – це завжди дуже добре.

Звісно, чоловік у хаті вимагає клопоту, і до цього треба бути готовим перед заводом чоловіка. Якщо ви таки зважились на це, потрібно тут же почати його навчати. Звісно, якщо у вас чоловік з родословною, це потребуватиме певних витрат на добрий клуб і тренера: такі чоловіки з родоводами погано піддаються навчанню. Можна виховати його і власноручно, професійні чоловікологи із задоволенням нададуть вам цінні рекомендації.

Але все-таки будьте обережні при виборі чоловіка: ніяке виховання не виправить погану спадковість, і дома може виявитися, що замість піджарого красеня ви придбали верескливу шавку. А потім і викинути шкода, і користуватися неможливо.

Дописавши це, я перечитала весь опус. Шкода, але, напевно, доведеться його залишити для внутрішнього користування або опублікувати під псевдонімом, щоб не пересваритися з усіма приятелями-чоловіками. Все-таки серед них

трапляються достойні люди. Покажу тільки Кірілу – як зразок творчості. Хай знає, за ким волочиться.

Ще трохи байдикую. Усім жарко, усім хочеться пива. Поступово розходяться по домівках бухгалтери, секретарка, начальство. Залишаються тільки журналісти. І ось, нарешті, восьма година вечора, після якої наша редакція перетворюється на суверенний барвистий острів Ямайку. Вона вже і демократичний пивбар, і наркоманський притон, і художня майстерня, і репетиційна база, і Ноїв ковчег, де всякі тварі поштучно, і підарський клуб, і що завгодно.

Тільки зараз я розумію, яка геніальна й вічна у своїй красі форма зеленої півлітрової пляшки зі скляним написом на горлечку: «Оболонь». Бо там воно, темне холодне пиво, у якому мені хотілося б у цю спеку скупатися. Зелень пляшки нагадує мені свіжі морські глибини, де плавають зелені креветки, і риба-зеленуха, і ростуть лапаті водорості, що повільно і млосно колихаються на крилах ультрамаринових вод...

– А кстати, Маша, ты застала в Києве Бухару? – перериває мої ліричні плавання Ваня-художник.

– ??

– На мосту метро, на станції «Днепр»?

– ??

– Там стояли пивные автоматы, где пиво было по пятьдесят копеек в пластмассовых стаканчиках. Такая бомжатня была замечательная – красивая, вонючая... бухарики были разные, они там и пили, и ссали, и всегда стояла возле автоматов длинная очередь: кто-то купит поллитра, выпьет и сразу же назад, в очередь. Настолько всегда все там были никакие, просто приятно посмотреть. Побитые, цветные... Вот такая была Бухара. Потом ее менты разогнали.

– Да-а, знатное было место, живописное, – погоджуються «краєзнавці».

– Такую дуру вчера встретила, бывшую одноклассницу, – розповідає Ленка-журналістка. – Задница огромная, патлы белые, крашеные. Анкой зовут. Я пиво пью в кафе, а она прилезла и давай рассказывать, как она трахается хорошо и с какими мужиками. Говорит, мне так нравятся негры, особенно белые ихние зубы, их даже в темноте видно. А я ей говорю, а если у него зубы в ЖОПЕ, тогда шо? Тоже видно?

**Мужчины, для вас!
Маникюр, педикюр,**

**тайский массаж – круглосуточно.
Лучшие специалисты!
Вызов бесплатный.**

– Кстати, о неграх, – вставляе Ваня. – Ко мне приезжала одна знакомая из Голландии, которая работала на голландском телевидении. Она снимала фильм о неграх, живущих в странах бывшего СНГ. А сама – жопень вот такая, знаешь, как немки бывают нефиговые. Здоровое такое тело, и сверху голова с оранжевыми волосами. Вот такая. Ну, я ей говорю: «Я в Киеве почти в Гарлеме местном живу, знаю их всех, снимем нормально фильм, пойдём в их кафе». Она приезжает, камера «Бетакам» в одной руке, она вот такая, согнувшись, – згинается Ваня, – камера ей руку оттягивает. Ну, в общем, идём мы туда, к неграм. Там одни такие, как Майлс Дэвис: в белых рубашках, черных костюмах, аккуратные такие, как начинают говорить, все умолкают и музыку тише делают. А другие в кедах, в школьных пиджачках, правильные такие негры, мистер Лоба-Лоба фром Африка. Я ему: «Итс май френд фром Голанд, мейк филм.» Он: «О йес, о'кей, щас всё сделаем, снимем». Они как по-английски слышат – любят очень, их богатых в Африке учат сразу по-английски говорить, чтобы потом на русский здесь переучивать, а бедных так везут, без английского. Подходят ещё негры, всякие. И какие хочешь: от синих, вот таких, как эта стена, вообще синих, до таких не очень чёрных и вообще – разных. Главный ихний говорит: «Идём в кафе, тут у нас есть свое кафе, щас ты всё посмотришь, как у нас.» Заходим мы в это кафе, а оно, как три этих кабинета, вдоль расположенных, понимаешь? И плиткой туалетной выложено всё: стены, пол, потолок – всё кафе в плитке, а плитка в дыму.

– Интересно, какие же там продавщицы? – цікавиться хтось.

– А продавщицы чисто наши, они их матом посылают, как наших хронов. Они их так и воспринимают, как алкоголиков каких-то в кафе. В общем, в этом кафе по плитке стелется такой кумар – и гашиш, и марихуана, и что ты хочешь, и такая дурь, даже не знаю какая, неразберистой. И кокаин, и героин, наверное. И стоит этот дым, ни фи́га за ним не видно, сидят там тоже всякие – и такие Дэвисы, и лоховские негры. Узнали, что снимать приехали, и давай – о, вери гуд, мы френд, давай рассказывать про себя что-то. А эта барышня давай вытягивать видеокамеру. И только вытащила – смотрит, а все сидят со своими пушками. Кто с маузером, кто с обрезаем, у кого просто какая-то фи́гна на спичечный коробок намотана. Тоже пушка. Говорят: «Это не гуд показывать в Голландия.» Она: «Да вы что, не надо,

так не надо». Тогда самый главный говорит: «Ты май френд, я инвайт ту май хаус, гуэст. Кам». Пришли к нему, там тоже говорили, но снимать не разрешил.

Потом брали интервью у какого-то нигера, у него кисти одной руки нету, что-то там бинтом обмотано. Она его спрашивает: «Ты легально в Украине?» «Да, – говорит, – ай эм лигал, живу тут».

– А ты учишься или чем ты занимаешься?

– Нет, я хочу назад в Африка, своя Африка.

А у самого носки распухшие от баксов, толстые такие.

– А ты студент? Чем ты вообще занимаешься?

– Нет, я уже не есть студент.

– А давно ты закончил университет?

Показывает – 5 лет.

– Я хочу в моя Африка.

– А чем ты хочешь заниматься в Африке?

– Хочу мейк пайпс. Инженер.

– Пайпс? З Курильные трубки?

– Ноу.

– Вода? Водные пайпс?

– Ноу, гэс. Гэс пайпс⁴.

А сам он, чувак этот, тут дилер, кокаином торгует или каким-то таким говном. Уже и без кисти руки поэтому. Постоянно продает. Все карманы от баксов распухшие, и в носках баксы. А весь этот район называется Озеро Чад. Магазины там страшные – железные подвалы, в дверях окошечко, и через это окошечко водку выдают. А потом подойдут к тебе блэки и говорят: «Вы тут не ходить, не надо вам тут ходить. Лучше уходить».

– А в них пароль є, – додаю я інформації зі свого боку. – Коли хочеш купити наркоти, ідеш по цьому району, бачиш негра і кажеш: «Как дела?». І він тобі розкаже, що у нього є на продаж: героїн і так далі. До мене колись придобалися два здорових негри: «Как дела, девушка, как дела?» Я як давай тікати відтіля... Думала, хочуть зі мною конкретно по-своєму подружитися. А потім хтось розповів, що це такий пароль.

Озеро Чад, Озеро Чад. Цікаво буде сходити в нью-йоркський Гарлем, якщо мені дадуть грант і пощастить потрапити до Нью-Йорка, а не у якийсь кугутський Техас.

³ Pipes (англ.) – труби.

⁴ Gas pipes (англ.) – газові труби.

День 7 КРИВАВІ ДЕРЕВА

Сьогодні вночі мені снилися всі, кого я знала і кого більше немає. Прокинулася зі страшним головним болем. Одразу з'їла якийсь антидепресант.

День проходить сумно. Намагаюся посидіти в Інтернеті, але нецікаво й нудно. До того ж учора застудилася – тече з носа, кашляю, болить голова страшенно, нудить, ние шия. Йду додому і засинаю тяжким сном. Сняться криваві дерева і погоня на човнах через в'язкі болота й вузькі струмки, порослі жовтим від спеки очеретом. Я з величезними зусиллями пробираюся через ці перепони. У мене в човні маленька сестра, їй страшно. Ми все-таки тікаємо і вириваємося на широке спокійне плесо, поросле білими ліліями. Нас починає овівати приємний вітерець, на весла намотуються красиві усміхнені водорості, і мене увінчують вінком з лілій – я виграла перегони. Та я знаю – погоня все-таки була, і була небезпека. Просто зараз ми її перемогли, але десь там чатує хтось. Прямує до берега, там мене зустрічають друзі. «Повартуйте, я трохи відпочину», – прохаю їх, і вони накривають мене легким шовковим покривалом. Я міцно сплю і прокидаюся вже здоровою.

День 8 ТАБЛЕТКИ ВІД ПЕРДІННЯ

Знову їхала на роботу в тролейбусі. Скільки разів уже собі говорила: Марино, виходь раніше з дому, без нервів дочекайся маршрутки і спокійно собі їдь. Так ні. Котик так солодко на мені спить, що страшенно не хочеться вставати. І от прийшла розплата. Надворі вже майже справжнє літо, поручні липкі, чоловіки поширюють навколо себе такі аромати, що я аж носа затуляю. Зверніть увагу – вони ніколи не тримаються за поручні внизу, а завжди тільки вгорі, щоб їхні мускусні залози опинилися якраз на рівні моєї голови. Дуже приємно. До того ж на кінцевій зупинці якийсь добре вихований молодий чоловік починає подавати руку своїй дамі. Між ними виникає стовпотворіння: бабці з візочками деруть колготки дівчатам, мужики матюкаються і всіх розкидають кулаками... Завтра до метро я поїду на таксі.

Подібні ексцеси провокують мене на роздуми, що в цьому житті правильно, а що ні.

Після того, як уся планова робота була вже пороблена, я сіла за комп'ютер і почала писати.

ДОПОМОГА ПРИ ВИХОДІ З ТРАНСПОРТУ

Практично всі спільні поїздки різностатевих істот у транспорті закінчуються подаванням чоловіком жінці руки. Давно вже минули часи, коли пишні спідниці заважали витонченим дамам вибиратися з карети – адже однією рукою доводилося підіймати поділ, щоб не заплутатися у мусліновому безмежжі. З шикарних туалетів і народився цей звичай. Як на тодішні обставини – дуже гуманно придумано, і до того ж чоловік мав змогу зайвий раз відчутти тендітність, вишуканість і безпорадність своєї чи чужої дами. А там, дивись, і спідниці розвіє вітром ніби ненароком – тоді люди краще розумілися на тонкій еротичі.

Це правило від екіпажів дісталось у спадок машинам, і тут воно виявилось до речі. Елегантній дамі, щоб видобути себе із салона автомобіля, треба спустити ноги на асфальт, причому строго паралельно і без проміжку між ними, і єдиною суттєвою точкою опори стає залишена на сидінні частина дами. Навіть якщо хтось асистує ззовні, це зробити вкрай нелегко, особливо у вузькій вечірній сукні і на шпильках. Коли ніхто не бачить, дама, звісно, краще спершу стане однією ногою на твердий ґрунт, задравши спідницю, потім висунеться наполовину з салону і стане іншою ногою.

І ось – tempora mutantur, а звичай цей усе не в'яне. Більше того, він міцніє й шириться. Якщо про дам раніше турбувалися джентльмени, то тепер це активно почав робити люмпен-пролетаріат зі всім властивим йому завзяттям. Поїздки в екіпажах, так само, як і ходіння пішки, замінили поїздки громадським транспортом. І хоча нікому при здоровому глузді не спаде на думку запертися до тролейбуса у вечірній сукні, чоловіки все одно намагаються допомогти дамам вибратися із транспортного засобу. Намітилися деякі нові тенденції, що їх я дозволю собі навести і оздобити порадами:

подавати руку можна лише своїй скво – на всіх бабів із кошиками рук не настачишся;

якщо багато хто виходить, а скво затрималася десь за чужими тітками, треба стати саме посередині дверей, щоб красиво розсікати потік пасажирів, неначе гранітна скеля гірську річку, і простягнути руку якомога далі, бажано, як герой гонконгівського бойовика, тикнувши при цьому пальцями у парочку чіїхось очей;

якщо скво з великою сумкою, вона повинна спертися на чоловіка вільною рукою. Справжні леді не їздять у тролейбусах із сумками, тому вихована людина мусить зробити вигляд, що сумки нема;

щоб своя скво оцінила всю галантність по відношенню до неї, треба поставити підніжку якій-небудь чужій, а поверх її тіла подати руку;

навіть якщо чоловік забарився, і жінка вже вийшла із транспортного засобу, не біда – руку можна подати й на тротуарі. Адже головне тут – не допомога, а увага.

От так я впоралася зі своїми вранішніми враженнями. А тепер я цю статтю продам жіночому журналу. Хоча жіночі журнали якось не поспішають мене друкувати.

Сьогодні вирішую нарешті забрати додому комп'ютер, на якому доводилося працювати під час авралу на роботі. Комп'ютерчик маленький, але кілограмів п'ять, мабуть, важить. Я купила його за сто баксів кілька місяців тому, і мені сказали, що спочатку він коштував шість тисяч п'ятсот. Може бути – це взагалі перша модель портативного комп'ютера, їй уже десять років. Я думала, що працюватиму вдома і, таким чином, хоч трохи тут буватиму. Насправді ж я так на ньому й не працюю, зате це роблять мої друзі, у яких нема такої комп'ютеризованої роботи, як у мене. Я люблю свій комп'ютер і називаю його «друкарська машинка».

Тож, дописавши до пів на дев'яту вечора, коли саме подіяла таблетка від голови, я, нарешті, складаю в свою маленьку чорну сумочку-рюкзачок шнур із трансформатором та мишку, беру свій комп'ютер за ручку, вдягаю капелюшок і виходжу з офісу. Тут треба зауважити, що позавчора на Андріївському узвозі я купила капелюшок за останні десять гривень шістдесят п'ять копійок, бо чекала друзів під пекучим сонцем, а вони чекали мене за десять метрів. Це така собі біла кругла річ, дещо схожа на казанок, плетена з нейлонових мотузочок. Виглядає, як чорт знає що, але дуже рятує на осонні. Але якщо врахувати, що на мені ще були тупі адідасівські кросівки з гострими носками, брюки, що починалися критично низько і до того ж набагато довші ззаду, ніж спереду, і червона стрейчева облягаюча маечка, що не закривала навіть пупа, і великі окуляри, то вся картина вийшла досить живописною. Та що там – скажемо прямо: я схожа на чортзнащо, і ще вранці це приносило мені задоволення. Щоправда, зараз уже перестало.

На мене почали витріщатися нероби ще на ескалаторі в метро. Мені захотілося показати, що чхати я хотіла на всяке хамло, тож гордо прочесала прямо до відчинених дверей вагона, сіла й поклатала комп на коліна. Поїзд поїхав, залишаючи за собою баньки, вилуплені на мою барвисту постать. Але з'ясувалося, що я гордо прочесала не в той бік, тож довелося вийти й перейти на протилежну платформу. Тут поїзд лишень поїхав, і пасажирки мали набагато кращу нагоду й більше часу детально мене роздивитися. От в Америці, напевно, ніхто б уваги не звернув, там американці ще й дурніше можуть виглядати. Один чоловік у краватці, років сорока, явно високої про себе думки, направився в мій бік – може, хотів допомогти тримати комп'ютер, не знаю. Але я вже була досить зла, бо в мій бік повернулося півметро. Він лагідно запитав: «Как это такая маленькая хрупкая девушка может тащить такой большой-большой компьютер, а не букет цветов? Вам не тяжело? Или вы только с виду хрупкая?» Ну не ідіот?

Я хотіла промовчати, але це нечемно. Тому я зітхнула й відказала: «А как это такой большой-большой и умный дядя может говорить такую фигню? Или вы только с виду умный?» Дядя сторопів. «Ой, какая вы злая», – натягнуто прокректав він і відійшов у інший кінець платформи. Ну йде людина, несе комп, і стирчить у неї з сумки мишка. НУ Й ЩО? Це не значить, що я хочу поговорити із жителями нашої славетної столиці.

На цьому все не закінчилося, бо до мене причепилася ще бабушка на ескалаторі, яким я підіймалася нагору. Їй хотілося запитати: невже дівчата зараз думають, що так на них швидше звернуть увагу? У неї були ці слова прямо витесані на лобі. Натомість вона сказала: «Ой, смотрите, как вы замьорзли. Нада одевацца теплее». Я посміхнулася, показавши ошцирені зуби, й пообіцяла, що «наступного разу неодмінно так і зроблю». У бабушки на обличчі проступив страх, очевидно, через українську мову. Є такий сорт бабушок, яких тіпає від щирої української мови, ніби я зараз дістану кастет і вріжу їй по зубах. Ну, ніде правди діти – іноді й хочеться. Але я ж вихована тендітна баришня і, знову ж таки, не можу собі цього дозволити зі старою людиною, тому я просто підходжу до цілодобового аптечного кіоску й гаркаю на весь перехід: «Будь ласка,

**ТАМПАКС УЛЬТРА-ПЛЮС,
АЛКАЗЕЛЬЦЕР АБО ЩО-НЕБУДЬ ВІД БОДУНА,
ТАБЛЕТКИ ВІД ПЕРДІННЯ
І ВЕЛИКУ ПАЧКУ ПРЕЗЕРВАТИВІВ!»**

Таким чином я лякаю абсолютно невинних людей, які тільки-но заходять у метро і ще не встигли завинити витріщанням на мене очей.

Люди ніяк не можуть зрозуміти, що їхня думка нікого не цікавить. Мало того, що вона ні фіга не варта, так вони ще й висловлюють її у громадському транспорті. Якби моя воля, я б повісила в метро рекламу: «Люди, не розмовляйте з пасажирями, що їдуть біля вас, ви псуєте їм травлення».

**Ошейники электрошоковые, светящиеся,
радиоуправляемые – обеспечат послушание
Вашей собаки с полуслова.
Продажа и прокат.**

Я відмовилася від непотрібних мені таблеток і презервативів, забрала корисні речі й пішла на маршрутку. Дорогою здуру купила, не понюхавши, запаковану яловичину в супермаркеті. Вона виявилася зіпсованою, і хвилин п'ятнадцять я

роздумувала, скільки б тисяч я виграла в суді, якби таке сталося десь у Вашингтоні, і яку яхту я б купила на ці бабки. Але я в Києві, тому вечеряю розігрітим супом і вмикаю телевізор.

Злі чаклуни не матимуть спокою, доки міцні руки триматимуть меч! На каналі...

Трон нового покоління для принца з нетрів!

Ах, что-то мне нехорошо. Ты беременна, Мариэлла! Ты беременна от Хосе! Ах, не может быть! Что же мне делать? Нужно пойти к доктору.

Іспанський арбітр показує жовту картку нашому гравцеві, хоча, як на мене, гравець «Манчестера» за номером вісім сам повівся не дуже...

До мене вперто лізе кіт і намагається понюхати, що я їла. Вуса лоскочуть мені ніс, а це досить неприємно.

– Кіт, ти або сиди біля мене отут, або йди гулять. Що ти вибираєш? – ставлю йому ультиматум.

Кіт умощується на колінах і дивиться в очі. Я беру його за шкірку й намагаюся підняти, але котяра, розгодований і розпещений, занадто важкий для цього. Котик у нас трьохмасний – чорно-біло-рудий. Кажуть, це дуже щасливий знак – коти майже не бувають трьох кольорів, максимум двох, третій якийсь дуже рецесивний. Він чистенький, і де вже білий – там білий, а не жовтуватий, як більшість котів. До того ж нещодавно він навчився ходити у ванночку з пісочком. Ми його за це хвалили, поки не перехвалили: сьогодні він наробив прямо на лінолеум і за це отримав по голові. Тепер мені трохи соромно, що я біла його по вухах, і, користуючись цим, він вільно розмістився на моїх джинсових шортах.

Я нарешті знаходжу фільм про Штірліца й починаю його дивитися. Але при слові «Штірліц» я згадую програму «Штірліц», яку мені поставили нещодавно в комп'ютер на роботі для декодування текстів. Програма корисна, але я не вмію нею користуватися. Хочу пити, бо жарко, тому йду до холодильника. Там геть нічого питного немає, лише стара-престара пляшка з-під самогону, настоящего на лимонній шкірці. Намагаюся видовбати шкірку, щоб якимось чином зробити з неї своєрідний лимонад. Збоку я собі нагадую алкоголіка, який хоче принаймні пахучих лимонних шкірок, розмочених у самогоні, раз уже нема що випити. Картина мені не подобається, отож пляшка летить у смітник, а на плиту ставиться чайник. Лимонні шкірки своїм самогонно-цитрусовим ароматом заповнюють усю хату. Це був знатний самогон, під нього я навіть почула освідчення в коханні – найдивніше в моєму житті, від панка зі справжнім

ірокезом. Посміхаюся своїй згадці – дійсно, настільки чудно, що навіть нікому й не розкажеш.

***Работа в ночных клубах Европы
для танцовщиц и танцевальных коллективов.
ЧП «Капри». Лиц. № 614 Минтруда.***

З цього приводу я вирішую потелефонувати своєму приятелю-рекламісту, може, він скаже щось цікаве про себе. Ось він зараз здивується і якось себе викаже, чому він рекламіст і взагалі що за фрукт. Як же його звать і на яку він букву записаний... ага, Кіріл – на К. Ну й ім'ячко, якось і вимовляти незручно. Наче не до людини звертаєшся, а до якоїсь абстрактної ідеї. Трубку бере жінка з невпевненим голосом. Вона не запитує хто я, а йде кликати Кіріла, я чую в слухавці, як вона його кличе. Я роблю висновок, що це домогосподарка, і запитую про це. Так і є. Креативний директор конкуруючої фірми зовсім не здивувався можму дзвінку. Це мене аж зачепило, ну ти глянь, думає, що застосував до мене технологію якусь, і я оце тому дзвоню. Тоді я запитую, чи не їхня реклама висить на білбордах нового оператора сотового зв'язку, хоч ця інформація мені геть не потрібна. Їхня. А чи не хочу я випити коктейлю на Подолі? Не хочу, бо вже пізно, хай іншим разом, і прощаюся.

**Предлагаю:
зеленое волшебство, йоговские чайные сборы,
гербалайф со скидкой,
а также детское безалкогольное шампанское
от производителя.**

**День 10
ДА ЗДРАВСТВУЕТ КОММУНИЗМ!**

Зранку мені потелефонував Сашко Х., відомий у обмежених колах лівоопозиціонерів як троцькіст, а мені відомий як мій колишній викладач і літературознавець, і запросив на семінар, присвячений Миколі Хвильовому.

Семінар мав відбутися у день самогубства полум'яного комуніста й українського письменника.

– А хто буде? – поцікавилась я.

– Будуть анархісти, поприколюємося. А ще буде пані А., вона добре написала недавно про постмодернізм, буду я і Петро Кропоткін.

**Карандаш
МАШЕНЬКА**

**Отравлению дустов подвергаются насекомые,
тараганы, камары, мухи и садовые растения, овощи.
Черви сразу пасют.**

Мене повеселила перспектива поспостерігати лекцію теоретика модернізму пані професорки А. для київських анархістів.

Щоправда, перед входом у Києво-Могилянку я зустріла свого приятеля, якого не бачила більше року. Він був, як завжди останніх років три, худючий, дуже коротко стрижений, у чорних напіввійськових ботинках, у чорних джинсах і у чорній куртці. Мені робиться якось не по собі, коли я його бачу. Здається, ця людина знає щось таке, чого мені не тільки не збагнути, а над чим я навіть ніколи не зможу задуматися. Можливо, з його точки зору я маю з автоматом у руках боротися за людське щастя або хоча б прагнути цього. А натомість я працюю оглядачем світського життя, задурюю людям голови, фарбую губи, і мої туфлі коштують дві середні зарплатні моїх співвітчизників. Мені хотілося з ним поговорити, але з рота вилетіла лише парочка дурнувятих фраз, і якось само собою стало зрозуміло, що краще піти подивитися на троцькістів.

Анархісти так і не прийшли, зате з'явилася купа ліворадикалів, на яких я не дуже розуміюся, але хтось був троцькіст, хтось маоїст, хтось робочий опір, а хтось їхній ідейний ворог.

Спочатку Сашко Х. говорив про трансцендентування сегментів тогочасного дискурсу і дії, а також про те, що ідеал досконалості не зреалізований у якомусь золотому вікові, він лежить у історичній процесуальності. Незважаючи на всі пізніші репресії, стверджував він, образ цього світу, контури континентів залишилися незмінними. Також він зауважив, що українською літературою часів Хвильового гостро переживалося чуття безкінечності та історичної процесуальності. Соціалісти-утопісти, на його глибоке переконання, апелювали до розуму, бо не могли апелювати до історії, і це надзвичайно прикметно.

**Канівське районне споживче товариство
Черкаської обл. продає ПРИМЩЕННЯ
колишнього хлібзаводу в селі Таганча.**

Я якось завжди губила основну тему Сашкових лекцій. Мереживне плетиво дефініцій, які так гарно зачіплялися одна за одну, мене заворожувало більше, ніж бажання проникнути до утопізму Хвильового, який за великим рахунком мене ніколи не турбував. Після виступів Сашка у голові кумар, як після жирної косячини. Тому, хоч я знаю, що він надзвичайно талановитий, убий мене, я не можу сказати, у чому ж це полягає.

Далі дискусія переросла у бардак, бо включились теоретики ліворадикальної думки. Учасники почали звинувачувати одне одного у невігластві і неправильному розумінні марксизму, пані професорку – у запродавстві буржуям, Кропоткіна – в політичному авантюризмі. Після того, як один із них встав і проголосив «Да здравствует коммунизм!», пані А. залишила аудиторію. Я спочатку веселилася, а потім стало нудно, і я пішла назад на роботу.

По дорозі зайшла до книжкового магазину і купила нову книжку Забужки. Забужка видала товстелезну книжку філософських роздумів. Півсторінки я прочитала в метро, решту вирішила проглянути на роботі.

І от я сіла за комп'ютер і, прикриваючись монітором, почала гортати Забужчині роздуми. Але спокійно погортати мені не вдалося: до офісу вдерся наш позаштатний кореспондент Зеник.

На превеликий жаль, Зеник часто приходив зі мною потеревенити, коли приносить редактору свої чергові опуси. Спекатись його дуже важко, і доки розмова не доходить до з'ясування стосунків, він від мене не відчеплюється. А до цього доходить щоразу. Зеник – найгірший зразок махрового западенця, яким собі його уявляє пролетаріат на Сході, з вусами, в не надто охайних штаних і в дешевих черевиках. У Києві він живе вже давно і майже з усіма тут говорить російською. Я часто помічала таку рису у вихідців із Західної України – говорити російською з киянами. Таке враження, ніби для них це якась інша країна, де треба говорити іноземною мовою. Проте якщо западенцю сказати про таке спостереження, він образиться і почне розповідати про патріотизм Західної України і скацапілість Східної, ніби патріотизм усієї Західної України вибачає тупість якогось окремого її представника.

– От ти, Маню, феміністка. І що воно тобі дає? Чого ти цим добиваєшся? Щоб усі чоловіки повиздыхали? І ти хочеш сказати, що це нормально?

При перших звуках знайомого голосу в мене миттєво, як у лотереї “Патріот”, розболілася голова, і я полізла до кишені по цитрамон.

– З чого ти взяв, що я феміністка?

– А хто? У кого на столі ще може валятися книга Забужко?

– Розумієш, я журналістка, мені треба бути в курсі...

– От краще ви, жінки, були б у курсі, як годиться з чоловіком говорити. А то тільки рота відкриєш – мовчи, ти дурний! Якби це моя мама сказала моєму татові, так би їй у писок і зацідив.

Я мовчу, а про себе думаю, що таки справді він дурний, і тато його, мабуть, був такий самий.

Подібне спілкування, коли обоє співрозмовників нібито ведуть бесіду цілком добровільно, а насправді терпіти одне одного не можуть, – один із результатів перебування в чужомовному оточенні. У моїй редакції тільки двоє україномовних людей: я і це одоробло. Це основна причина того, що він постійно висить у мене на голові.

– Постійно тут командуєш, ніколи чаю не зробиш. Як тебе твій хлопець зносить? Він же на такій ніколи не жениться, і що ти будеш робити, коли станеш стара?

Країна неляканих ідіотів, думаю я.

– Піди попей чаю, поки я тебе не послала, – кажу я йому, запиваючи таблетку цитрамону холодним солодким чаєм. Правим оком я помічаю на тумбочці під столом недоїдену з учора шоколадку, але, доки Зеник не піде, вирішую її не діставати. Тут і мені самій мало, а ще ділитися з ним.

– О! – він робить повчальне обличчя. – По-твоєму, дівчині годиться так говорити?

Я вирішила діяти нахабно і вразити його своєю невихованістю, аби він якнайшвидше забрався геть.

– Ану давай сюди свою сумку, зараз подивимося, що ТИ там носиш, такий цнотливий і порядний.

Я швидко вихопила з рук Зеника дерматинову торбу (з китайського ринку, відзначаю мимоволі) і витрусила звідтіля усе на стіл раніше, ніж він устиг оговтатися. І тут же мене було винагороджено за цей, гм, сміливий, хоч і нечемний вчинок: просто зверху на томик Забужки лягнулась важезна книжка маркіза де Сада! Назва її починалася, я зауважила, на Ж: чи Жюльєтта, чи Жізель, чи то ще якась Ж. Я вхопила томик і розкрила навмання:

– Я хочу сделать тебя ідолом для всех прочих і одночасно своєю рабиней...
– я поступово відступала в напрямку дверей, а Зеник, оговтавшись, погрозово посунув на мене. На його обличчі був хмарний вираз. О, Зенику, яка високоінтелектуальна думка! Я не знала, що ти цінитель класичної літератури. Ага, от: ...одночасно своєю рабиней, и при етой одной мислі у меня піднімається член. Зенику, я ціную твої літературні уподобання, але після цього ти не лізь до мене з повчаннями, що я не маю ходити до церкви у штанах. І не розповідай мені про фемінізм, бо якби я була такою феміністкою, як треба, я б добилася, щоб твого духу в цій редакції ніколи не було, і ти жебрав би на майдані Незалежності.

Тим часом Зеник загнав мене в куток між шафою і стіною, й мені нічого не залишилося, як віддати йому книжку. Мої сподівання повністю виправдалися: шиплячи від люті, мій любий друг покинув офіс. Загалом я люблю західноукраїнських хлопців, особливо івано-франківських, зокрема Небелюка, доки їм не спадає на думку рятувати мою душу навіть перше, ніж свою.

Одному такому я колись сказала, що мені подобається «Вольво». Знаєте, що він на це відповів? Що, коли я буду гарною дівчинкою і перестану бути розумнішою за чоловіків, на мені жениться який-небудь бізнюк, купить «Вольво» і мене на ньому кататиме. Часом я не розумію чоловічої логіки: вийти заміж, щоб покататися на «Вольво», – я б до такого самотужки не додумалася. Це так само, як одружитися, щоб випрати шкарпетки. Щоправда, часто дехто саме на цьому рівні й мислить. До речі, треба подзвонити батькам мого коханого і подякувати їм за нього. Якби не він, я б жила удвох із котом.

Отож, сплавивши Зеника, я продовжила сумні роздуми про сексизм, фалократію і про те, що бідолашний фемінізм – як билинка при дорозі: хто не йде, той і скубне. А ми ж, феміністки, тільки добра людям бажаємо. Взяти того самого Небелюка – йому від фемінізму тільки користь. Завжди знайдеться дама, яка за добре слово і справне діло нагодує й приголубить. А якби ці всі дами, замість навчатися філології, сиділи вдома? Де б Небелюк шукав поживи та розради? Але Небелюк приходить і йде, коли йому хочеться. Ділити домашні обов'язки з Небелюком немає сенсу. Тому для феміністки кращий Друм. Він гарний, скромний, ніжний і до того ж хазяйновитий і вміє варити борщ. Я завжди радію, коли він приходить у гості. (Ні, не подумайте, що він варить у мене борщ; просто приємно його бачити). Щоправда, Друма треба любити. Без доброго ставлення він зав'яне. А ідеальний і для феміністок, і просто для мудрих жінок – це мій коханий.

Оскільки найкращий спосіб позбутися дурних думок, трансформували їх в одну, більш-менш зрозумілу, – це написати про них статтю, я відкрила новий файл на комп'ютері і почала.

Я – ЖІНКА? Я – КРАПЛИНКА?? Я – РОСА???

Як не можна витравити зі свідомості жителів півдня США історичну пам'ять про «справжнього» негра, який не викаблчується і своїм інтелектом не пригнічує оточуючих білих, так глибини чоловічої народної свідомості не можна примусити забути міф про «справжню» жінку, добру, лагідну, мовчазну, побожну і чадолюбиву, а головне – трошечки розумово недорозвинену, щоб на її фоні будь-який чоловік міг почуватися комфортно. Та і взагалі міфи – така субстанція, якою схильне обростати будь-яке, більш-менш помітне явище.

Обріс міфами й фемінізм. Із деякими з них усі добре знайомі. Отож, як і мусить чинити «справжня» жінка зі своїми добрими знайомими, спішимо розвінчати.

Міф перший. Повинні ж чимось займатися сексуально незадоволені жінки.

Сексуально незадоволена жінка небезпечна для суспільства – ось думка, що віками супроводжує цей міф. Раніше суспільство лякалося самого факту існування жінки, яка щось там знає про задоволення чи незадоволення. Її справа – народжувати, і чим більше мук вона відчуватиме при цьому – тим більше її любитимуть сусіди й церква.

Зараз незадоволена жінка має інше обличчя. Це негарна німфоманка, обізнана на весь світ, істерична й плаксива. Вона неохайна і навіть – Боже збав! – чимось схожа на ніколи не бачену, але страшну, як ерінія, лесбіянку. Останнє особливо важливо, бо різниця між лесбіянкою та феміністкою теж не для всіх очевидна. Словом, феміністками і лесбіянками стають, коли не вистачає чоловіка.

Насправді ж, якщо підійти до питання логічно й порівняти вимоги, скажімо, американських негрів і феміністок, вони виявляться дуже схожими. Але навряд чи хто-небудь здогадається сказати, що негру не вистачає чоловіка.

Зате негру може не вистачати доброї нагайки, індіанцю – вогненної води, а китайці просто забули своє місце в наркопритонах та китайських ресторанах. Словом, якщо забезпечити достатню кількість мужчин, віскі, нагайок та наркопритонів, то проблема сама собою зникне.

Міф другий. Перевагу чоловіка над жінкою закладено в саму його природу.

Хто не читав глибокодумних статей з безліччю іноземних термінів, у яких за допомогою слова «естроген» (жіночий статевий гормон) як двічі по два чотири доводилося, що жінка – істота, обділена природою? Зовсім недавно в одній із досить пристойних газет автор із захватом описував свій розум, талант і чоловічу привабливість як результати активної діяльності його статевих залоз. Цей самий міф «обґрунтовують» і менш вишуканими

способами, наприклад: «як можна довіряти чомусь, із чого п'ять днів тече кров, і воно після цього не вмирає?».

Насправді ж, як ми вчили в школі, розум і талант мають властивість знаходитися швидше в голові, ніж у будь-якому іншому місці.

Міф третій. Фемінізм виконав свою історичну роль.

«У вас уже є всі права, в Конституції записано, що ви можете робити все, що заманеться, ви навіть почали зазіхати на наші місця, і досі виступаєте, – ображаються чоловіки. – Все, можна вже спокійно повертатися додому і врештіварити борщ, ніхто не сумнівається у тому, що ви теж люди».

У нас цей міф особливо популярний: дається взнаки відсутність достатньо зубатих феміністок, які могли б надовго заткнути рота бажаним попаякати. Але поки що ще рано повністю розслаблятися. Галантність у ставленні до жінок в Україні – явище, занесене до Червоної книги, а в боротьбі за місце під сонцем усі починають... правильно, з жінок. Рідко яка жінка обурюється, коли її несправедливо звільняють з роботи чи платять менше, ніж колегам-чоловікам: ну правильно, я ж жінка. Буду виступати – взагалі зжеруть.

Майже сорок відсотків європейок та американок бодай раз у житті витримували побої від чоловіків, з якими живуть, а що робиться в Азії – годі й казати. У деяких країнах жінки досі не мають права голосу, і в останній місяць минулого тисячоліття законопроект про надання жінкам права голосувати відхилили в Кувейті. Кувейтські чоловіки аплодували цьому рішення стоячи.

Майже мільйон азіаток щороку стають повіями, а кожна четверта представниця цієї професії – українка. Але в світі існує ще й Австралія: в цій країні до цього часу не знають, що таке відпустка для догляду за дитиною!

Міф четвертий. Усі жінки хочуть мати рівні права з чоловіками.

«Побив чоловік – значить, любить; не хоче, щоб я працювала, – йому видніше. Затикає мені рота – і правильно: моє діло біля плити. Не буду ж я, як оті незаміжні стерви, лізти зі шкіри поперед чоловіка. Я ж статечна заміжня жінка; мій обов'язок – зробити все для того, щоб життя законного мужа було якомога приємнішим». Чи не правда, таке почуєш частіше, аніж «чоловіче суспільство заважає мені реалізувати свої права»?

У міщанському середовищі завжди чітко знали, що кому потрібно робити. Чоловіку – годувати сім'ю, жінці – обслуговувати чоловіка, дітям – бути слухняними, старим – помирати пошвидше. Людина, яка наважиться переступити рамки, в яких живуть усі навколо, викликає до себе не просто неприязнь, а ненависть. Чи доводилося вам чути, як підстаркувата вже невістка кляне німечну свекруху, що та зажилася на світі й ніяк не здохне? Те ж саме чекає й на жінку, яка почне щось там «воображати».

Історично так склалося, що жінки й чоловіки живуть разом. Але для того, щоб усвідомити себе спільнотою, треба на якийсь час або відокремитися, або знайти якусь ідею. Цим шляхом йшли, наприклад, євреї. Розкидані у просторі та часі, вони зберегли спільну історичну пам'ять, яка, врешті-решт, і об'єднала їх. Жінки не мають спільної історичної пам'яті. Якби вони на досить довгий час відокремилися від чоловіків, людство вимерло б, як мамонти. Крім того, у випадку небезпеки жінка шукатиме захисту й розуміння не в таких, як сама, а у найближчого до себе чоловіка. Не кожна жінка наважиться боротися за свої права з чоловіком, до якого завтра, можливо, доведеться звернутися по допомогу.

Є й інша причина, чому не всім жінкам так уже потрібні ті права. Права – це відповідальність. Право самій забезпечувати себе матеріально означає, що вже не вийде так солодко й безтурботно висіти на чоловічій шиї, до того ж скімлячи та переживаючи, що жорстоке суспільство не дає домогосподаркам самореалізуватися. Право на навчання означає, що жінка, яка хоче добитися визнання в суспільстві, мусить бути освіченою, а не просто добре вміти дурити голови міністрам і принцам крові. Позаяк ми всі знайомі з сучасними психоаналітичними теоріями, ні для кого не є секретом, що гра у загнану домогосподарку приносить людині часом не менше задоволення, аніж можливість самореалізуватися відповідно до своїх бажань.

Суспільство пригнічує не лише жінок. Воно пригнічує й чоловіків також. Поспостерігавши за тим, що відбувається навколо, я вивела дев'ять висновків, які підтверджували перше, і стільки ж – на користь другого. Потім, перечитавши їх, я жахнулася: настав час, здається, виступати за рівні права чоловіків, особливо у нас, де замашний макогін у руках сердитої жінки виступає мало не національним секс-символом.

(Для інтелектуальних феміністок, звиклих до пояснень Міллет, пояснюємо: макогін у даному випадку треба трактувати як гіперболізований фалічний символ, за допомогою якого жінка домінує над чоловіком. Простіше кажучи, п'яного в дупель чоловіка, який приповз додому під ранок, жінка не просто лупить межі очі, а ще й таким чином принижує за допомогою зміни рольових характеристик, змушуючи підкорюватися символічному фалосу. Але це так, між іншим).

Отже:

Якщо жінка назве чоловіка ідіотом, він попросить у неї пробачення.

Якщо чоловік назве жінку ідіоткою, він отримає по пиці.

Жінка може вибирати – заплакати їй чи стриматися.

Якщо чоловік плаче, то він ганчірка.

Якщо жінка працює – це її заслуга.

Якщо чоловік працює – це його найперший обов'язок.

Якщо чоловік не працює, то він ганчірка.

Якщо жінка не працює, вона виснажена домашньою роботою і не отримує за неї ні краплі вдячності.

Жінка, яка бере відпустку для догляду за дитиною, – мати і має на це повне право.
Чоловік, який бере відпустку для догляду за дитиною, – ганчірка і більше ні на що не здатний.

Якщо жінка не платить за себе в ресторані, значить, вона згодна, щоб її пригостили.
Якщо чоловік не платить за себе в ресторані, він альфонс і ганчірка.
Якщо жінка не хоче займатися сексом, то в неї болить голова.
Якщо чоловік не хоче займатися сексом, то він бездушна сволота.
Якщо жінка стежить за собою, то вона справжня жінка.
Якщо чоловік стежить за собою, значить, він гомік.
Якщо дівчинка грається з хлопцями, вона молодець.
Якщо хлопчик грається з дівчатками, він виросте ганчіркою.

Проте не треба забувати і про те, що:

Якщо чоловік вимагає порядку, він мужик що треба.
Якщо жінка вимагає дисципліни, вона незадоволена стерва.
Якщо чоловіку не подобається якась жінка, це його особиста думка.
Якщо жінці не подобається якась жінка, то це звичайна жіноча заздрість.
Якщо чоловіку не подобається якийсь чоловік, це його особиста думка.
Якщо жінці не подобається якийсь чоловік, значить, вона його хоче, а він її – ні.
Якщо чоловік домігся підвищення по службі, то він його заслужив.
Якщо жінка просунулася в кар'єрі, значить, довелося пройти через чимало ліжок.
Якщо чоловік написав геніальний роман, його визнають генієм.
Якщо жінка написала геніальний роман, то, по-перше, це було давно, а по-друге, за неї писав її чоловік.
Якщо чоловік фліртує з жінкою, значить, вона йому подобається.
Якщо жінка фліртує з чоловіком, то вона геть утратила сором.
Якщо чоловік говорить, то йому є що сказати.
Якщо жінка говорить, то їй хочеться поговорити.
Якщо чоловік п'є, то він має право іноді трохи розслабитися.
Якщо жінка п'є, то вона алкоголічка.
Якщо чоловік незадоволений підлеглими, значить, вони припустилися помилки.
Якщо жінка незадоволена підлеглими, значить, у неї передменструальний синдром.

Врешті мені набридло вигадувати причини, чому жінкам і чоловікам так погано у цьому світі живеться, тому я вирішила припинити писанину, а статтю кому-небудь подарувати – абсолютно на шару, як внесок у безсмертну справу фемінізму.

А на додачу до всього піти й випити пива з подругою. Я пішла до приймальні і взяла собі телефонну трубку, потім повернулася на своє робоче місце і почала одночасно набирати робочий номер телефона приятельки і підтягувати панчохи.

Це, мабуть, удруге в житті я одягла панчохи, а не колготи, як справжня жінщина, і бачите – який насичений жіночими темами день!

– А от такі чулки мені колись жизнь іспортили, – озивається середнього віку бухгалтерка Вероніка Василівна. Захопившись підтягуванням, я й не помітила, як вона зайшла. – Колись проважав мене мальчик із дня народження, а була зіма, і я в чоботях і чулках. І вони з мене посповзали, що один аж геть опався в чоботі. Він довів мене додому, а я кажу: «Мені вже треба дамою, у мене родителі строгі», а самій холодно, бо зіма. А він просить, давай ще трошки поговоримо, куди вам, каже, так поспішати? А мені холодно, бо ж чулок лежить у чоботі... Я попрощалася, ускочила в ліфт і давай підтягувати чулки. І більше я його ніколи не бачила. Отак, а якби не чулки, може, у мене і життя б краще пішло.

– А може, навпаки, – зауважую я. – Хтозна, що то був за хлопець. Може, якийсь маніяк.

У трубці вже давно кричать «алло». Запросивши свою подругу Таню до телефону, я манірним голосом кажу їй:

– Мадам, чи то пак мадамзель, чи не соізволисте ви покуштувати бурштинового напою не далі як сьогодні увечорі, або краще прямо щас?

І от ми вже в пивбарі.

Тут повно народу. Цей пивбар при відкритті намагався претендувати на щось таке інтелектуальне. Тут встановили піаніно, поставили шахи, поклали газети. Так вони з того дня й лежать. Але мені це не заважає: старі газети, як зауважував колись один мій наставник у царині журналістики, набагато цікавіші за нові.

– Два кухлі темного, – замовляємо ми.

І починаємо голосно реготати, плямкати пивом і принесеною мною рибою (під столом, щоб нас не вигнали за те, що ми прийшли зі своєю рибою), розповідати анекдоти і просто-таки впадати у вічі різношерстним молодим людям, що зайшли випити пивка і подивитися на дівок. Врешті троє таких вирішують, що непогано було б із нами потусуватися, порозповідати нам тупих анекдотів, а там, може, щось і підмутити. Один із них перевальцем, як справжній пацан, підходить до нас і каже:

– Девушки, а може, сядем за наш столик? А то я смотрю, ви тут розказиваєте анекдоти, так может, ми вам тоже розкажем... Познакомімся...

Ми з подружкою – люди толерантні й даємо людям шанс.

– Розкажуй. Якщо розкажеш нам такий анекдот, якого ми не знатимемо, сядемо за ваш столик.

Хлоп оживився.

– Мужик утром після зустрічі Нового года з опухшою пикою, красними очима, небритий, подивився в зеркало і каже....

– Ось ти яка, людино третього тисячоліття... – продовжую я.

– У тебе ще дві спроби, – вирішує Таня.

– Ну тада... Одній тьотці подруга розказала, що китайці в любові неутомімі. Вона купила путівку, поїхала в Китай, познакомилася з китайцем, він привів її в комнату і там, ну, тіки кінчив – пригнув на пол, кинувся під кровать, вискочив і оп'ять давай. Кінчив, пригнув під кровать, і оп'ять. І так шість раз... вона заінтригувалася, злізла, дивиться під кровать...

– А там дев'ять китайців, – закінчує Таня.

– Останній шанс, – нагадую я.

Хлоп, як ми помічаємо, вже розгублений. Поозиравшись на своїх двох приятелів, він пожував губами і почав:

– Ну, врізалася «копійка» в мерс. Із мерса вилізають чуваки і кажуть: «Сли', мужик, ти влетел. Деньгі єсть?» – «Нету». «Родственнікі єсть?» – «Да, син». «Де син работає?» – «Начальник птічніка». Дають йому мобілу, визиває він сина, через нескоро мінут прилітає вертольот, виходять пацани по формі і забирають чуваков. А самий главний підходить до деда і каже...

– Батьку, я ж казав: не начальник птічніка, а командир «Беркута», – продовжую я.

– Все, ти програв. І анекдоти якісь у тебе бородаті... До побачення, – радикально заявляє Таня.

Хлоп, похнюпившись, повернувся до свого столика.

Таким чином розбивши серце трьом чувакам, ми почали нарешті говорити про вічні жіночі проблеми – «нічого вдягти» і «всі чоловіки негідники».

День 11 СОТОВЫЙ ТЕЛЕФОН

«Ничто так не украшает мужчину, как сотовый телефон».

Ось яку дурницю я почула тільки що по радіо. Тільки цієї фрази й не вистачало мені сьогодні для повного щастя. Задрали ці рекламодавці, просто задрали. Я така зла й роздратована, що просто покусала б власний стіл. От тому нас ніхто й не любить! Бо ми примхливі й манірні, до того ж ледачі і невизнані генії, а секс-символ нації – мобільний телефон. І якщо у нас є мобільний телефон останньої моделі, ми маємо право на тупість. І маємо право писклявими

голосами заявляти, що нічого не тямимо, по суті, у своїй власній роботі. У нас є крута мобілка, і ми вважаємо, що ви повинні на нас працювати на халяву, бо ми дуже класні.

Задумайтесь!
Ваше благополучие в Ваших руках!
Здоровье – минимум, личная реализация – максимум.
Таков
ЙОГИЧЕСКИЙ МАССАЖ.
Звоните сейчас.

А взагалі, по-моєму, мобільні телефони – це перша ластівка революції роботів. Оте все, про що писали фантасти: скажуться комп'ютери, роботи захоплять владу – це все правда, але це робитимуть мобільні телефони. І почнеться усе з України. Вони пускають метастази в мозок своїх власників, і без того повний усякого лайна, а потім навчаться самі говорити їхніми голосами – і до побачення, українське телебачення. Вони вже зараз тусуються із супутниками і підключаються до Інтернету, та що там, по деяких із них можна вже дивитися сто каналів телебачення. Скоро їх вживлятимуть в голови біля рота і екран робитимуть перед очима. Уже зараз купа придурків ходить по Києву з хендз-фрі⁵ й говорить сама з собою. Мобілкам треба лише трошки уяви, їм же ніхто не чинитиме ніякого опору.

Які все-таки мене оточують ідіоти. І, напевно, думають про мене те ж саме. Якби вони знали, наскільки вони мене не цікавлять, просто удавилися б від злості. По-моєму, я зараз сама удавлюся від злості.

До того ж сьогодні ще двоє ідіотів мені сказали, що я феміністка, і мало того – що я схожа на Забужко. Ну, на феміністку я, в принципі, погоджуюся, це поняття багатовимірне. Але, блін, чим же я схожа на Забужко? Підійшла до великого дзеркала – геть нічого в мені не нагадує Забужко. Окрім, хіба що, зубів. Відкрила газету з Забужчиною статтею – будь ласка, «у власному отечестві подумки зосередитися й порефлектувати будь-де в публічному місці над шістьма питаннями грядущого референдуму»... Я таких і слів не знаю – порефлектувати. В моєму уявленні порефлектувати – це коли тебе невропатолог лупить молотком

⁵ Пристрій, що дозволяє говорити по мобільному телефону, не підносячи трубку до вух (навушники та мікрофон).

по коліну, а воно рефлексивно підскакує. Але мені пояснили докладніше: ти жінка, і вона жінка; ти пишеш, і вона пише. От цим і схожі.

– Серьожо, а от ти схожий на Білла Гейтса? – уточнила я.

– Тю, а до чого тут Гейтс.

– Ну як же, ти чоловік, і він чоловік, він уміє гратися на комп'ютері, і ти умієш гратися на комп'ютері. От тому і схожі.

Ні, Серьожо не погоджується. Жінки – то інша справа, вони всі однакові.

– Тобі чогось бракує, – задумливо кажу я йому. – Ага, точно – мобілки. Тобі личитиме.

Серьожі приємно це чути, він втішений думкою, що йому личитиме мобілка.

Що поробиш, переважно мене оточують не суперінтелектуали. Б'юся об заклад, вони про мене думають точно те ж саме. А то й гірше. Хоча загалом мене всі люблять – бо всім хотілося б так, як я, наважуватися сказати все, що спаде на думку.

От і зараз я підсуваю стільця до комп'ютера, створюю новий файл, називаю його «Mobil-1» і беруся висловлювати те, що мені спадає на думку.

МОБІЛЬНИЙ ТЕЛЕФОН ЯК МІРА СЕКСУАЛЬНОГО ДОСТОЇНСТВА

Ми живемо в епоху інформаційного суспільства, що народжується. Зміна епох зазвичай мусить характеризуватися й зміною принаймні зовнішніх атрибутів влади. Ми всі тут люди розумні, й можна один перед одним не розпинатися, пояснюючи, що зовнішні ознаки влади за сумісництвом виконують і функцію статевих ознак. Причому не просто собі ознак, а свідчення того, що їх власник – батько нації, міста чи підприємства. Зараз у нас унісекс, тому без порушення політкоректності можна говорити про спільні для обох статей ознаки, адже виділені окремо ознаки матері нації чи підприємства виглядали б недорозвинено за недостатністю у тіток бажання прикрашати себе зовнішніми атрибутами свого становища, за винятком хіба що Мадлен Олбрайт з її брошками.

Отож виведемо абсолютний сексуальний ідеал межі тисячоліть. Середнього зросту струнка особа, одягнена в чорне облягаюче вбрання, руки якої вільні, а з кишень нічого не стирчить. Це тому, що її мобільний телефон дуже дорогий, а відповідно дуже маленький. Записник чи ручка цій людині не потрібні: вона може подзвонити по мобільному телефону й дістати будь-яку необхідну інформацію у свого секретаря, який беззмінно сидить десь на службі, аби сексуальний ідеал нічим не був зв'язаний. Те ж саме і з машиною: досить подзвонити, аби з'явився транспортний засіб, що доставить нашого героя в будь-яке потрібне місце. Якщо сексуальний ідеал зв'язаний машиною – чи навіть мотоциклом, що ще зовсім недавно вважалось межею крутизни, – він уже далеко не настільки сексуальний. Він має вільно блукати світом, а краще, як супермен,

літати небом, проте не на власному літаку, що, знову ж таки, ще недавно викликало шалену заздрість, а на чиемусь. Справа нашого героя – користуватися, за нього цей літак повинен купити й доглядати хтось інший. Увесь світ до послуг сексуального кумира сучасності. А все чому? Пропоную парадоксальний висновок. Старі пердуни просто не в змозі працювати з інформацією так, як молоде покоління. Тому вони та їхній спосіб мислення вимирають, а приходять нові ідеали. У тому числі – мобільний телефон як символ максимальної свободи, неприкутості ні до «мерседеса», ні до вілли, ні до офісу, а лише до себе самого та свого друга. Маленького мобільного друга, який своєю пружною антенкою вражає осіб протилежної статі у саме серце.

Поки що, як на мене, маячні досить. Головне, що мені вже полегшало. Тим більше що портрет намальованого мною сексуального ідеалу зовсім не схожий на тупу піку замовника, який мене роздраконив з самого ранку. Примирившись з існуванням мобільних телефонів, я вирішила перечитати газети і з'їсти шматок поживного шоколаду, запивши його теплуватою водичкою, у якій самотньо плавав пакетик чаю «Ліптон». За задумками рекламистів, що вигадали рекламу цього чаю, це мав бути могутній засіб корпоративного єднання, коли вся фірма радісно, за відмашкою начальства, кидається до корпоративного чайника, що його придбало добре керівництво для своїх співробітників, і навперебивки хапає пакетики купленого в складчину чаю, а потім чесно насолоджується заробленими п'ятьма хвилинами відпочинку. У нас якось все не так. Не встигнеш і сьорбнути екстракту з пакетика (чаєм це назвати не повертається язик), як уже виринає з пекла черговий аврал і треба бігом десь бігти. Зараз, щоправда, мене ніхто не смикав, пити чай я не схотіла сама, сподіваючись, що з часом він хоч трохи поміцнішає, бо я люблю дуже міцний. Дуля з маком. Чай вийшов саме на американський смак – брунатна мутнувата водичка. Я зітхнула, згадавши, що в мене вдома на кухні на полиці: 1) Dilmah orange pekoe; 2) «Мономах» чорний крупнолистовий; 3) мате; 4) листя суданської мальви, що ним так добре ароматизувати чорний чай і де так багато вітаміну С; 5) чорний чай, китайський; 6) зелений чай китайський колекційний; 7) зелений чай китайський з ясмином, і 8) японський зелений чай, надзвичайно дорогий. Цей останній так вставляє, що з ним треба обережно. Коли вперше його п'єш, то зразу кривишся, бо він на наш смак нагадує пріле сіно. Зате потім отримуєш такий несподіваний заряд доброго настрою, що ближні не знають, як тебе вгамувати.

Раптом я зрозуміла, що вже зовсім не серджусь на замовника і навіть його жалію. Він не винен, що тупий. Він позбавлений можливості оцінити мою тонку журналістську майстерність.

Тому я прощальним поглядом продивляюся свою геніальну статтю про його парфуми, яка починається так:

Коли Європа тяжко приходила до тями після війни, що кинула її в глибину руїни, мода неначе принишкла. Тиша і сум панували у столиці легковажності Парижі, і навіть паризькі кокетки не знаходили в собі сил жити так, ніби жажливої війни не було.

Але у П'єра Бальмена знайшлися сили підняти голову і, врешті, сказати життю «так». Восени 1945 року він відкриває власний Дім моделей і створює НОВИЙ образ жінки, за який французи вдячні йому й сьогодні. Ця жінка – можливо, вона брала участь у французькому Опорі й боролася за свободу – зараз без вагань відкидає згадки про війну і на повний голос заявляє своїми шикарними сукнями про повернення паризької розкоші.

Сумно мені, сумно, що мій політ думки не було оцінено. Ну і хрін з ним. Самій давно пора знати, як пишуться подібні статті. Я з жалем стираю свій шедевр і починаю:

Шипровий зелений аромат при першому знайомстві овіває близькосхідним гальбаном, чорним перцем, бургундською чорною смородиною, говорячи про спокусу та жіночність. Легкий ясмин, фіалка з Тюрет-сюр-лу, майська роза та флорентійський ірис притягують і натякають на взаємність. І, нарешті, пачулі з Індонезії, югославський дубовий мох, сандалове дерево з Мізора й індонезійський ветівер назавжди полонять серце, змушуючи його жадати зустрічі знову і знову.

Отак спаплюживши свій попередній політ думки, відправляю статтю замовнику факсом. Поки він читав, я роздумувала про те, що, звісно, про парфуми логічно писати в розділі світської хроніки, а не спорту, проте прикро, що саме мені доводиться займатися такою маячнею. Добре, хоч парфуми непогані. Навіть дуже гарні. Але це ще дурниці. Нещодавно під рубрикою світського життя проходила проплачена по прайсу стаття про презентацію нібито шикарної, а насправді дешевої й просто поганої жіночої білизни. І мені довелося гвалтувати свою журналістську гордість, хвалячи старорежимні жіночі труси. Зайве й говорити, що я підписалася псевдонімом, причому чоловічим.

Замовник врешті дочитав мої прісні неоригінальні дифирамби його товару, залишився страшенно задоволений і пообіцяв навіть подарувати мені флакончик

парфумів. Але я вже знаю з досвіду, що таке трапляється нечасто. Легше добитися обіду на двох у ресторані, про який написано розгромну статтю.

Тільки я кладу трубку, як вона дзвонить знову просто мені в обличчя. Впізнаю по голосу, що це Кіріл. Ніяк не можу примусити себе вимовити це ім'я, воно мені здається таким чудним і неприродним. Хоч би не нагрубити.

– Ти не з мобілки дзвониш?

– А что? – обережно запитує.

– Ничто так не украшает мужчину, как сотовый телефон, – повідомляю я його.

– Ты считаешь? А по-моему, сотовый телефон не так уж и красив. Но удобная вещь. Пойдем кофе пить, у меня обеденный перерыв.

Я погодилась, бо вже не можу бачити цих тупих рекламодавців і їхніх приспівників – своїх співробітників. Треба відволіктися на деякий час.

Вийшла і купила в кіоску кілька жіночих журналів. І тут я зрозуміла, що краще мені було б сидіти в редакції. На вулиці страшенна спека й пилюка. У мене сльозяться очі – саме придбала собі м'які контактні лінзи, які треба щомісяця змінювати. Від пилюки, яка потрапляє за сонцезахисні окуляри, страшенно свербить праве око. Трохи болить голова, незважаючи на випиті ліки. Ви розумієте, це повторюється майже щодня. Спочатку у мене починає боліти голова, потім приходять усякі козли на роботу, качають права, а потім від головного болю хоч здохни. І так щодень, щодень. До того ж мій коханий поїхав у гості на три дні, і мені доведеться самій їсти і спати, і самій прати джинси. Невтішна перспектива. Хочу автоматичну пральну машину, як у американців. Кидаєш звечора туди труси і футболки – а зранку виймаєш сухі, ще теплі. І – на роботу, експлуатувати негрів чи там китайців.

Ми п'ємо каву з дорогим Кірілом і, врешті, домовляємося піти на крижаний (обов'язково) коктейль. У таку спеку я на все погоджуюсь. Але не сьогодні, щоб не подумав, що так легко досяг свого. Підемо, скажімо, у неділю, а сьогодні четвер. Я погоджуюсь наперед, аби мене пригостили.

Власне, я проти того, щоб за мене хтось платив. Ніколи не дозволяю фінансовим взаєморозрахункам похитнутися в якийсь бік – якщо за мене хтось платить, то і я наступного разу пригощаю. Чому ж тоді мене не дратує, коли за мене платить Кіріл? Може, тому, що в нього більше грошей? Чи тому, що я приношу йому невинну радість, коли дозволяю себе пригощати? Чи тому, що я не така божевільна, щоб запланувати безцільне пропиття шалених грошей, зароблених тяжкою журналістською працею? Поки я їхала додому, у мене в голові складався цілий текст.

ЧИ БЕЗКОШТОВНИЙ СИР У МИШОЛОВЦІ?

Усе прогресивне людство платить у кафе тільки за себе. Ми це, звісно, прекрасно знаємо, але зовсім не схвалюємо: що за жлобство – прийти разом, а платити окремо? А як же широка слов'янська душа? А як же романтичні почуття? Тому в нас поширені два типи взаєморозрахунків у закладах громадського харчування, куди для зручності ми включимо й ресторани: чоловік платить за жінку і жінка платить за чоловіка. (Сьогодні ми не будемо розглядати розвеселі гулянки друзів чи подруг.)

Більшість чоловіків, котрі прагнуть платити за жінку, як правило, старої закалки і притримуються поглядів на кшталт «я її годував, я її й танцюватиму». Такий чоловік, незважаючи на те, що намагається проявити щедрість, швидше за все в глибині душі жадібний. Дама із гострим зором без проблем роздивиться увімкнений лічильник у його очах, якими він слідкує за харчами, що відправляються в її рот. Але навряд чи він погодиться дозволити їй оплатити свою частину рахунку, меркантильно розраховуючи використати факт сплати за її харчування у яких-небудь суперечках у якості аргументу, або просто таким чином самостверджуючись. Таке харчування загрожує печією.

Меншість же чоловіків платить за даму тому, що тому. Якщо поставити їм таке питання прямо, вони можуть навіть розгубитися: для них це звучить, як «чому ти їздиш на шестисотому “мерседесі”» або «чому=mc²». Бо так історично склалося. А що, ця дурненька з круглим задком хоче платити сама? Таке харчування теж загрожує печією.

В обох цих випадках жінці варто чітко пам'ятати: в кінцевому результаті покупець завжди правий. А покупець – той, хто платить. І якщо дама дозволяє за себе платити, вона за неписаними законами повинна дозволяти і багато іншого. Щоправда, бувають приємні винятки: один мій приятель завжди готовий напоїти мене пивом, коли в мене немає грошей. Можливо, його тішить усвідомлення, що він єдиний чоловік, кому це дозволено.

Якщо ж платити жінка, то все ще складніше. Значить, у чоловіка немає грошей, а раз у нього немає грошей, значить, вона його утримує, а раз вона його утримує, значить, він безпорадний, а якщо він безпорадний, значить, він ганчірка, а якщо жінці доводиться вечеряти з ганчіркою, значить, справи кепські, і знову ж таки печії не уникнути. А все тому, що навіть коли дама працює, заробляє, робить кар'єру і взагалі є нормальною людиною, їй усе одно важко позбутися образу чоловіка-годувальника у підсвідомості.

Важче за все збагнути очевидне: єдина їжа, що не загрожує печією, – самостійно оплачена, куплена на власну зарплату. Це вже давно знають люди, які зустрічаються за діловим обідом. Адже чоловік не віддасть конкуруючій фірмі вигідне замовлення тільки тому, що цю фірму представляє жінка? Так ні до чого тоді й напускна галантність у сплаті рахунку. Аналогічно і бізнес-леді не стане пригощатися за рахунок фірми, яку незабаром збирається «кинути».

Залишилося дома це все записати – і готова чергова колонка гарних манер. Але додому повертатися не хочеться. Що там – один самотній кіт... Порожньо, коханого немає. Чомусь я ніколи не говорю про те, що він є. Коли щось гарне є, його не помічаєш. Але ж любити – так само природно, як дихати. Я ж не можу щомиті думати про те, як я дихаю. Іноді я страшенно за нього переживаю – щоб, не дай Боже, не потрапив під машину чи не захворів. Але йому не кажу – ще подумає, що в мене не всі вдома.

День 12 ЖИЗНЬ – ФІГНЯ

Сьогодні все погано. Вставши зранку, я зрозуміла, що моє життя зливається в якусь одну суцільну брудно-сіру смугу. Цілу ніч снилися мутні розмиті картини. Треба йти на роботу здавати номер. Здавати три шпальти маячні. Переважно написаної власноруч. Невже мені так багато платять, що я змушена писати маячню, до того ж уламуючи наших безталанних зірок мені цю маячню розповісти? Для чого мені це? Невже я про це мріяла в дитинстві? Намагаюся пригадати, чого мені хотілося у тринадцять років. Щось не пам'ятаю. Здавалося, що я буду дорослою, вільною, доброю, робитиму щось важливе для людей, мене всі любитимуть. Що я писатиму потрібні цікаві статті, де буде щось радісне і світле, а люди по всій Україні читатимуть і радітимуть. Не думаю, що вони радіють, читаючи мою рубрику світської хроніки. Хіба що хтось може порадіти за бізнесменів, які можуть поїсти в ресторанах, про які я пишу, і позаздрити мені, повіривши в те, що я ніколи не їм макаронів.

Може, не ходити на роботу? Та навряд чи це допоможе.

А що далі? Точно те саме. Цілі дні бурлакування, похмурі ранки стрілецької страти, вечори, проведені в знеможі на дивані або з друзями за пивом і з беззупинними думками про роботу. Однозначно, життя – фігня.

Отак беззаперечно сформулювавши проблему, я вирішила, що треба якось братися її вирішувати. Та от проблема: мені стало так себе шкода, що всі думки почали крутитися виключно навколо цього.

А між тим сотні тисяч людей із зав'язаними очима погодилося б помінятися зі мною всім – життям, роботою, талантом, та навіть, чорт забирай, зовнішністю, хоча таких буде менше. Мені заздять колишні однокласники й однокурсники. Половина з них вважає, що всього цього вони заслужили більше, сидячи по бібліотеках, забуваючи котляревщину і складаючи іспити на круглі п'ятірки. А

всі мої думки з першого курсу були спрямовані тільки на те, щоб знайти роботу, потім знайти трохи кращу роботу, потім знайти нормальну роботу, потім знайти хорошу роботу, потім на хорошій роботі добитися підвищення зарплати, потім підвищення по службі... Ох ти чорт забирай, сьогодні ж на планірці мене врешті мусять офіційно призначити редакторкою відділу світської хроніки. Ні, ну скажіть, невже я цього хотіла? А таки хотіла. Я просто не знала, як нудно і безцільно займатися цим марнотним видом діяльності. Невже когось справді може цікавити моя думка про світське життя в Україні, яку я до того ж ретельно приховую?

Так, пора збиратися і чесати по підвищення. Найцікавіше, що фінансово я виграю, може, гривень сімдесят. Ну та що ж, зате піду надрукую собі за ці сімдесят гривень візитівки десь у центрі оперативної поліграфії і буду хизуватися перед приятелями.

Не поїду на метро, поїду на таксі. Взагалі дурна ідея друкувати візитівки, краще проїжджати ці гроші на таксі. Може, хоч одну нервову клітинку вбережу таким чином. Хоча наші таксисти – теж не подарунок.

Зараз уся редакція буде дивитися на мене вовком. Бідні старі люди, вони досі щиро вірять, що підвищення по службі має бути тільки за вислугу років, а не за тупе виорювання своїм носом усього світського багна, яке тільки можна у нас здібати.

А ще місяць тому, пригадую, я перед кимось вихвалялася своєю роботою. Перед ким же то? А, перед лаборанткою з університету, яка працює на півставки за п'ятдесят гривень. Справді, їй куди гірше живеться, з безробітним чоловіком і хворою мамою.

Здається, настав час використати риб'ячу кісточку, як писалося в одній з моїх улюблених дитячих казок. У мене в косметичці лежить секретна пігулка з тибетських трав, саме на випадок несподіваної хандрі. По дорозі я вискочила з таксі, купила пляшечку коли і запила нею пігулку, коли старенький «жигуль» зупинився на світлофорі. Водій подивився на мене несхвально. Хтозна, що він подумав – може, що я наркотики ковтаю? Зараз старі більше думають про наркотики, ніж молоді. Ще б пак – ми п'ємо менше, ніж вони в нашому віці; не можуть же вони подумати, що ми просто цей час витрачаємо на роботу. Їхній принцип був «де б не працювати, тільки б не працювати». І що ж, трясця його матері, вони були набагато щасливіші. Чи то, може, мені так здається?

Поки я доїхала до редакції, життя набуло яких-не-яких барв.

День 13 П'ЯТНИЦЯ

Маленький білий човник пливе бурхливим аквамариним морем. На човнику нас аж троє, а він надувний, і ще на ньому лежать рюкзаки. Пливемо до великого баркаса, але от-от човник здується, й тоді все потоне. «Вилізаємо в воду!» – стогну я, бо мене через тісняву придавили двоє товаришів. – «Злізьте з мене, я ж не можу навіть стрибнути у воду. Зараз лусне цей човник, і все потоне». – «Не ний, усе нормально, нічого не потоне», – відказує один із попутників. Ми потроху підпливаємо до баркаса, і от нарешті мені вдається вибратися з-під усього, що мене привалило, але пізно: у білій гумі човника – дірка. Але рятівний бот уже близько, і я хапаюся за нього, як за край басейна, однією рукою, а іншою згрібаю човник і все, що в ньому, й закидаю за борт. Попутники – він і вона, як назло, найтовстіші з моїх співробітників – теж тримаються за борт. Але щось усе-таки тоне. Пірнаю подивитися що – виявляється, інструменти з мого рюкзака: ніж, ножиці й молоток. Нащо мені потрібен був у морі на надувному човні молоток, дивуюсь я. Але ніж із коричневою дерев'яною колодочкою мені дорогий, і я пірнаю за ним, а він опускається нижче, і ось уже тисне ребра маса води, але ривком пробурююся вниз, хапаю ніж і ножиці й починаю підійматися, а молоток, похитуючись, пірнає далі. Добре, хоч сокири не взяла. І тут у легенях закінчується повітря... Вирішую потроху видихати, але почавши, не можу не вдихнути. Ну, а вдихнувши, розумію, що заодно можна поправити й ковдру, яка сповзла, поки я пірнала, і посунути з обличчя кота, бо він зовсім не дає дихати. Ми допливаємо до берега, де нас уже чекають інші друзі-туристи з пивом і коньяком, і ми йдемо у висотний величезний будинок, на одинадцятий поверх, у квартиру одного з них – пити пиво. Правда, там облава – ловлять наркоманів, тому багато міліції і людей у цивільному. Треба робити строгі обличчя й не подавати вигляду, що у нас у рюкзаках коньяк. І тим більше не можна подавати вигляду, що я знаю, де наркомани, а наркомани сидять у Службі порятунку за телефоном 911.

Ржхрщ, ржхрщ, ржхрщ, ржхрщ.

Ржхрщ, ржхрщ, ржхрщ, ржхрщ.

Хрж, хрж, хрж, хррррррррр.

Пів на сьому ранку.

Мабуть, це кіт шкрябає по каструлі. Від таких звуків почали ввижатися мінні поля і мідні сковорідки. Треба прогнати kota на балкон... а ні, ось же він, у мене в ногах лежить.

Страшенно дратує цей скрегочучий звук. Накриваю голову подушкою...

Не допомагає. У вухах відлунює: хржккк, хржккк. Починає боліти голова.

Суну на кухню, насилу розбираючи дорогу через відсутність окулярів та неохоту вмикати світло. Прислухаюся до джерела звуку: виявляється, він іде згори. А там живуть двоє чоловіків, швидше за все, батько й син. Вечорами вони страшенно сваряться, один кричить високим голосом якісь істеричні прокльони, через що у мене перед сном починається печія в шлунку. Тепер вони вирішили доконати мене зранку. Вони не знають, що за порушення ранкових снів я можу й сама вчинити неприємність. Хапаю шумівку з нержавіючої сталі і щосили кілька разів б'ю по облупленій батареї на кухні. Б'ю в унісон зі шкрябанням. Звуки затихають, і я теж. Через п'ятнадцять секунд знову чути обережно: кхрр, кххх.... Я знову люто гепаю шумівкою об батарею, дзень, дзень, у ритмі футбольного маршу. Нагорі затикаються. Суну назад у ліжко, але шумівку з рук не випускаю і прихоплюю ще ложку. Якщо почнеться знову, не буду вставати – кидатиму в батарею.

Прокидаюся через дві години. Жодного звуку після вдалого стуку! Встала бадьоро, покувалася, насмажила яєшні, почитала О'Генрі англійською мовою – у плані практикуму. Але його важко розуміти одразу, бо ці романтичні описи бідних дівчат вимагають таких складних синтаксичних конструкцій, що жах. Тут можна було б повернути одну хитрість, яка колись мені прислужилася – прочитати переклад і зробити висновок, що ж написано, без порпання в словниках. Але, на жаль, мені скоро складати іспит з англійської – у документах, які подаються на американську стипендію, необхідно вказувати рівень володіння мовою. Рівень у мене непоганий, але іспиту боюсь. Там же не враховуватимуть, яка я класна і як можу викрутитися зі скрутною ситуації при спілкуванні з будь-яким іноземцем. Знаєш – проходиш, не знаєш – відпочиваєш. Так, буває, начитаєшся цього О'Генрі, і так жалко дівчаток, які заробляють п'ять доларів на тиждень, а потім так когось покохають, що ВОПШЕ. І цілий день у голові крутяться англійські слова, аж я не могла учора пригадати, як буде українськи superstition – забобон. А замість наляяти когось за незроблену роботу сказала: «You should have done it yesterday». І такого прикладів безліч. У голові бардак. Щось мені вже не так хочеться в Америку. Хочеться більше, щоб

6 Ви мусили зробити це вчора – англ.

перестала голова щодня боліти. І щоб війна нарешті закінчилася. Війна... Всього за якусь тисячу кілометрів, наприкінці двадцятого століття. Страшно за свою країну – не дай Боже вляпається в який-небудь союз. Вона у нас така дурненька, така недосвідчена... Не вірте, якщо вам скажуть, що народ мудрий. Статистика показує, що наш народ під тихими зорями завжди робить найгірший вибір.

Сьогодні мушу здати статтю про японський ресторан. Вона вже майже написана, залишилося додати кілька заключних абзаців:

«Тепер кілька слів про палички. Звичайно, можна поїсти й виделкою, і тут вам її запропонують. Але виделкою морські гребінці їжте краще вдома, у родинному колі. В обходженні з паличками головне – не напружуватися й почуватися японцем, решта додасться сама собою. Звичайно, спочатку у вас усе декольте (сорочка) буде прикрашене чудовим віялом бризок соєвого соусу. Але не переймайтеся. Персонал запевнить вас, що це обряд ініціації, і навіть не стане хихотити за спиною. А запам'ятати треба наступне:

– Палички не можна тримати як ніж і виделку. Але не тільки тому, що так прийнято. Японська кухня прекрасно пристосована до паличок хаші, і їжа достатньо м'яка, щоб не пиляти її на шматки ножом. Окрім того, на плиті хібачі і так усе ріжеться на дрібні шматочки;

– Ніколи не передавайте кому-небудь їжу паличками і не просіть дати вам що-небудь чужими;

– Не посувайте до себе тарілку з їжею за допомогою паличок;

– Не можна також вказувати на кого-небудь паличками, втикати їх у їжу й розмахувати над тарілкою. Хаші в рис втикають лише на похоронах. Якщо навіть ваші супутники цього не помітять, варто зглянутися на почуття кухаря-японця.

Врешті... Го-чісо-самадешіта! – такою екзотичною фразою ознаменували ми свій пафосний вихід з ресторану «Беніхана». Це куди повніше відображує наші почуття з приводу з'їденого, випитого та почутого, ніж банальний переклад цього пароля всіх цінителів японської кухні – «дякую за смачну їжу та гостинність того, хто її приготував».

Так, одну статтю дописано. Але найгірше те, що Інтернет відключили, доводиться працювати далі.

І я працюю.

І працюю.

І працюю, і працюю, і працюю, а що ще можна робити у п'ятницю, тринадцятого?

Можна піти до друзів у Службу Порятунку!

Друзі живуть у квартирі номер 911 одного з найбільших будинків у місті, на дев'ятому поверсі. Сам по собі факт досить промовистий. На дверях прибита табличка, вкрадена з якоїсь нової церкви: God's Plan For Your Life⁷. Напевно, сусіди думають, що тут відбуваються магичні ритуали й поклоніння богам. По суті, так воно і є. Квартира невелика, але великої їм і не треба. Вони рятують усіх, хто знає секретне слово «Кайя».

Сьогодні всі вдома. Мене душевно вітають, від чого якось одразу забувається п'ятниця, тринадцяте. І це чудово.

...

...!!!!

...

Видихаю...

...

..., та хапай давай...

Беру маленьку книжечку Гессе у м'якій палітурці, яка валяється на ліжку.

Рома бачить це і коментує:

– Маша, «Сіддхартху» треба читати тільки після десяти днів строгого посту. І тоді прийде Будда. Треба тобі десять днів поститися так, ось послухай. Візьми велике відро і туди намішай: крабових паличок, кукурудзи консервованої, вареної картоплі, трохи яйця, багато майонезу і варений рис. І оце їж десять днів, тільки це, бо піст строгий, а потім починай читати Гессе. І тоді настане навіть не нірвана, ні: настане Будда, Маша, настане Будда.

Рома – чорнявий хлопець із карими очима. Всі взагалі присутні, як я зараз помічаю, мають яскраві очі. Семен і Сеня мають дуже сині очі, Рома – карі, Саша – зелені, я – такі собі блакитні. Це цікаво. Про це варто поміркувати.

...

...

У кімнаті жарко і трохи накурено.

Рома уважно дивиться на вентилятор і говорить до нього:

– О, о, отак, стишується мотор, стишується. Чекай, от зараз пілот заходить на посадку, дивиться так, – Рома повільно повертає голову направо, – там мотор став. Дивиться так, – повертає голову, аж витягує шию і хрускають хребці, наліво, – а там досі працює мотор, і так – хур-хур-хур, і не зупиняється. І той над океаном так сповільнюється і давай кружлять, і падає, у цей, у це море,

⁷ Божий план для вашого життя – англ.

Атлантику, у Ла-Манш, коли так із моря піднімається касатка така радіоуправляема, і під нього підходить, і літак на неї опускається, а на касатці написано – Южмаш, і вона летить, летить, і разом із літаком опускається прямо на Париж, на вежу Ейфелеву. А там Кусто в літаку.

Всі уважно слухають, намагаючись услідкувати за мінливою Роминою думкою. Що ж буде далі?

– Поля, поля, -продовжує Рома. – Як ці поля? Хто знає, як називаються поля? Ну поля! Елісейські поля! Їх у цьому році засадили коноплею, для туристів, і там усі туристи тусуються. І от Кусто виходить із літака, ооо!!! Роздягається і кидається в ту коноплю голий, а потім зішкрібає із себе пластилін, і давай його довбать. І так і вмер Кусто. Чули, ото він умер півтора роки назад? Так то його найшли на Єлісейських полях обдובбаного. А в Америці оце бари так і зараз стоять, як у фільмах показують. Як у вестернах показують оці салуни. Як оцей, як цього, що у вестерні грав.

– Міронов? – підказує Саша.

– Ні, якийсь не такий, у цьому, – Рома показує рукою, як стріляли у вестерні.

– Міронов, Табаков, Караченцев?

– Та ні, цей, «Человек» якийсь.

– ”Человек с бульвара Капуцинов”?

– Так, так, хто там грав?

– Міронов же!

– Ладно, двісті п’ятдесят балів заробляє Саша, – вирішує Рома. – Наступне питання: радіоуправляемий об’єкт, вискакующий із Атлантики?

– Касатка! – здогадується Саша.

– Правильно, іще двісті п’ятдесят балів! Я должен напмнить, шо доллар у нас сьгодні равняється двом англійським фунтам, а це дуже до фіга. Так шо, ви берете приз чи будем грать суперігру?

– Я буду суперігру грать.

– Так, щас ми розкладаем по секторам призи, на які ми будем грать суперігру.

Перший сектор – у нас іде мотоцикл, другий – фольксваген, третій...

Семен голосно заявляє:

– Лопата! – і сам сміється.

Рома продовжує тим же тоном попсового телеведучого:

– Третій сектор – лопата, четвертий – відеокамера, і останній – десять грамів кокаїна. Щас ми крутим барабан і рішаем, на який приз граем суперігру. Ітак, у

нас випадає... десять грамів кокаїна. Хороший дуже суперприз, можна стать ділером і заробить грошей, – Рома крутить уявний барабан.

– Отже, вгадуєм слово. Хто був самий головний провідник ОУН-УПА, такий, що самий вобщє? на всі часи? Три букви ви можете відкрити.

– Букви... А, Б, Ч.

– У вас є такі букви! Дві, А і Б. На якому місці, я сказати не можу, мені зараз дуже важко порухувати. Вгадуєш слово? Якщо ти скажеш прізвище провідника, понесеш додому десять грамів кокаїну, а це дуже до фіга. Ну, ви вгадали?

– Так, це Бульба.

– Ну, поскільки наш фіналіст назвав не повне прізвище провідника – Бульба-Боровець, – він отримує лише п'ять грамів героїна! чи то кокаїна! Ура!

– Ну що, давайте пограєм у мафію, – пропонує хтось, кому теж хочеться поговорити.

Я вирішую поділитися своїм життєвим досвідом:

– Я бачила кіно про науково-дослідний інститут для Very, Very Nervous People⁸. Там медсестра літала на мітлі. Таке дурне кіно.

Я думаю насправді про англійську мову. Через кілька днів у мене іспит з неї для американської стипендії. Якщо я складу його вдало, то тоді, можливо, вони запросять мене на співбесіду, якщо ще не роздадуть місця на мій курс, а потім, може, всерйоз подумують, щоб дати мені грант, а може, й не подумують. А власне, навіщо мені здалося те навчання? Я мало мучилася в університеті? Так то ж хоч у рідній країні, а на чорта мені оце кудись хочеться? Раптом я здогадалася, що Штати такі самі недорозвинені, як і Україна. Ви подивіться на Рональда МакДональда. Ні, ви тільки подивіться на нього! І дивіться хоча б хвилин десять, не відриваючи очей. Або попробуйте десять днів поспіль снідати у МакДональдсі. Після цього хоча б одна розумна думка прийде вам у голову? Може, й прийде. Але від пельменів у кулінарії за рогом думок виникає стільки, що просто нікуди подіти. Ви чули, що в МакДональдсах морозиво зараз по сімдесят копійок? А навіщо? Тут же, біля метро, продається київське морозиво за п'ятдесят, так воно ж із молока, а не з я навіть не знаю чого. Ні, ну, правда, у них там фемінізм і права негрів, це цікаво і правильно. Там, напевно, мені хотілося б бути старою негритянкою з єврейським корінням, аби мати змогу захищати свої права. А у нас зате соціалізм і анархізм, і бардак, це теж оригінально. Я можу стати молодою українкою-анархісткою або феміністкою і теж захищати свої права, принаймні у мене їх зараз не більше, ніж у старої

⁸ Дуже, дуже нервові люди – англ.

американської негритянки. А буде ще менше, судячи з того, куди все котиться. Але все-таки не хочеться, щоб виявилось, що мав рацію мій приятель, який казав, що я не потрібна Соросу. Отак вирішивши, я спокійно і зручно вмошуюся в кріслі. Через деякий час дзвонить телефон: це мене. Моя співробітниця Нінка пропонує мені двокімнатну квартиру на Татарці з телефоном за 50 доларів на місяць. Нам не хочеться переїжджати, але 50 – менше, ніж 65. Тож ми вирішуємо одразу з'їздити подивитися. І одразу з машини потрапляємо у вхідні двері. Квартирка невеличка, кухня взагалі крихітна, але з вікон видно Андріївську церкву і якийсь мені незнайомий храм. Піднімаючись сходами на другий поверх, я аж завмираю від захоплення: тут півстелі зі скла, і сонячне проміння яскраво освітлює цю маленьку кімнатку. Тут можна поставити мій улюблений комп'ютер і працювати... Раптом звертаю увагу на три труби і кабель, протягнуті через вікно.

– А це що?

– Це газ, світло, вода і телефон, – відповідає господар квартири.

І тут квартира починає дрижати, і раптом відривається від землі і злітає в повітря. Кружляє, кружляє над містом, аж доки стає зрозуміло: насправді це вертоліт. І аж коли ми виходимо з цієї квартири, бачимо всю незвичайну конструкцію: вертоліт стоїть на танку, і танк – це перший поверх, а вертоліт – другий.

– Від'їжджаю з країни на довгий час, тому хотілося б, аби хтось пригледів за технікою, – винувато пояснив господар. – От я й зробив із неї квартиру.

Коли я прокидаюся і розумію, що це все мені снилося, з'ясовується, що вже пізно, і краще залишитися тут на ніч, ніж у моєму розслабленому стані йти додому.

День чотирнадцятий СУБОТА

Сьогодні субота, а отже, можна трохи довше поспати.

Отож будильник, автоматично поставлений звечора, я ігнорую.

Але рано чи пізно все одно доводиться вставати, бо до опівдня проспати не так-то просто. Коли я встала, було ще тільки пів на одинадцятую, а це для мене в суботу – несусвітна рань. І поскільки я вже піднялася удосвіта, можна спокійно сходити на базар, купити там чого тільки душа забажає, повернутися додому і

приготувати щось доброго поїсти. Можна потім ще довго їсти, читати книжку про Карлсона, взагалі робити що попало, і цілком устигнути ще на електричку. Сьогодні я їду в село до баби з дідом.

Я набрала повну ванну води і тільки занесла над нею ногу, щоб усмак повалитися в теплій водичці з морською сіллю, як подзвонив телефон.

– Маню, привіт! – закричав життєрадісний голос мого приятеля Івана. – Слухай свіжий анекдот: один француз – бабник, два – дуель, три – революція. Один німець – педант, два – завод, три – війна. Один єврей – завмаг, два – шаховий турнір, три – російський нацбанк. Один росіянин – п'яниця, два – бійка, три – адміністрація. Один українець – партизан, два – партизанський загін, три – партизанський загін зі зрадником.

Я тактовно посміялася, натякнула, що стою гола, і з мене стікають потоки води, і якимось мені вдалося покласти трубку. Уявляю собі, як там у бідолашного Івана зараз котиться слина, коли він уявляє мене голу, всю в піні від шампуня.

Чого б мені хотілося на обід, думала я. Поки що нічого. Тоді, раз так, я посмажу омлету. З м'ясом. Я нарізала м'яса маленькими брусочками, залила його ялівцевим оцтом, засипала меленою корою апельсинового дерева та дрібною мускатного горіха, додала солі і поставила металеву миску з м'ясом на слабкий вогонь. Через кілька хвилин це м'ясо вже можна було назвати маринованим. Отож я кинула його на сковороду, швиденько помішала і залила збитими з молоком яйцями. Скоро має прийти Саша з гостей (а він у мене з гостей повертається рано, ще до обіду, не те що я – увечері наступного дня). Але оскільки дома він не ночував, то готувати йому сніданок я, напевно, не буду.

Наклавши смачної смаженої їжі собі на величезну тарілку, я сіла за стіл, але одразу ж устала, пішла до холодильника і витягла собі кетчуп, майонез і гірчицю. Сіла. І знову встала, бо згадала, що треба відрізати хліба. Тепер, здається, все; хіба що ще поставити чайник. Поставила чайник на плиту, попутно поправила вінок з цибулі, що якимось нерівно висів на стіні, і врешті відкрила улюблену книжку про Карлсона. Скажете, вже велика тітка, на роботу ходить, а читає дитячі книжки. Та кажіть, що хочете. І от я занурилася в інший світ, де всі будинки чотириповерхові і стоять навколо великого озера, а на одному з них живе такий крендель, що нам з вами і не снилося. Просто панк!

Врешті – вже пройшло багато часу – я з зусиллям піднялася з-за столу і пішла збиратися в дорогу. Тут я стикнулася з несподіваною проблемою: нічого вдягти. Тобто ганчірок – повний гардероб, але такого, нормального, щоб на мене не витріщалися в електричці співвітчизники, – аж десять пар шкарпеток. Врешті з

клунку, де лежали некондиційні речі, я дістала старі штани, у яких вирішила ходити вдома взимку, коли холодно, і так і не ходила. У тому ж клунку знайшовся і светр, щоправда, весь у зебрових розводах, але досить старий, щоб не викликати публічного осуду. Зі взуття підійшли тільки кеди. А от сумка у мене є спеціальна, народна, з якою я ходжу на базар. У нас на базарі усі з такими. Подивившись на себе у дзеркало, я зітхнула. Подумати тільки, ще три роки тому у такому вигляді я ходила в університет. Що то бідність!

І я поїхала на вокзал.

– Носки хебе одна гривня, – перервав мої споглядання весняних красот української природи за вікном електрички жіночий голос, що проспівував свою завчену пісню мандрівного торговця на одній ноті без жодних пауз, – носки втепльонні дві з половиною гривні єсть платки носові колготи без резинок хороші.

– Солодка вода, пиво, мінералка, кукурудзяні хлоп'я чудесні. Солодка вода, пиво, мінералка, кукурудзяні хлоп'я чудесні, – підхопив тут же огрядний мужик з іншого кінця вагона; в руках його був мішок, де, вочевидь, і ховалися чудесні хлоп'я.

Кілька хвилин було тихо. Хтось купував носки хебе одна гривня... прямо скажемо, що це була я, бо таки забула взяти змінні шкарпетки. Поклавши їх у сумку, я знову почала милуватися вже досить великою озимою пшеницею, що де-не-де вціліла на полях. Очевидно, переважну більшість землі пересіяли яровими, бо, придивившись уважніше, я помітила, що маленькі тоненькі зелені стрілочки покривають поле повністю. Спіймавши себе на цій думці, я здивувалася: вже років з п'ять я не згадувала самого слова «ярові». Раптом мені захотілося що-небудь покопати або пополоти. Або попроривати буряки. Хоча гіршої праці, ніж проривати буряки, важко собі уявити. Хіба що збирати личинок колорадського жука.

– Кульки маленькі десять штук на тридцять копійок, – вивів мене з роздумів про принади сільського господарства енергійний чіткий чоловічий голос, – кульки більші десять штук на п'ятдесят копійок, кульки середні шелестящі витримують вагу до чотирьох кілограм п'ять штук на одну гривню, кульки великі шелестящі витримують вагу до шести кілограм три штуки на одну гривню, кульки великі металізовані витримують вагу до двадцяти кілограм дві штуки на одну гривню, – голос нового продавця ширився по вагону, як заклик до революційного повстання, – батарейки пальчикові для годинників і тетрісів дві штуки на гривню, батарейки для годинника маленькі п'ятдесят копійок штука, пробки витримуючі струм до десяти ампер захистять ваші домашні електроприлади, і нарешті незамінна річ в дорозі складаний ніж чотири гривні.

Шикарно! Я ледве стрималася, щоб не заплодувати: чолов'яга проговорив усе практично на одному диханні, принаймні без пауз.

Село мене черговий раз неприємно вразило. Колись велике село, з асфальтовими дорогами і навіть рейсовим автобусом, з клубом і великою бібліотекою, з двома кафе і чайною, де було багато добрих людей, принаймні так мені здавалося в дитинстві, зараз перетворилося на просто місце, де стоїть багато хат, у яких живуть алкоголіки і наркомани. Нарешті людям знадобився мак, що ним прикрашала себе благословенна полтавська земля, ховаючи під червоними квітами узбіччя доріг та закинуті городи. Старі майже всі без просипу п'ють, молоді ж по-своєму оцінили щедрість українських чорноземів, завдяки якій без особливих фінансових витрат можна було цілодобово утримувати себе у мутному рослинному стані, тільки іноді виходячи на полювання в сусідський погріб за варенням. Уночі по всьому селу тихо і темно – відключають світло, спасибі добровільно обраній владі. Гамірно тільки у наркоманів, та й то лише перед уколом. На щастя, я встигла вскочити у бабину хату до темряви. Привітавшись і обмінявшись питаннями «як життя» і запевненнями, що все гаразд, я знову вийшла на вулицю. До чого тут класне повітря! Густе і свіже. Я вдихнула його на повні груди і підвела очі вгору, на зірки. Вони здалися мені надзвичайно яскравими і близькими – очевидно, за рахунок чистого повітря і відсутності ілюмінації. Я ще трошки постояла і повернулася в хату. Там з'ясувалося, що всі мої штани забрюхані болотом.

Тієї ночі мені снилося таке: ніби я тікаю від своїх слуг, які хочуть мене вбити. А чому вони хочуть мене вбити? Бо я – син Мойсея. Я – маленький кучерявий хлопчик із чорними очима; мій батько підіймає народ на великий похід через пустелю, але дорогу через неї знаю тільки я. І от товстоморді купці підкупили моїх слуг, яких я знаю і люблю з дитинства, щоб ті отруїли мене скорпіонячою отрутою. І їм таки вдається мене наздогнати і прикласти до мене розлюченого скорпіона. Полишивши мене конати в пустелі за Вавілоном, вони єхидно хихотять і тікають у свої повні золота будинки. Та не втік старий слуга, що досі ховався – чорт його знає, де він ховався; він підбіг до мене і висмоктав усю отруту з моєї ноги. І помер, устигши тільки сказати, щоб ми пошвидше тікали в пустелю.

І от я, маленький хлопчик, що знає дорогу через пустелю, повертаюся до свого батька, який може підняти народ на великий похід.

Прокинувшись, я довго не могла втихомиритися, бо захекалась уві сні, пробираючись поміж єгипетської сторожі по палючому піску. Голова у мене заболіла з самого ранку. От що значить манія величі – подумати тільки, спасителька народу. Я пригадала, що сні про спасіння людства мені не снилися вже місяців з півтора, а між тим це найзвичайніший сюжет моїх снів. Очевидно, чогось мені вдень не вистачає, якихось подвигів, чи що. От візьму, звільнюся з газети і поїду в оце нещасне село нести культуру абощо. Та ні, я не звикла до сільського життя. Вірніше, відвикла від нього. Топити грубку, сидіти дві години на день без електрики, без комп'ютерів – ні, звиняйте.

День нерозбериякий **МАРГАРИТА І КАПЕЦ**

Наступного дня я повернулася в Київ. Чим ближче під'їжджала до столиці, тим легше ставало на душі. Київ, при всій своїй злочинності й загазованості, мені здався набагато безпечнішим і чистішим, ніж моє з дитинства улюблене село. Тим більше що на мій дзвінок уже чекає «каліф на годину», тобто кавалер на вечір.

Тепер треба швидко помитися, вдягнутися і вже їхати.

Ми зустрілися з Кирилом з метою їхати десь на «Маргариту». «Маргарита», мається на увазі коктейль, – текіла з гострим соусом, тільки зеленого кольору, і ще з чимось, по-моєму, з лимоном, густо замішана на кришеному льоду, – при такій температурі це просто спасіння, тим більше для людини, яка щойно повернулася з села в електричці й перебуває у стані легкого громадянського шоку. Але поки ми їхали, я зрозуміла, що страшенно хочу пити, хочу чогось прохолоджуючого. І зажадала пива. Тут стало зрозуміло, чому я майже ніколи не ходжу з усякими кавалерами в дорогі ресторани: бо починаю вимагати холодного пива раніше, ніж їм удається відкрити рот. Хоча, знову ж таки, я ж ресторанный критик. Чого я не бачила по ресторанах?

Від спеки та електрички з самого ранку знову болить голова. Притуляю пальці до скронь, намагаючись намацати больову точку і якось угамувати її. Кіріл уважно дивиться на мене й зображує на обличчі турботливу посмішку.

– Голова болит, бедная? Ты так делаешь каждый вечер, когда с работы выходишь. Ну, может, не каждый, но почти всегда, когда идешь на метро на Майдан.

– Ты що, слідкуєш, коли я ходжу на Майдан, а коли на Золоті ворота?

– Нет, специально не слежу, но часто вижу.

– ???

– А ты почитай адрес на моей визитке. Ты под окнами нашего офиса каждый день проходишь. А у нас стеклянные стены. Я иногда выскакиваю тогда с тобой поздороваться.

От, чорт, усе так просто, як я сама не здогадалась? Візитку ж можна було прочитати ще тиждень тому. А йому ж дуже хочеться, аби я ним цікавилася. А що я про нього знаю? Працює рекламистом і щось робив на фестивалі сім років тому. До речі, оце цікаво, гарний привід для розмови. Може, він любить музику, так про музику поговоримо.

СВАДЕБНЫЙ ПЕРЕЗВОН

24 часа в сутки

Звони сейчас.

**Если мечтаешь о спутнике жизни,
звони, и мы поможем тебе.**

Стоимость разговора 3,6 грн/мин. с НДС.

– А скажи, чим конкретно ти займався тоді на фестивалі? У конкурсі участі не брав, рекламу ніби теж не робив.

– Я тогда встречался с одной девушкой, которая принимала участие в фестивале, то есть я попросту отдыхал, можно сказать. Пил дешевый коньяк, ухаживал за ней, а она как раз тогда влюбилась в музыканта какого-то, а мне было все равно, – він сміється якимось своїм згадкам. – В общем, совершенно не по теме я там был, не то что ты. Ты так серьезно к себе относишься и своим песням, пела таким тихим голосом... В смысле я не говорю, что песни плохие – песни хорошие были у тебя. Я еще смотрел – такая маленькая девочка с такой большой концертной гитарой, и так старательно поет.

Це занадто правда про мою манеру виступати, щоб я могла слухати спокійно. По-перше, постійно з'ясовувалося, що моя маленька гітарка розладнана перед самим виступом, хоча я її наструювала десять хвилин тому. Доводилося гарячково зичити концертухи у здорових дядьків-бардів, які співають про Україну, і з цими бандурищами пертися на сцену. Перший же мій вихід узагалі був ознаменований тим, що я заплуталася в шнурі і перечепилася. Звісно, після такого напустиш серйозний вираз обличчя. Ні, не годжуся я до естрадно-

концертної діяльності. Там треба любити публіку, а я її не люблю, навіть якщо вона до мене доброзичливо ставиться.

– А чим ви займаєтеся у своїй агенції? Кого ведете з крупних фірм?

– Ну, кого... Всех ведем. Надоедает мне уже эта работа. Надоедает, совершенно определенно. Ни одного родного лица. Ты, часом, работу новую не ищешь?

Тут щось підленько задзвеніло.

– Шо, МОБІЛКА? – я страшно витріщила очі.

Кіріл поліз рукою до кишені, і дзвеніти перестало.

– Будильник купил новый, – пояснив. – С оригинальным звуком.

Бідолаха, ясно, що мобілка, змушений виправдовуватися. Сидить і не знає, що я вже зарахувала мобілку до ознак мужності.

– Кажеш, скляні стіни у вас в офісі... – переводжу розмову на інше. Мені подобається думка, що мене визирають вранці, коли я йду на роботу.

– Я бы даже не сказал, что я от тебя без ума, как можно подумать, – несподівано вирішив конкретизувати тему Кіріл. – Мне очень нравится с тобой видеться... ну, можно сформулировать примерно так: ты у меня – счастливая примета. Поэтому я тебя высматриваю: если ты идешь мимо нашего офиса – в этот день повезет, если кофе со мной выпьешь – вообще, считай, крупная удача подвалила. Я по жизни суеверный.

– Яку ж я, цікаво, можу удачу приносити? – питаю я.

– Тебя увидеть – уже удача, – туманно відповідає мій приятель і так широко й щиро посміхається, що мені залишається лише пити пиво.

– А я от хочу в Америку поїхати, – ділюся я наболілим після деякої мовчанки.

– Хоча – взагалі-то вже не дуже... Принаймні хотіла.

– Ну что, допила свое пиво? Теперь поехали прожигать жизнь.

– Прожигать? У мене не аж стільки грошей при собі, – кажу я (та і вдома їх немає, тих грошей – додаю подумки, та якби й були, мені було б їх шкода, тим більше, що ми домовилися мене пригощати, і це я просто кокетую).

– Я тебе одолжу, а потом ты мне не отдашь.

Мене влаштовує.

І от ми на таксі їдемо в якийсь ресторан на Подолі. Ресторан виявляється одноповерховою дерев'яною будівлею з більярдом, дартсом та ігровими автоматами. Ніколи так далеко від центру ще я не забрідала з малознайомими молодими людьми.

– Як тобі моя нова красива губна помада?

– Нравится.

– Давай-давай, кажи «дуже красиво», «офігенно».

– Яркая очень.

– Ну ясно, якій же їй бути. Це ж вечірня, я ж таки йшла на побачення з мужчиною!

– Не очень в этом разбираюсь. Если я хорошо знаю и люблю человека, мне без разницы, какая на нем помада. Человек-то один и тот же, чем не разрисуй.

Правильно мыслить. Аж занадто правильно. А так попсово одягається...

– Що, модне життя тебе не приваблює?

Кіріл кривиться:

– Давай он лучше в дартс поиграем.

Кидаємо стрілочки у мішень. Це дуже весело, і чим далі, тим веселіше. По дві «Маргарити» ми вже випили, нам уже море по коліно, тож починаємо вивчати меню – які ще є веселі коктейлі? Ось щось цікаве – називається В-52. Я так нещодавно обізвала відбілювач у своїй статті.

– Що ж це таке?

– О, это такое – трехслойное, и его надо пить из трубочки, ты поджигаешь верхний слой – а он из водки состоит, а там под низом че-то такое – ликер и еще что-то. И как выпиваешь его, такое чувствуешь... Просто непередаваемо. Не понимаю, как ты могла до сих пор его не попробовать. Это нужно немедленно исправить.

Нам весело й смішно. Такий класний хлопець цей Кіріл... Він як розслабився – зовсім, зовсім інша людина. І ось нам приносять по коктейлю В-52 і по дві трубочки. Я дістаю сірники і намагаюся підпалити коктейль – аякже, я ж крута і можу сама підпалити. Але це у мене не виходить, бо сірники гаснуть. Ми довго з цього сміємося. Офіціант підходить із довгими дерев'яними шпичаками, спеціально для підпалювання таких коктейлів. Нарешті коктейль горить, ми одним духом всмоктуємо у себе увесь його вміст, від чого у обох щоки страшенно роздуваються, бо коктейль міцний, і ковтнути його за раз неможливо. Ми дивимося одне на одного... і прискаємо сміхом, коктейль бризкає на стіл...

ВИАГРА

великолепный, моментально действующий препарат для восстановления потенции независимо от возраста и первопричины. Таблетки по **50** мг и **100** мг.

– А вот еще шикарный коктейль – «Секс зимой на пляже». Сейчас тебе закажем. Оо, это такой жизненно необходимый опыт... Гарсон! Два секса, пожалуйста. Какие? Зимой на пляже. Вот, посмотри. Думаешь, если он такой розовый, серебряной ленточкой перевязанный, так и безобидный? Ничего подобного. Ты его сейчас как выпьешь, и почувствуешь, что у тебя внутри бомба, и не просто бомба, а большая и опасная, очень необычная. Как рванет... Пей давай. О, молодец. Теперь считай до... скажем, двадцати семи или даже тридцати одного.

Проходить півхвилини, і я починаю розуміти, що вечір зараз набере барвистих-пребарвистих барв і забарвлень.

– Ну что, хорошо пошло? Сейчас гулять поедем. Поедем, например, в ночной клуб какой-нибудь. Вот хотя бы в Киевскую Русь. Гарсон, вызовите нам такси. Уже? Пойдем, дорогая, пойдем, там мы выпьем «Камикадзе» и понюхаем кокаину. И вообще проведем время на редкость целесообразно. Или лучше нет, поехали в новый пидарский клуб, там мы посмотрим мужской стриптиз, выпьем чего-нибудь тоже такого и тоже понюхаем кокаину. Или давай прошвырнемся по кабакам. Или нет, давай сейчас снимать проституток!

– Як «снимать»? Де ти їх знайдеш?

– Сейчас сама увидишь.

Ми сідаємо в таксі.

– Шеф, притормаживай на каждой остановке, где будут стоять девушки. Красавица, ты работаешь?

– Да, работаю, – скромно відповіла дівчина у чорних джинсах і з бузковою помадою на губах.

– А с девочками ты работаешь? Нет? Почему так – природа не позволяет? Ну, тогда поехали дальше. А вот эта, может, эту разведем? Тьфу, это пацан. А вон стайка резвится... Тоже пацаны. Ладно, шеф, едем на Шулявку.

Ми заходимо в новий пидарський клуб.

Молодой человек познакомится
с другом для дружбы.
Звонить утром.

– Мы требуем отдельного кабинета, – заявляє Кіріл з порогу. – Мы хотим там обсудить социально-политические проблемы. Хотя нет, как же мы тогда будем

смотреть стриптиз? Ну, сначала мы посидим за столиком, а потом мы хотим в кабинет.

Голубий красивый хлопчик вихиляється на підвищенні. Потім його змінює ще один, і ще один.

– Сейчас будем тебя ввергать в гнездо порока. Пойдем в мужской туалет, запремся там изнутри и будем нюхать кокаин.

Ідемо і замикаємось. Кіріл дістає із кишені маленьку срібну коробочку, відкриває її й дістає маленьку срібну ложечку.

– Ты первый раз, поэтому тебе мало, и будем делать дорогу. Смотри.

Він насилає білий порошок на маленьке кишенькове дзеркальце і розрівнює його п'ятдесятигривенною купюрою.

– Вообще-то, как всем известно, это соткой баксов надо делать, но у меня нет при себе. Смотри, осторожно вдыхаешь это одной ноздрей, а это – второй, а что останется, вотрешь в десну. Поняла? Давай!

Акуратно вдихаю наркотик, решту втираю в зуби. Ясна відразу німіють. Я вже досить п'яна. Здалеку – десь аж із-за отого хмарочоса – витікає срібна хвиля туману. Вона проходить через стіну підарського клубу і легко огортає нас, як пухнастим рушником після теплої ванни. Я втрачаю половину своєї ваги і щасливо посміхаюсь – ось, нарешті, й збудеться моя мрія – літати. Я полечу, полечу... Зараз піду танцювати і як підіймуся в повітря... Усі здивуються, але тут немає нічого дивного. Просто я давно хотіла полетіти, і кокаїн тут ні до чого. Огидний піссуар підарського туалету вплавляється у стіну. Тут я чую, що у двері гупають, і розумію, що гупають уже досить давно.

– Підари хочуть попісяти, – голосно, але досить нерозбірливо кажу я. – Нам треба їх впустити, ми не даємо людям попісяти.

– Не кричи, сейчас пойдём. Сейчас, как только я отпру дверь, это не займет много времени. О! Вот я и отпер дверь.

Ми стоїмо на порозі туалету, а перед нами стоять два підари. Я розумію, що треба виходити, і роблю крок. Ми виходимо пліч-о-пліч, підари дивляться на нас очима, гарними, як зірочки.

– Хлопці, – кажу я, – у вас такі гарні очі, як зірки. Вони, по-моєму, аж світяться.

Підари злякано застрибують удвох у туалет і защібаються на защібку. Я сміюся добрим-добрим сміхом. Мені чудово. Я напилася буйних коктейлів, зараз підемо танцювати між підарами, біля мене красивий хлопець – предмет заздрості усіх присутніх. Я люблю цих підарів, вони всі дуже добрі. Вони теж мене люблять. Я всіх люблю, і Кіріла.

– Кіріл, я тебе люблю.

– І я тебе люблю.

– Підемо танцювати.

– Мне не нравится эта музыка. Пойду попрошу, чтобы поставили другую.

Кіріл підходить до ді-джея. Клуб раптово засипають різкі металічні маленькі звуки, але голосні й ритмічні. На два великі звуки, розумію я, припадає три маленькі. Мене не глючить, просто усе набагато зрозуміліше. Сріблиста хвиля підіймає мене і несе, я кружляю по підлозі, неначе маленька дзига.

– Хочу кави, – раптом розумію я.

– Кофе мы тут пить не будем. Тут не кофе, а моча с сахаром. Вроде бы и эстеты, должны понимать в кофе.... А не понимают. Мы пойдем в другое место, к моим друзьям, через дорогу. У них есть такой отличный кофе, привезли прямо из Бразилии, и еще горячий...

Ми сміємося. Уже пізно, але я завжди можу поїхати додому на таксі, або й не поїхати зовсім. У мене вдома нікого немає, можу гуляти всю ніч. А ця ніч, як я зараз чудово розумію, триватиме цілу вічність. Це буде ніч чудес. Зараз прилетить Фея Бузку.

– Ты как любишь кофе?

– Я? Много люблю чтобы было.

– Много ароматного черного бразильского кофе. А почему арабика, раз он бразильский?

У друзів Кіріла гамірно й весело. Це величезна квартира, де чоловік вісім народу, всі щось п'ють з високих склянок, всі виглядають авангардно. У дівчат величезні чорні нафарбовані очі. А може, це мені тільки здається. Зараз станеться щось прекрасне, таке, про що я мріяла все життя.

Підлога пофарбована в оранжевий колір, на вікнах важкі сині портъери, на софі синє покривало. Так і треба жити, оце єдиний правильний інтер'єр.

Ми з Кірілом – у кожного чашка кави і якийсь черговий коктейль у руках – проходимо в маленьку кімнатку-курилку. Однією стіною ця кімнатка віділена від вітальні, і ця стіна – височенний до стелі акваріум, у якому плаває безліч барвистих риб, у тому числі – я одразу це помічаю – маленькі неончики. Друга стіна – це вікно з зеленим склом. Я теж хочу, щоб у мене була така курилка зі стінами-акваріумами.

У голові туман.

– У мене є до тебе одна маленька розмова, – говорить Кіріл. Чи він перейшов на українську, чи це мені просто вже сниться. – Нам потрібна така людина, як

ти. Скільки ти отримуєш на своїй роботі? Триста? Це ганебно. Нам потрібен копірайтер. Ти людина широкої ерудиції і прекрасно підходиш для цього. Скільки ти хочеш заробляти?

– Тисячу баксів, – кажу я і сміюся. – Або краще тисячу двісті.

Він також сміється.

– От і домовилися, так можемо зараз узгодити деякі деталі, а завтра вже на стару роботу не ходи, а приходь просто до мене на нову роботу.

– Я не зможу сьогодні узгоджувати! – кричу я і сміюся. – У мене в очах двоїться!

– Тоді нехай завтра, давай краще вип’ємо за чудесну майбутню співпрацю! – йому теж доводиться кричати, бо музика грає голосно. – Або ні, краще зараз ми зробимо інше!

І він лізе в кишеню по срібну табакерку.

...

Підбадьорившись, ми повертаємося до великої кімнати, де тим часом Кірілові друзі починають грати в карти. Це незвичайна гра. Кожен гравець видобуває зі спеціальної кишеньки в напоясній сумочці шкіряний футляр, звідки здобуває колоду пластикових карток різного розміру та кольору. Я знову починаю сумніватися, чи мені це все не сниться. Їх троє – двоє чоловіків і дівчина.

– Проїзний на метро, травень.

– Проїзний на усі види, червень.

– Проїзний на метро, квартальний.

– Гм... Телефонна картка на годину.

– Інтернет-картка, 30 баксів.

– Сім-карта, 50 баксів.

– Картка реєстрації, буль-тер’єр.

– Картка реєстрації, російська борза.

– Перепустка в Наукову бібліотеку.

– Членський квиток СДПУ (о).

– ISIC9.

– Driver’s License, штат Каліфорнія.

– Посвідчення дружинника ДНД.

– Дозвіл на пістолет Макарова.

– Дозвіл на «Стечкін».

– Ліцензія на відстріл рисей.

9 International Student Identification Card – студентський квиток міжнародного зразка.

Скидалося на те, що правила цієї гри чітко визначені, і цінність карт обумовлена наперед.

- Тимчасова перепустка на «1+1».
- Посвідчення ведучого «1+1».
- Диплом лауреата, «Слов'янський базар».
- Гран-прі, Сопотський фестиваль.
- Членський квиток Міжнародного ПЕН-клубу.
- Посвідчення майстра спорту міжнародного класу, фігурне катання.
- Перепустка в Національну космічну агенцію.
- Посвідчення податкового інспектора, Московський район.
- Перепустка в Монетний двір.
- Дозвіл на винесення цінностей з Нацбанку.

Деякі карточки, які, очевидно, гравець придбав нещодавно і які були новинкою в усталеному ході гри, детально розглядалися іншими гравцями. Судячи з усього, колоди формувалися кожним індивідуально, бо досі ніхто не поклав двох однакових карт.

- Акредитація на Каннський фестиваль.
- Акредитація на Haute Couture від Синдикату Високої Моді.
- Постійна тридцятивідсоткова знижка в магазинах «Британіка».
- Річний абонемент у «KievSportClub».
- Посвідчення арт-директора Saachi & Saachi.
- Посвідчення депутата Київради.
- Грін-карта.
- Дві грін-карти.
- Три грін-карти.
- Проїзний на метро, травень, Токіо.
- Картка члена клубу «Динамо».
- Ти що, лох?
- Тоді картка члена клубу «Гавана».
- Диплом, УКМА, політологія.
- Диплом, міжнародне право Шевченка.
- Аспірантське посвідчення, юрфак Шевченка.
- Студентський квиток, Гарвард, біохімія.
- Кандидатське посвідчення, історія України, Академія Наук.
- Кандидатське посвідчення, сходознавство.
- Диплом, Університет Торонто, гендерні студії.

– Посвідчення магістра, Університет Північного Лондона, соціальна психологія.
– Еее... Посвідчення викладача компаративістики, Інститут лінгвістики та права.

– Ну ти жучара! Акредитація на сесію Верховної Ради від «Дзеркала тижня».

– Посвідчення референта народного депутата.

– Стій! Він махлює. Тут не твоя фотографія.

– Ти що, крейзі? Як це не моя? Ось так подивись.

– А... ну добре... все одно попсове посвідчення. Перепустка в Адміністрацію Президента.

– Права на керування літаком.

– Золотий член клубу “Сінема”, Лондон.

Гра стала напруженою. Учасники стиснули губи, слова вилітали різко.

– Eurocard

– Mastercard.

– American Express.

– Maestro.

– Картка для голосування у Верховній Раді.

– Visa.

– Золота Visa.

– Платинова Visa.

– Паспорт громадянина Нідерландів.

– Вид на мешкання в Монако.

– Дозвіл заходити на жіночу половину Королівського шведського палацу.

– Посвідчення бронзового медаліста, Сеул, штовхання ядра.

– Посвідчення учасника Вудстоку.

– Посвідчення члена Нобелівського комітету.

Запала тиша, якщо не рахувати кислотних звуків з динаміків на стінах. Один із хлопців – вищий за іншого, схожий на якогось тенісиста, баченого мною недавно по телевізору – зітхнув і почав порпатися по кишенях. Порпався він довго, очевидно знаходячи у цьому смак. Його товариші нервувалися.

Врешті він дістав з нагрудної кишені, куди вже лазив разів зо два...

– Посвідчення Генерального Прокурора України.

Двоє інших переглянулися й почали ретельно вивчати картку. Проте доколупатися було ні до чого. Це було найсправжнісіньке посвідчення. З фотографією, прізвисьом, датою видачі. Всіхня карта була бита. Гру було скінчено.

День 16
ПЕРШИЙ ПОНЕДІЛОК НА ЦЬОМУ ТИЖНІ

Ще не відкривши очі, я відчула жахливу підозру: сьогодні мій іспит з англійської мови. Я-то знаю, що такі думки бувають спросоння, або це мені приснилося, але про всяк випадок вирішую зазирнути в календар. Тягнуся рукою до місця, де мають лежати окуляри, щоб розібрати цифри на стіні. Але окулярів немає. Я насилу розплющила очі, боком і обережно почала виходити з кімнати і йти до туалету. Дорогою з'ясувалося, що я все нормально бачу, бо на мені контактні лінзи. Погляд падає на мої голі ноги. Чорт забирай, що це на мені за футболка малинова. І чому мої ноги розписані зеленим маркером? На животі намальована зелена риба з трьома очима і рогом. На шиї намисто із сушених жолудів, від якого на шкірі залишилися вдавнені червоні плями. На стегні написано «Margarita». Невже я проляпалася, що так мене насправді звать?

Який жах, у Києві досі про це не знала жодна жива душа. Ненавиджу це ім'я. Аа, це, напевно, назву коктейлю тут написано. Ми ж пили його учора, з нього все починалося. «Яка ж ти досі дурна, Маргарито, чи то Марино!» – кажу я собі. Судячи з того, що я нічого не пам'ятаю, вчора я десь влаштувала балаган. Я завжди, коли нап'юся, влаштовую людям цирк. Можу навіть, пробачте на слові, трахнути когось. Щоправда, такого зі мною вже дуже давно не траплялося. Але я пам'ятаю, що вчора було якесь неподобство, і розмова точилася про щось цікаве й непристойне. Є одна можливість перевірити, чи я не займалася блудом. Я завжди залишаю трахнутому на згадку долар. Висипаю вміст зі своєї сумки – долар на місці, але пропало п'ять французьких франків, що валялися ще з минулого року. Ситуація нітрохи не спростилася. Чим же я займалася вчора, що залишила на згадку п'ять франків? Якими міркуваннями керувалася? Зараз уже не можна встановити... і, здається, я вчора ще з кимось знайомилася. Хоч би люди мене не запам'ятали.

І тут під руку мені потрапляє календарик. Йооо! Таки точно сьогодні вже шістнадцяте, а не п'ятнадцяте! Мій іспит! Яке щастя, що ще до нього сорок хвилин... Зі мною буває, що я плутаю дати і дні.

Я моментально вдяглася, швидко вмила обличчя, розкреслене чорними стрілочками і, хряснувши за собою дверима, побігла ловити таксі.

Дорогою в мені наростало роздратування. Якого хріна? Якого хріна оце треба було мене поїти, а потім – взагалі невідомо що. Давати мені нюхати це лайно, Боже, який жах. Дуже дивно, що немає похмілля, напевно, я щось таке вчора

випила, якісь ліки. Я усвідомлювала, що це несправедливо по відношенню до мого вчорашнього супутника, але водночас якось стало зрозуміло, що наша зустріч взагалі з початку до кінця була помилкою. Немає жодної причини, чому я витрачаю на нього час, а він на мене гроші і чуйства. Це нікому не потрібно. Але цікаво – чому ж я йому залишила п'ять франків?.. Що ж я з ним таке зробила?

Через три години, вже склавши іспит, я сиділа на бордюрі у парку із пляшкою кока-коли, і справжнісіньке дитяче щастя світилося в моїй усмішці. Я й не мріяла набрати такий високий бал. На роботу подзвонила і сказала, що в мене болить голова і мене не буде. Мабуть, вперше за всі часи, коли я використовувала цю відмовку, у мене голова насправді не боліла.

Треба піти додому, прийняти ванну і поспати. Або краще зустрітися з друзями і випити з ними холодненького пивка з нагоди такого чудесного складення страшного іспиту TOEFL. І от я витягла телефонну картку (яка викликала в мене якісь туманні згадки, але я не могла ніяк зловити тоненьку ниточку асоціації і врешті облишила цю справу) з кишеньки для мобільного телефона (аякже, в мене модна сумка, в ній є така кишенька), набачила телефон-автомат і почала по черзі повідомляти своїм друзям, що в мене є чим їх напоїти. Принаймні є на що. І говорити їм усім, щоб негайно приходили на Майдан Незалежності, і там біля архангела – як його, Гавриїла ж? вилетіло з голови, – шукали першу столицю Української РСР місто Харків. Чому Харків – тому, що я один час хотіла вступати на астрономічне відділення фізико-математичного факультету Харківського університету, щоб мати змогу тусуватися з харківськими панками. Мені зараз смішно про це згадувати, але в пам'ять про ті часи я постійно заводжу собі знайомих із Харкова. Смішно тому, що зараз я собі не уявляю, як можна оперувати такими поняттями, як паралакс і наднизькі температури, а колись я збиралася присвятити цьому життю. Яка б я була нещасна зараз десь у Забурбелівській метеорологічній обсерваторії, маючи одну-єдину спеціальність астронома і протусувавшись п'ять років із харківськими панками!

День 16 **КРИЛЬЦЯ НАДІЇ**

Сьогодні мені снилася громадянська війна, де я, як завжди, на коні з шаблоюкою когось рубала і колола. Прокинувшись, я трохи не завилала від болю. Про роботу не може й бути мови. У мене критичний день. Настільки критичний, що краще до мене

не підходити. Мене нудить. У мене страшенно болить живіт. Мама, як же мені погано. За що мені така кара, ой, як же мені боляче, будь воно все прокляте.

Невідкладна медична допомога

МЕДЕЯ

Комплексне обстеження

Консультації фахівців

Зняття алкогольної інтоксикації

Невідкладна допомога (запой)

Неврологічне лікування

Дітям знижка 20%

Доповзаю до кухні, п'ю з перервами у десять хвилин: дві таблетки солпадеїну, таблетку аналгіну, таблетку спазмалгіну, потім ще таблетку ношпи. Усіх ненавиджу. Нічого не допомагає. Врешті набираю у грілку льоду, лягаю під ковдру і кладу собі на живіт холодний компрес. Здається, відпускає. Але тут же почали цокотіти зуби – холодно лежати з кригою на животі. Я накрилася ще однією ковдрою.

Поступово голова почала дуріти від усіх випитих ліків. Із зусиллям я накрилася ще одним покривалом і нарешті заснула. Коли через дві години прокинулася, в голові був іще густий туман, але живіт нібито вже переболів. По телевізору, на всіх трьох каналах – рекламні паузи. І, уявляєте, на всіх трьох іде реклама прокладок. Така стрибуча коза задирає ноги до стелі і після цього запевняє всіх, що у неї місячні, але це не заважає рок-н-ролу, бо на ній прокладка. Нахабна брехня мене роздратувала. Жоден ідіот не стане танцювати рок-н-рол з прокладкою, коли є тампакси, це по-перше; а по-друге, я тут не можу з ліжка встати, а вона стрибає, коза. Скажете, не бісить на таке дивитися?

З цього приводу у мене виникла ідея написати статтю. Я пішла у ванну, набрала в неї води, поставила поруч табуретку, на яку примостила комп'ютер, залізла у літєпло і почала викладати логічний ряд:

НА КРИЛЬЦЯХ НАДІЇ

З часів античності ідея крил стала набагато демократичнішою. Те, що було раніше прерогативою Дедала з Ікаром, зараз може задосить мати кожна жінка три дні на місяць. А за бажання – й цілих тридцять. Так, це вони, крильця гігієнічних прокладок. На них прилітає довгожданий період, а потім, укінець нас змучивши, на них же і відлітає.

Деякі недоброзичливці – не будемо тикати пальцями, скажемо просто, що це не жінки – стверджують, що прокладки всі однакові. Але це зовсім не так.

Навіть без заглиблення у внутрішню сутність можна помітити, що між ними існує різниця в дизайні. Якщо ви знаєте, як важливо добре виглядати, навіть якщо ніхто не дивиться, ви оціните усе розмаїття сучасного ринку прокладок. Вибирати можна з:

- квіточок;
- стільничоподібних дірочок;
- ромбиків;
- кружечків;
- барельєфних рослинних орнаментів;
- наждакоподібних целюлозних поверхонь;

і таке інше. Колірна гама також різноманітна. Можна надати перевагу класичному білому чи ніжним пастельним тонам, але можна спробувати і строгі ділові чорні та стильні клубні сині. Щоправда, їх доведеться майструвати власноручно – промисловість не встигає за модою.

Але – дизайн дизайном, а функції – функціями. Прокладки повинні, майже як міліція:

- вбирати;
- не пропускати;
- тримати;
- не заважати.

На наш превеликий жаль, на рекламу не можна повністю покластися при виборі надійних прокладок. Тому рекомендуємо перевіряти їх на вошивість (у переносному значенні) лабораторним методом. Купіть по одному примірнику марки, що вас зацікавила, принесіть усе додому, рівенько розкладіть на попередньо застеленому клейонкою столі і починайте наливати на прокладки розбавлену синьку. Якщо ви схильні до театральних ефектів, найстійкішу прокладку можете покласти в конверт і написати першу-ліпшу адресу, яка спаде на думку, – ну хоча б Київ-1, Хрещатик-26. Добре запам'ятавши назву фірми-виробника прокладки, що вам сподобалася, ретельно приберіть експериментальне обладнання.

А тепер – трохи про ноу-хау. Багатьох наших співвітчизників вражало таке вузьке використання такої унікальної речі. І дійсно, прокладка може послугувати людині набагато ефективніше, якщо застосувати краплинку уяви. Один мій приятель, у якого були проблеми з лінню, здогадався наклеювати одноденні прокладки на устілки в кросівках, що дозволило йому різко скоротити кількість брудних шкарпеток. Крильця, що ними так зручно закріплювати прокладки у взутті, виконують додаткову функцію супінатора. Господиням на замітку: прокладками добре протирати поліровані меблі, а також мити дзеркала і скло. Комп'ютерщики з задоволенням змахуватимуть ними пилку з монітора. Змоченими в чаї чи спирті прокладками добре робити компресики на стомлені очі наприкінці трудового дня, або на горло у випадку ангіни, або просто на лоб від головного болю. Жорстку табуретку на кухні можна зробити м'якшою, заклеївши прокладками. Ними ж зручно заклеювати вікна на зиму і взагалі утеплювати приміщення – прокладка – один із найгірших провідників тепла. Якщо сувора пурга

захопила вас зненацька – не лякайтесь, ваш верхній одяг можна швидко ущільнити тими ж прокладками.

Якщо у домі росте цуценя, прокладку можна використати як памперс. Загалом, способів використання цього унікального виробу безліч. Але фахівці сходяться в одному: менструації – не час для експериментів. Підіть в аптеку й купіть собі тампони. Навіть якщо у них геть немає крилець.

Поки я це писала, мені полегшало остаточно. Може, продати цю статтю «Тампаксу»? Та ні, навряд чи вони таке куплять.

День 18

МАНЯ ДОПОМАГАЄ ВАНІ

Тільки-но я сьогодні дісталася на роботу і зробила собі чашку кави, аби запити нею таблетку цитрамону, як мені подзвонив приятель – журналіст україномовного тижневика, в якому пишеться про все підряд і за що попало.

– Маню, мені треба терміново на два дні поїхати у відрядження, а тут здавати шпальту. Ти не могла б мені увечері допомогти написати одну маленьку статечку? Я тобі дам усі матеріали, все розкажу, але допоможи, бо мені нікого більше попросити.

Оскільки я людина добра, а там, де три статті, – там і чотири статті, я погодилася. А поки що, залізни в Інтернет, украла кілька інформацій собі на колонку культурних новин, потеревенила з інтернетівськими неробами, до яких я себе (безпідставно) не зараховую. Потім нам принесли обід; варена картопля з натяком на присутність м'яса нагадала мені про те, що треба ж дописати статтю про мексиканський ресторан. Отож я ще дописала трошки лабуди, потім віднесла цю статтю літредактору, забрала її вже з правками, майже всі ці правки, крім двох описок, проігнорувала і пішла на зустріч із своїм приятелем Іваном, якому так терміново була потрібна стаття. Оскільки дома працювати не хотілося, а на роботі займатися халтурою якось не годиться, я вирішила піти до Івана в редакцію тижневика і попрацювати там, разом познайомившись із новими людьми.

Іванова редакція виглядала зовсім інакше, ніж наша. Величезна кімната, заставлена комп'ютерами; за кожним комп'ютером сидить людина і зосереджено щось робить. Якщо придивитися ближче, ставало помітно, що половина із них грається в комп'ютерні іграшки, а дехто дивиться порнографію в Інтернеті. Іванів редактор відділу подивився на мене із здивуванням, коли я заявила, що

прийшла до них писати статтю, але знайшов мені вільну машину і дозволив за неї сісти. Я зрозуміла, що ні з ким тут особливо не познайомлюсь, і вже почала шкодувати, що не пішла писати додому. Проте раз уже прийшла, треба триматися до кінця. Я витягла Іванові нотатки і почала:

Долар як зброя дальнього прицілу

Зараз буває смішно згадувати «нищівну сатиру» радянських карикатуристів, на чиїх малюнках Америка зображувалася у вигляді худого загребутого капіталіста з мішком доларів за спиною, який постійно намагався що-небудь загарбати чи пронюхати. Зараз ми віримо, що люди по той бік океану хочуть усьому світові добра і щедрою рукою розсилають українцям і зimbabweйцям кредити, аби ми могли коли-небудь стати такими, як вони. Проте істина, як завжди, посередині.

Нещодавно французька газета «Монд» опублікувала серію статей, у яких було детально описано новітню шпигунську систему «Ешелон», що нині досить широко використовується у США. Ця система, винайдена у 1998 році, відпочатково призначалася для захисту національної безпеки та для боротьби з тероризмом – принаймні, так офіційно стверджувалося. Та, за останніми даними, зараз за її допомогою США займається економічним шпигунством. Система дозволяє дізнаватися змісти чужих факсових повідомлень, електронних листів, телефонних розмов незалежно від місця, де вони ведуться. Уся планета потенційно втратила право на таємницю. Принаймні два мільярди приватних повідомлень за день система може легко перехопити.

Окрім цілком очевидних моральних проблем, що їх породжує використання такого потужного засобу лізти не у свої справи, вже існують і економічні. Деякі європейські фірми понесли збитки, що оцінюються мільярдами доларів, через зірвані контракти, перехоплені заокеанськими заповідливими колегами.

Французька газета, описуючи страхіття американського інформаційного проникнення, не забула вщипнути і своїх давніх сусідів та суперників – Велику Британію. Альбїон, за словами «Монд», також не від того, аби покопирсатися у фінансових таємницях єдиної Європи, і завдяки своєму становищу особливого партнера США він має таку можливість.

Євросоюз, звісно, така ситуація не влаштовує. Проте стосовно шпигунської системи він має намір лише посилити засоби безпеки в телекомунікаціях, не роблячи різких заяв.

А от ВТО (Всесвітня Торгова Організація) не зупинилася на півдорозі. Транснаціональні корпорації також ображені діяльністю США, щоправда, не шпигунством, а... приховуванням податків. ВТО засвідчило США вимогу: Штати мають покінчити з системою, яка дозволяє американським корпораціям ховати свої прибутки від оподаткування на Карибських островах. Тут також оперували конкретними цифрами: тільки за 1998 рік компанія «Боїнг Ко.» недоплатила податків на 130 млн

доларів, таким чином отримавши перевагу над європейською «Ейрбас Індастрі». ВТО не обмежилося попередженням чи проханням: було подано позов до міжнародного суду в Брюсселі з вимогою визнати незаконною цю «економію» США на податках. США програло цей процес, так само як і апеляцію.

За твердженням Євросоюзу, якби американським компаніям не завадили, за наступні п'ять років ті недодали б податків на 17 млрд доларів.

Часом, що не кажіть про вузьку спеціалізацію, приємно буває розім'ятися на якихось інших темах, побачити, що ще не заскоруз мозок від критикування столичних ресторанів та загрянйшого світського життя.

І от я нарешті дісталася додому, повечеряла борщем, повалялася у ванні і лягла спати. І мені приснився сон.

Снилося мені, що я лежу на канапі перед телевізором, по якому показують маленького чоловічка з бородою, в старовинному ковпаку і з різнобарвною парасолькою. І цей чоловічок говорить з екрана, звертаючись тільки до мене:

– А тепер, Маню, я розповім тобі на ніч казку про одну дівчинку.

Проте спочатку передісторія. Колись у дуже давні часи, якщо чоловіку потрібна була сокира, він брав вівцю і йшов на базар. Там він міняв вівцю на сокиру. Коваль, який викував цю сокиру, міняв ту ж саму вівцю на мішок борошна. Мірошник, який змолв це борошно, міняв ту ж саму вівцю на сувій полотна. Ткаля, яка виткала це полотно... і так до безкінечності. Ясно, що це було страшенно незручно, бо на базар треба було пхатися з отарою овець, причому по дорозі годувати їх, поїти... і ось добра фея підказала людям: візьміть такий собі папірець, пофарбуйте його в зелений колір, назвіть доларом і домовтеся, що він коштує, скажімо, одну вівцю. Чи там десятю частину вівці. Вам буде куди зручніше: долар не здохне по дорозі, його не треба годувати сіном, він ще вас і сам нагодує. Тоді люди зраділи і сказали їй: «О, супер, це ж так просто, а ми й не додумалися». Але незабаром над землею пролітала тусовка злих тролів, і задавила їх жаба. Найголовніший і найстрашніший троль сказав: «Давайте зробимо так, щоб люди, раз їм так тепер зручно і не треба валандатися з вівцями, були приречені навіки возитися з цими папірцями, і хай тепер усі їхні думки тільки й будуть про капусту, або ж лаванду, яку ще дехто називає баблом». Тролям похавалася така думка, і тоді вони знайшли найбільший і найзеленіший у світі долар, подерли його на дрібненькі-дрібненькі клаптики, піднялися високо над землею – я думаю, десь над Атлантичним океаном, – і найголовніший троль жбурнув ці клаптики униз. І кому в гаманець потрапляв

клаптик того долара, той навіки втрачав спокій і сон, розучувався радіти життю і починав шукати інші клаптики великого долара, розсипаного злим тролем по світу.

А тепер, власне, сама історія.

Жила-була на світі одна дівчинка; звали її Маргарита Клімова, а називали її всі то Маша, то Марина, то взагалі Маруся. І був у неї друг, звали його... ну, це не має значення, як його звали. Просто от був у неї друг, і дуже давно, ще з першого курсу. І вони любили одне одного, як брат і сестра. Ні, навіть більше, ніж брат і сестра. І всі навколо заздрили їм, що вони можуть так любити одне одного. І він дарував їй нарвані на клумбі біля університету квіти, а вона приносила йому солоні горішки і шоколадні цукерки. Ну, припустімо, цукерки вона приносила ще в дитсадочку Руслану Реутову – отому капловухому, – але тут усе було насправді.

Вона ходила на пари, після пар вона ходила на роботу, де їй платили мало, як і належить у суспільстві недорозвинутого капіталізму. А він теж ходив на пари, але після пар він просто гуляв з друзями по Києву, купував у бабусь у підземних переходах яблука, читав книжки з історії України та з давньогрецької мови. А жили вони обоє в гуртожитку – та втім, що я тобі розкажу. І кімнати їхні були з маленькими балкончиками, і ці балкончики торкалися одне одного, тому вони могли вийти попити разом чаю не в коридор і не в загальну кухню, а на балкон, де у неї у великій дерев'яній кадці росла цибуля і петрушка, а у нього – насіяні по приколу ще на першому курсі чорнобривці.

Одного дня Марина знайшла собі нову роботу. Там їй обіцяли платити набагато більше і доручати набагато важливіші справи, і вона зраділа, що купить собі нову сукню на зарплату. І коли їй дали першу велику зарплату, запросила вона в гості своїх друзів, і нажерлася з ними горілки з томатним соком. А коли вранці прокинулася, з відчутного, до речі, бодуна, щось кольнуло її в серце. «Треба менше пити», – подумала вона і дала собі слово перестати пиячити в гуртожитку, а натомість зайнятися справою, наприклад, самовдосконаленням. Заодно вона подумала, що треба швиденько найняти собі недорогу квартиру, бо в цьому борделі, де кожен до тебе може вломитися і кожному треба приділяти увагу, вона залишатися більше не може. Перед нею відкриваються широкі можливості: нова робота – це тільки перший крок. Хто шукає, той знаходить; чому б не захотіти від життя більшого, ніж просто тупе безцільне існування в гуртожитку і ходіння на пари з української літератури, яка геть нікому в світі не

потрібна? Отак вирішивши, Маргарита пішла на балкон, повисмикувала з кадки всю цибулю і петрушку, зробила салат, з'їла його і пішла наймати собі квартиру.

Так от, перебралася вона на нову квартиру, а її друг залишився в гуртожитку. Що ж, така доля, подумала вона; хто не вміє працювати і добиватися мети, той нехай і далі сидить по вуха у гуртожитських реаліях. Маргарита познайомилася з зовсім іншими людьми – гарно вбраними, багатими; у них усіх була мета в житті, і вони її досягали. Часом цілими тижнями вона не бачила свого друга, з яким колись вони любили одне одного, як брат і сестра. Що думав він сам, сидючи в гуртожитку на іншому краю міста, ми з тобою ніколи не дізнаємося. Але можемо здогадатися, що він шкодував за часами, коли Маргариті в гаманець, а звідти і в серце ще не потрапив із першою платнею в іноземній фірмі шматочок великого долара. Ми з тобою не знаємо, чи пішов би він босоніж за своєю коханою, щоб повернути її з нескінченної гонитви за рештою зелених клаптиків. Не думаю. Очевидно, він вирішив, що вона його більше не любить. Хоча часом, ночами, коли припиняли дзвеніти телефони, дзижчати факси і клацати комп'ютерні клавіатури, вона загорталася в ковдру і думала, що життя живеться якось по-дурному. Врешті, щоб більше не витратити дорогоцінне життя по-дурному, вона забрала свого друга до себе жити, і нібито непогано вони почали жити, та як ніби постійно бігли в різні боки: вона – за доларом, а він – просто так, то граючи в футбол, то просто гуляючи із друзями.

Між тим Маргарита підписала досить вигідний контракт зі своїми роботодавцями, хоча й на маленький термін. Але коли Маргарита потрапила б до американського університету і навчилася б там усім американським премудрошам, вона отримала б який завгодно контракт – хоч довічний у якості кореспондента Financial Times – і мобільний телефон на додачу. Хоча не далі як позапозавчора одного чувака, який хотів платити їй шалені бабки, вона по п'яні послала на хер.

Тут дідусь у телевізорі підвівся зі свого крісла, нахилився до мене і сказав прямо в вухо:

– І що ти після цього хочеш сказати – ти кинеш коханого, Київ, маму і десь попахнешся за кордон?

Він відступив на крок, відкрив різнокольорову парасольку і додав:

– Ну, бувай здорова. Ось така тобі на сьогодні казка, а мені – бубликів в'язка.

Далі до ранку я спала без снів, тільки іноді, прокидаючись, чула сонне дихання Саші поруч.

Вранці, прокинувшись, я образилася на старого хрича, котрий мені снився. Невже я так уже сильно гонюся за долларом? Ну, справді, я не любила гуртожиток і не розуміла людей, які готові були там прожити все життя. То що? Мені потрібні були всього-на-всього нормальні умови: вода, щоб помитися, плита і холодильник, щоб приготувати страву, вешті, унітаз, на який можна сісти. Так, я люблю спокій, щоб гості приходили, коли їх запрошуєш. Що це за панібратство – о пів на шосту ранку позичати руб п'ятдесят на пиво, бо сп'яніння уже плавно перейшло в бодун? Ну, люблю, коли є за що жити. Чому я повинна жерти макарони, коли мені хочеться авокадо з креветками? І тим сильніше я ображалася на старигана, що він був створений моєю власною уявою уві сні й говорив моїми власними словами.

Ні, це ж треба такому привертися – шматочок зеленого долара... Це несправедливо. Я не така. Я біла й пухнаста.

Я швидко одяглася і вийшла із квартири.

День 18

Я ЗАЛИШАЮ ЩЕ ПІВКОРОЛІВСТВА

Ми зі співробітниками п'ємо пиво в редакції. Розмова точиться про всілякого виду лазні, хто в яких був і які кращі. Після череди смішних і не дуже анекдотів про лазню художник Ваня каже:

– А вот у меня был такой случай. Ко мне друзья голландцы приезжали...

– Те, которые снимали про негров? – з'ясовуємо ми.

– Ну да. Они хотели попасть в русскую баню, говорят – о, рашн баня, это кул, мы хотим побывать. А у меня че-то и настроения не было в баню ходить – но они меня уговорили, и пошли мы в эту баню на Левый берег, ну, ты знаешь в какую, – повернувся він до свого колеги.

– Ооо... Это знатная баня, – погодився той.

– Был будний день, когда мы пошли. А там, оказывается, по будням бесплатно для пенсионеров и ветеранов. Заходим туда – и голландцы так и офигели. После этой ихней голландской стерильности... Посетители все старые, без рук, без ног, седые, ветераны, дым столбом, матюгаются по-черному, пиво пьют с водкой. А самый классный кадр сидит на верхней полке – такой именно завсегдатай, сухой, в татуировках, без одной руки. Настоящий банщик, и в шапочке к тому же. Насмотрелись эти голландцы такого – в шоке были. Потом они мне сказали: «А у нас голубые в баню ходят...». Я потом с этими кадрами еще в Одессу ездил

кино снимать, документалку про бездомных детей. Маша, ты такого никогда тут не видела и не увидишь. В Одессе совершенно другие масштабы. Там живут целые улицы бомжей в домах под снос. Стекла выбиты, все давно отключено, а люди живут. Дети эти страшные. Голландцы говорили, что были везде уже, везде снимали про бездомных детей – и в Зимбабве, и в Сомали, но такого, говорили, нигде не было. Там свой какой-то колорит они наблюдали. А тут боялись руку вынуть из кармана с кошельком. Да, в Одессе бомжей видимо-невидимо.

Вчора я відбила носик у заварного чайничка. Тепер доведеться сходити купити новий. Я вийшла і за двадцять хвилин була на Андріївському узвозі, де вже не стояли приватні торгівці, зате ще працювали магазини. Тут мені у віці впав мангал із шашликами, і, легко, без докорів сумління забувши про чайник, я подалася по шашлик.

День останній ВІН ЖЕ ДЕНЬ ПЕРШИЙ

Сьогодні я брала інтерв'ю у американського художника. Це шалено популярний в Америці росіянин – він емігрував туди десять років тому. Тепер він привіз свою виставку до України і повезе її до Росії – йому цікаво, як до його творчості поставляться співвітчизники, у яких немає грошей, щоб це все купити. Його картини – це руская зима з сніжними бабами, церквушки, Собор Василія Блаженного, лошади; все це – золотом, вохрою, лазуррю і карміном. Але, незважаючи на банальні сюжети (тут тільки не вистачає барила ікри і відра водки, подумала я), картини мені сподобалися. Вони нагадували дитинство, вони були щирі і усміхнені. В кутку однієї з них сидів кіт. Це були портрети тієї країни, де все блищить і сяє чарівним сяйвом, як у старих радянських новорічних дитячих фільмах-казках, і де кожен живий і неживий предмет може запросто перетворитися на принцесу. Художник сильно запізнився, і в мене було досить часу, щоб добре роздивитися його феєричні лубки.

Ми говорили в ресторані, де ще, крім мене, було кілька журналістів. Але я йому сподобалася, а решта – ні. Тому він захотів дати інтерв'ю спочатку мені, а потім усім іншим – гуртом. Він безперестанку пив водку, яку йому послужливо і чемно підливав араб-менеджер, який сам, втім, не пив, і курив сигарети, за якими так само чемно збігав той же араб, голосно сміявся і розповідав, як він

продає картини, з яким захватом американці їх купують, поступово напиваючись, усе сильніше матюкався, явно кайфуючи від цього, і благодушно позирав на чотирьох журналістів, що сиділи за столом напроти нас із ним. Журналісти також залюбки пили водку. Вони були із якихось малознайомих мені видань, їх цікавили переважно питання вартості картин і що він робить із грошима, коли їх заробить. Я, за що й отримала схильність митця, поведилася чесніше: всі питання, які прозвучали з моїх вуст, стосувалися творчості. Не моя провина, що художник, відповідаючи на них, дуже швидко зводив розмову на успіх і гроші. Проблеми душевного польоту йому явно не хотілося обговорювати.

І зараз мені треба розшифрувати касету з записом. Мені не дуже хочеться це робити. Але я вдягаю навушники і...

– Давай знаешь что, мы сейчас посидим отдельно, пока все принесут. Если не хватит – потом еще напишем. Я не хочу повторяться, потому что я вам расскажу – а он у себя напишет. Я в принципе знаете что – в доме, где я жил, было очень много икон. Куда мы не переезжали, обязательно было три иконы: Святой Георгий, Троица и Мадонна с Младенцем. Они у меня трансформированы, и вот насколько непопулярны иконы в Америке, но в моем стиле американцы воспринимают их легко. Люди, которые приехали со всего мира, с Минска, с Киева, с Мюнхена, и те успехи, которые у меня есть в Соединенных Штатах, мои работы имеют положительную энергию. Классическая икона – она немного к земле, а мои иконы имеют трансформацию. Технически даже у меня своя техника, отношение золота к красному, зеленому, пропорции. Проживя в Нью-Йорке много лет, я не понимал, как американцы не знают даже слова «икона». Целый класс культуры исчезает, пропадает для среднего класса, для коллекторов. И поскольку у меня 57 галерей, я начал делать икону со своей стилистикой, с трансформацией, которая очень популярна, между классической иконой и не американским искусством, а тем, что необходимо, на мой взгляд, внедрить в русское искусство. Американцы мало знают о русских и русской культуре. Обычные американцы знают Барышникова, знают Большой, балет, водка, икра. И я счастлив, что меня сейчас знают американцы на рынке, может быть, за счет рекламы, которая на обложках журналов выходит. Там мой ландскейп, зима. Сегодня у меня галереи по всему миру, и я не могу постоянно говорить, что ай эм рашн, рашн, рашн. И тем не менее русского во мне присутствует не меньше, чем пятьдесят процентов. Даже когда я делаю Индонезию, Таиланд, они чувствуют, что это русский художник. Я хорошо там

покупаюсь, потому что они знают, что хотя я из Америки, я русско-украинский художник. Я прожил двадцать лет в Одессе, и, конечно, впитал колорит и так далее, но я интернациональный художник. Если ты саксесфул, ты должен иметь то, что тебя отличает от других художников. Я не люблю снобов, с претензиями. У меня ничего умного, у меня простые композиции для открытых людей. Глубоких, но открытых. Буржуазность в моих работах, золото – это для того, чтобы быть замеченным. Я очень люблю рисовать котов. Коты – это лак, коты приносят лак. Это удача. Техника, которую я придумал... Американский рынок – он очень сложный. Я быстро понял, что если я буду работать, как многие русские художники или украинские, никакого внимания вообще не будет. Я считаю, что русские художники очень талантливые, которые приезжают в Америку. Но их ошибка в том, что они несут с собой негативную энергию. Для американцев это кажется очень похожим, серятина-говнятина. Американцы не любят негативную энергию, они устали от холодной войны. Фильмы они могут посмотреть – фильм идет час, два, три часа, но депрессивное произведение искусства они не хотят вешать в свою спальню. А мои работы с удовольствием вешают и еще покупают больше работ. Я взял за основу ностальгия по России, но это моя трансформация. Византийское искусство немножко, трансформация. Такие пласты даже языческие. У меня все трансформация. Мы пьем за знакомство с потрясающ... изум... в жизни ничего второй раз не бывает, мы живем набело. Пиздец.

(У диктофоні – скрегіт ножа по тарілці, чути, як у склянку наливається горілка).

Американские интервью я даю пятьдесят процентов по телефону, я никогда не вижу журналистов, которые пишут всю эту хуйню. Берут какую-нибудь мою книгу и пишут – в Белом доме работал, с принцем Чарльзом у него была выставка – там у него ничего не купили, а мои все купили. В Америке скандал боятся, только делают скандал если он даст деньги. Помню одно парти, мне моя подружка говорит, – знаете, Вупи Голдберг? – говорит, пошли в клуб «69», там будет необычное парти, геи, лесбиянки, и будет Мадонна, сука эта, – она ее так называет, – и костюмы семнадцатого столетия, интересно очень. Я опоздал, и мы еле туда вошли. Я был в листе, они меня знали, а ей сказали: «Вы не в листе». А мне сказали: «Мы вас знаем, вы водку делаете». А там если ты не в листе, то давай хоть миллион – не пускают. Она достала даже грудь свою показала, чтобы зайти только туда. Я показал другое место. Стоит там группа, такие ребята с наколками. Они слышат, что у меня акцент, и спрашивают: вэр ар ю фром?

Откуда ты? Я говорю – из России. Они меня спрашивают: а ты трахался с медведями?

Поступово мені це все набридло, і я пішла на роботу. Художник подарував мені товстий каталог зі своїми роботами, і засовування мною цього каталога в сумку супроводжувалося заздрісними поглядами моїх колег, бо араб сказав, що каталог останній. Вже на роботі я витягла каталог і почала роздивлятися. Картини на сторінках книги втратили майже всю свою красу і привабливість. Замість феєричної зими з казковою сніговою бабою залишилася тільки сиза хмарка і три білуватих кулі з жовтою морквою. Мені стало дуже шкода художника. Коли я вже прощалася, і він на секунду замовк, його обличчя нагадало мені старий, знову ж таки, мультик про клоуна, що закохався у балерину і сумує, бо знає, що його мрія ніколи в світі, ніколи не здійсниться, fucking shit. На форзаці каталога я знаходжу трансформованого кота, намальованого художником для мене золотим фломастером і підписаного: «Fog Luck». Я вдячна йому за цього кота. Він справді виявив до мене приязнь, хоча це зовсім не обіцяло йому жодної фінансової вигоди. Завтра він поїде до Нью-Йорка і намалює там ще двісті-триста церквей і лошадей.

Уявити тільки – всесвітньовідомий художник, мільйонер, а у мене таке відчуття, ніби я понайомилася з безнадійно хворим, і тепер намагаюся відгадати, який він був раніше, яким знали його рідні в молодості, при здоров'ї. Йому так хотілося справжнього всесвітнього успіху, він повністю переписав себе, намалював собі нове обличчя, і врешті здобув увесь світ, а тепер страждає, бо ніяк не може збагнути, що ж він такого втратив.

Ну, гуд бай, Америка, кажу я і закриваю каталог. Робочий день давно скінчився, час іти додому.

Удома в поштовій скриньці знаходжу довгий білий конверт. Тупо дивлюся на нього. Конверт із фонду, до якого я подавала запит на грант. Врешті конверт розірвано, і з нього випадає білий складений утричі листок. На листку значиться:

Congratulations!

Dear Ms Marusya Pohribna!

І далі мене запрошують до штату Вісконсін.

Я уважно читаю увесь папірець, потім складаю його так само акуратно, як він і був складений, і ховаю в папку. Папку я кладу на шафу. Тепер, коли я досягла свого, можу вам зізнатися: я нікуди не хочу.

День 19

СВОБОДА

Із самого ранку я пішла в МакДональдс і купила собі чізбургер. Це, до речі, цілком нормальний бутерброд. Просто бутерброд, і все. Зовсім не схожий на бомбардувальник «Стелз». Там усередині навіть є, я зараз помічаю, маринований огірок.

Я купила собі ще один чізбургер. І от я йду по Хрещатику, і в руках у мене пакунок з чізбургером. Усе нормально. Я йду записуватися на курси іноземної мови – ще не вирішила якої. Англійську я вже знаю. А може, на курси вишивання хрестиком.

І я блукаю містом до самісінького вечора, п'ючи каву в старих гастрономах, де з року в рік купують все дорожчу й дорожчу булку одні й ті ж бабусі, і затикаю собі за вухо квітку каштана. Це моє улюблене, хоч і нервове, хоч і марнотне, місто.

Коли вже настають сутінки, я йду додому. І коли засинаю, мені сниться простий сон.

Три великі слова:

СВОБОДА, РІВНІСТЬ, БРАТЕРСТВО.